

**UDRUGA SOCIJALNIH RADNIKA
DUBROVNIK**

**SOCIJALNA SLIKA
GRADA DUBROVNIKA**

Dubrovnik, rujan 2013.

PREDGOVOR

Socijalna slika određenog područja jedan je od ključnih pokazatelja društvenog razvoja. Ona govori o kvaliteti života građana u cjelini, osobito o njegovim najranjivijim skupinama. Ona je također osnovica za sve socijalne intervencije.

S društvenim promjenama mijenjaju se i socijalne politike, a kako bi se točno znalo koje su društvene grupe najugroženije i kakva im je pomoć potrebna treba temeljito analizirati socijalne prilike određenog područja.

U cilju uspostave kontinuiranog sustava praćenja socijalnog sektora, a posebno ranjivijih društvenih skupina Udruga socijalnih radnika Dubrovnik izradila je Socijalnu sliku Grada Dubrovnika. Socijalna slika rađena je po metodologiji Udruge za inicijative u socijalnoj politici iz Zagreba.

Socijalna slika Grada Dubrovnika strukturirana je tako da sadrži osnovne informacije o socijalnim indikatorima, osnovne informacije o Gradu Dubrovniku, središnji dio, zaključne napomene i prilog o socijalnim indikatorima koji su korišteni u izradi.

Središnji dio Socijalne slike Grada Dubrovnika sadrži podatke o stanovništvu, kućanstvima i obiteljima, obrazovnoj strukturi, odgoju i obrazovanju, stambenom standardu, zaposlenosti i nezaposlenosti, zdravlju, socijalnoj zaštiti stanovnika, mladima i socijalnim uslugama koje se pružaju u Gradu Dubrovniku.

U Socijalnoj slici prikazani su i rezultati istraživanja o mobilnosti, anksioznosti i depresiji osoba u dobi 65 g. i više, istraživanja o srednjoškolicima i studentima koje je proveo Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije i istraživanje o potrebama mladih koje su proveli Udruga mladih „Orlando“ i Udruga „EU dom“ Dubrovnik.

U izradi socijalne slike sudjelovali su magistri socijalnog rada i socijalne politike, članovi Udruge socijalnih radnika Dubrovnik.

POPIS SKRAĆENICA

CZSS	Centar za socijalnu skrb
BDP	Bruto domaći proizvod
DNŽ	Dubrovačko-neretvanska županija
DV	Dječji vrtić
DZS	Državni zavod za statistiku
EU	Europska unija
EV	Europsko vijeće
HZJZ	Hrvatski zavod za javno zdravstvo
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
MSPM	Ministarstvo socijalne politike i mladih
OŠ	Osnovna škola
RH	Republika Hrvatska
UNDP	Program Ujedinjenih naroda
JIM	Join inclusion memorandum (Memorandum o socijalnom uključivanju)

SADRŽAJ

1. UVOD	
2. SOCIJALNI INDIKATORI	
3. OSNOVNE INFORMACIJE O GRADU DUBROVNIKU	
4. SOCIJALNA SLIKA GRADA DUBROVNIKA	
4.1. Stanovništvo	
4.1.1. Broj i osnovna obilježja stanovništva	
4.1.2. Stanovništvo prema zakonskom bračnom stanju, starosti i spolu	
4.1.3. Prirodno kretanje stanovništva	
4.1.4. Obrazovna struktura stanovništva	
4.1.5. Stanovništvo prema narodnosti	
4.2. Kućanstva i obitelji	
4.2.1. Osnovna obilježja kućanstva i obitelji	
4.2.2. Sklopljeni i razvedeni brakovi	
4.3. Stambeni standard	
4.3.1. Kućanstva na području Grada Dubrovnika	
4.4. Odgoj i obrazovanje	
4.4.1. Vrtići i škole na području Grada Dubrovnika	
4.4.2. Studenti	
4.5. Zaposlenost i nezaposlenost	
4.5.1. Zaposleni prema djelatnosti	
4.5.2. Nezaposlene osobe prema spolu i vrsti obrazovanja	
4.6. Zdravlje	
4.6.1. Uzroci smrtnosti	
4.6.2. Osobe s invaliditetom	
4.7. Socijalna zaštita	
4.7.1 Prava iz sustava socijalne skrbi	
4.7.2. Umirovljenici i stare osobe	
4.7.3. Socijalne usluge	
4.8 Mladi	
4.8.1. Osnovna obilježja mlade populacije u Dubrovniku	
4.8.2. Rezultati provedenih istraživanja o mladima	
5. ZAKLJUČNE NAPOMENE	
Prilog 1: Popis socijalnih indikatora za izradu socijalne slike Grada Dubrovnika	

1. UVOD

Usklađivanje socijalne politike Republike Hrvatske sa zajedničkim EU ciljevima u području socijalnog uključivanja i borbe protiv siromaštva i sudjelovanju u otvorenoj metodi usklađivanja socijalne zaštite i socijalnog uključivanja (OMC) odvija se u okviru dogovorenog Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju RH – JIM. Europska komisija i Vlada RH su taj ključni dokument (JIM) potpisale 5. ožujka 2007. godine, a Ministarstvo socijalne politike i mladih (tadašnje Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi) je zaduženo za koordinaciju politika, praćenje provedbe zadanih mjera i godišnjem izvještavanju o postignutom napretku prema Općoj upravi za zapošljavanje, socijalne poslove i inkluziju Europske komisije.

Nakon usvajanja JIM-a, kontinuirano se donose godišnji Nacionalni provedbeni planovi za socijalno uključivanje u kojima se definiraju ključni izazovi i prioriteti, ciljane skupine, provedbene aktivnosti, pokazatelji i odgovorne institucije za naredno razdoblje.

Vijeće Europe snažno promiče ideju socijalne kohezije. Socijalna kohezija, kako je definira Vijeće Europe, "sposobnost društva da osigura dugoročno blagostanje svih svojih članova, uključujući pravičan pristup dostupnim resursima i poštivanje ljudskog dostojanstva, a vodeći računa različitostima, osobnoj i kolektivnoj autonomiji, te odgovornoj participaciji.

Zajedničkim memorandumom o socijalnom uključivanju utvrđeni su izazovi i prioriteti u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti koji pored povećanja razine zaposlenosti i stvaranja veće mogućnosti zapošljavanja za dugotrajno nezaposlene i druge ranjive skupine na tržištu rada uključuju:

- proširenje mreže socijalnih usluga, razvijanje sustava izvaninstitucionalnih usluga, unaprjeđenje pristupa uslugama, izrada strategije deinstitutionalizacije i decentralizacije socijalnih usluga;
- ulaganje većih napora u prevenciju bolesti i invaliditeta;
- olakšanje pristupa stanovanju za socijalno ugrožene skupine, razvijanje koncepta socijalnog stanovanja;
- dogovaranje dugoročnog i održivog rješenja problema siromaštva starijih građana.

Socijalna politika u Republici Hrvatskoj provodi se s osnovnim ciljem poboljšanja položaja najugroženijeg dijela stanovništva, pri čemu se osobit prioritet daje otklanjanju i suzbijanju siromaštva i socijalne isključenosti stvaranjem uvjeta za gospodarski rast i razvoj, aktivnu politiku zapošljavanja i razvoj ljudskih resursa. U provedbi socijalne politike značajna je uloga različitih tijela državne uprave, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, znanstvenih i stručnih institucija i organizacija civilnog društva.

Za Hrvatsku je posebno važan dokument usvojen u lipnju 2010. na sastanku Europskog vijeća pod nazivom Europa 2020- Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast.

U dokumentu je kao jedan od pet ključnih ciljeva navedena promocija socijalne uključenosti, ponajviše kroz redukciju siromaštva, smanjenjem broja osoba u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Republika Hrvatska kao članica Europske unije biti će uključena u proces analize i definiranja socijalne politike na EU razini.

2. SOCIJALNI INDIKATORI

Socijalni indikatori korišteni za izradu ove socijalne slike podijeljeni su u osam područja: stanovništvo, kućanstva i obitelj, stambeni standard, odgoj i obrazovanje, zaposlenost i nezaposlenost, zdravlje, socijalna zaštita i mladi. Oni su, kada je to bilo moguće, uz apsolutne brojke, izraženi prema međunarodno usporedivim pokazateljima: postotak, stopa, udjel i sl. U svrhu komparacije, prikazani su i pokazatelji za Republiku Hrvatsku i za Dubrovačko-neretvansku županiju.

Većina socijalnih indikatora temelji se na podacima Popisa stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011. godine. Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. proveden je od 1. do 28. travnja 2011. godine na temelju Zakona o popisu stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011.g. (NN br. 92/10). Podatci su preuzeti iz priopćenja i izvješća različitih državnih tijela ovisno o području nadležnosti (HZZ-a, MSPM-a, DZS-a, HZMO-a, HZJZ-a, Centra za socijalnu skrb Dubrovnik) te Upravnih odjela Grada Dubrovnika.

3. OSNOVNE INFORMACIJE O GRADU DUBROVNIKU

Dubrovnik je administrativno središte Dubrovačko-neretvanske županije i jedno od najvažnijih povijesno-turističkih središta Hrvatske. Prema popisu iz 2011. godine Dubrovnik ima 42.615 stanovnika, za razliku od 43.770 stanovnika prema popisu iz 2001.

U sastavu Grada su naselja: Bosanka, Brsečine, Čajkovića, Čajkovići, Donje Obuljeno, Dubravica, Dubrovnik, Gornje Obuljeno, Gromača, Kliševo, Knežica, Koločep, Komolac, Lopud, Ljubač, Mokošica, Mravinjac, Mrčevo, Nova Mokošica, Orašac, Osojnik, Petrovo Selo, Pobrežje, Prijedor, Rožat, Suđurađ, Sustjepan, Luka Šipanska, Šumet, Tršteno, Zaton, s pripadajućim morem.

Granica Grada ide vanjskim kopnenim granicama sljedećih rubnih katastarskih općina: Dubravica, Mravinjac, Mrčevo, Kliševo, Gromača, Osojnik, Petrovo Selo, Mokošica, Obuljeno, Prijedor, Rožat, Komolac, Čajkovića, Knežica, Šumet, Dubrovnik i granicom na moru.

Grad u svojem samoupravnom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojim se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na:

- uređenje naselja i stanovanje,
- prostorno i urbanističko planiranje,
- komunalno gospodarstvo,
- skrb o djeci,
- socijalnu skrb,
- primarnu zdravstvenu zaštitu,
- odgoj i obrazovanje,
- kulturu, tjelesnu kulturu i šport,
- zaštitu potrošača,
- zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša,
- protupožarnu i civilnu zaštitu,
- promet na svojem području,
- održavanje javnih cesta,
- izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola, drugih akata vezanih uz gradnju te provedbu dokumenata prostornog uređenja,
- ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

4. SOCIJALNA SLIKA GRADA DUBROVNIKA

4.1. Stanovništvo

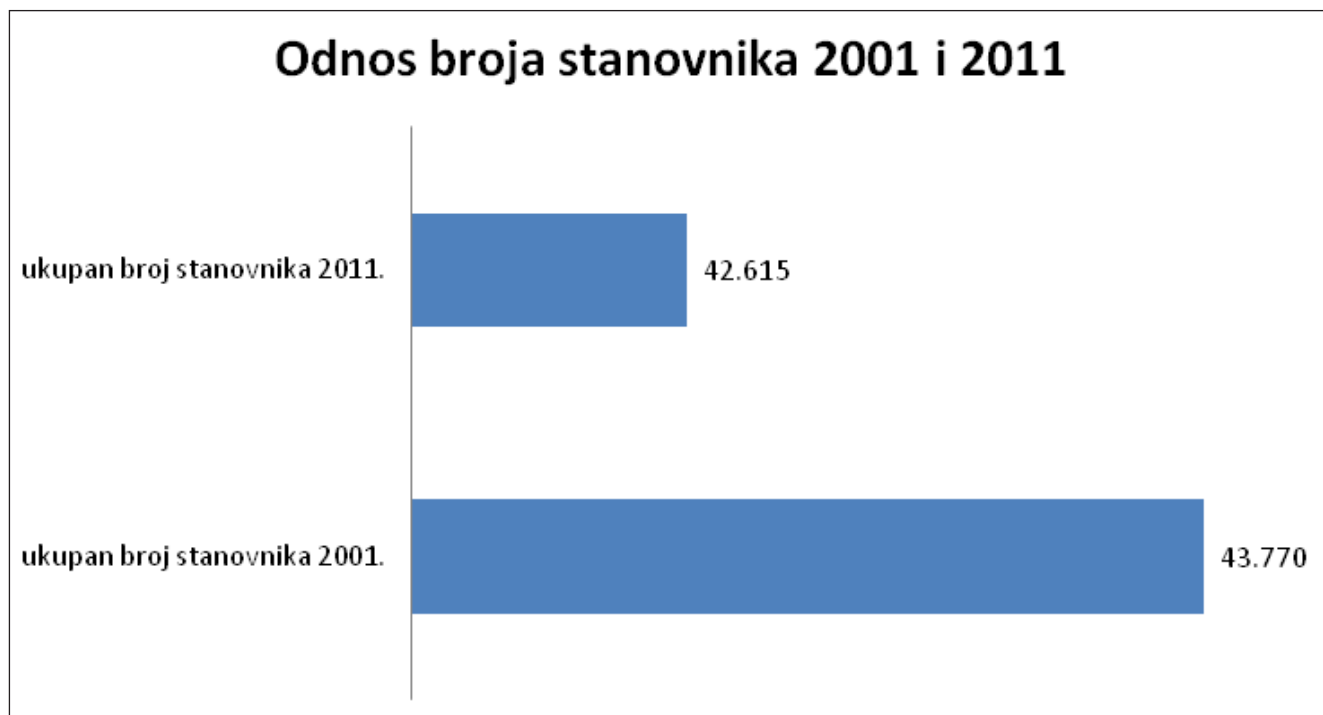
4.1.1. Broj i osnovna obilježja stanovništva

Tablica 4.1. Broj i osnovna obilježja stanovništva - Grada Dubrovnika, Dubrovačko-neretvanske županije i Hrvatske

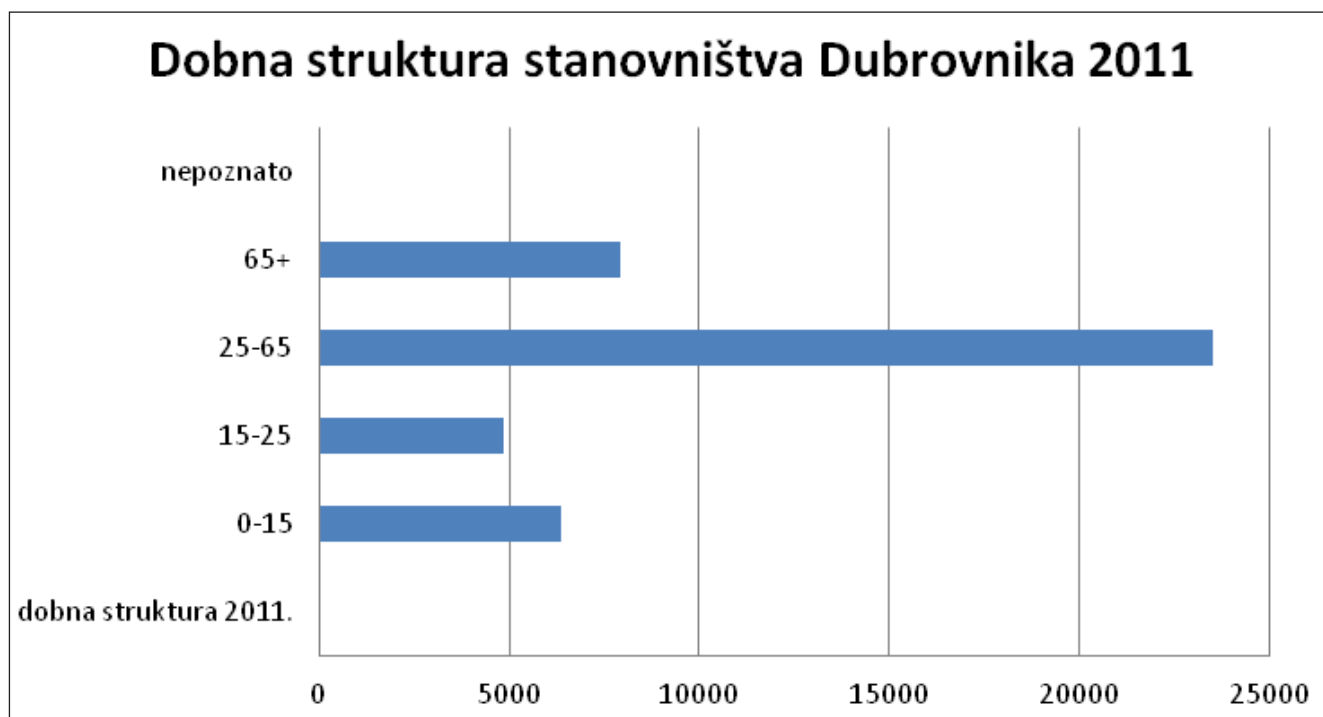
	Grad Dubrovnik		Dubrovačko-neretvanska županija		Republika Hrvatska	
	Apsolutno	%stopa	Apsolutno	%stopa	Apsolutno	%stopa
ukupan broj stanovnika 2001.	43 770	100	122 870	100	4 437 460	100
ukupan broj stanovnika 2011.	42 615	-2,58	122 568	-0,07	4 284 889	-3,31
spolna struktura 2001.						
žene	23 167	52,93	63 492	51,67	2 301 560	51,9
muškarci	20 603	47,07	59 378	48,33	2 135 900	48,1
spolna struktura 2011.						
žene	22 472	52,7	62 947	51,4	2 218 554	51,7
muškarci	20 143	47,3	59 621	48,6	2 066 335	48,3
dobna struktura 2001.						
0-14	7 303	16,68	22 467	18,28	754 634	17
15-24	5 984	13,67	17 050	13,88	604 237	13,6
25-64	23 579	53,87	63 233	51,46	2 365 744	53,3
65+	6 723	15,36	19 564	15,92	693 540	15,6
nepoznato	181	0,41	556	0,45	19 305	0,4
dobna struktura 2011.						
0-15	6 360	14,9	19 919	16,3	652 428	15,2
15-25	4 841	11,4	14 838	12,1	505 835	11,8
25-65	23 486	55,1	65 966	53,8	2 367 993	55,3
65+	7 938	18,6	21 845	17,8	758 633	17,7
nepoznato	0		0		0	
prosječna starost 2001.						
ukupno	/	39,7	/	39,0	/	39,3
žene	/	41,3	/	40,5	/	41
muškarci	/	37,7	/	37,4	/	37,5
prosječna starost 2011.						
ukupno	/	42,4	/	41,5	/	41,7
žene	/	44,3	/	42,9	/	43,4
muškarci	/	40,3	/	39,9	/	39,9
indeks starenja 2001.						
ukupno	/	92,9	/	86,3	/	90,7
žene	/	112,4	/	102,3	/	110,8
muškarci	/	74,1	/	71,1	/	71,6
indeks starenja 2011.						
ukupno	/	125	/	109,4	/	115
žene	/	153,9	/	127,8	/	139
muškarci	/	98,3	/	92	/	92,3
koeficijent starosti 2001.						
ukupno	/	21,6	/	21,8	/	21,6
žene	/	24,3	/	24,4	/	24,9
muškarci	/	18,6	/	19,0	/	18,1
koeficijent starosti 2011.						
ukupno	/	25,6	/	24,4	/	24,1
žene	/	28,7	/	26,9	/	27,4
muškarci	/	22,2	/	21,6	/	20,5
stanovništvo prema aktivnosti 2001.						
aktivno	19 446	44,43	52 242	42,52	1 952 619	44
s osobnim prihodima	10 845	24,78	30 516	24,84	1 147 554	25,9
uzdržavano stanovništvo	13 479	30,79	40 112	32,64	1 337 287	30,1
stanovništvo prema aktivnosti 2011.						
aktivno	/	/	/	/	1 724 000	45,7
s osobnim prihodima	/	/	/	/	/	/
uzdržavano stanovništvo	/	/	/	/	/	/

Izvor: DZS (2001., 2013.)

Slika 4.1. Odnos broja stanovnika 2001. i 2011.

Slika 4.2. Dobna struktura stanovništva

Iz navedenih podataka (Tablica 4.1.) vidljivo je da je u Gradu Dubrovniku došlo do pada broja stanovništva od 2001. godine do 2011. godine i to s 43 770 stanovnika 2001. godine na 42 615 stanovnika 2011. godine, što iznosi 2,58 % manje stanovništva u navedenom periodu. Do pada broja stanovništva je došlo i na području Dubrovačko-neretvanske županije za 0,07% i Republike Hrvatske za 3,31%.

Usporedimo li podatke o spolnoj strukturi (Tablica 4.1.) iz 2001. godine, za Dubrovnik, DNŽ i RH, možemo primijetiti veći udio ženske populacije u stanovništvu Dubrovnika (52,93%), DNŽ (51,67%) i RH (51,9%). Prema podacima iz 2011. godine također je veći udio ženske populacije u stanovništvu i to u Dubrovniku 52,7%, u DNŽ 51,4% i RH 51,7%.

Što se tiče dobne strukture (Tablica 4.1.) u Dubrovniku je 2011. godine u dobnoj skupini od 0-15 godina bilo 14,9% stanovnika, u dobnoj skupini od 15-25 godina 11,4%, u dobnoj skupini od 25-65 godina 55,1% stanovnika dok je u dobnoj skupini 65+ bilo 18,6% stanovnika. Iz tablice je vidljivo da je situacija u Dubrovniku slična onoj u DNŽ i u RH. U usporedbi s podacima iz 2001. godine, može se zaključiti da je došlo do laganog pada stanovništva za dobne skupine 0-15 i 15-25, a do porasta skupine stanovništva dobne skupine od 25-65 i 65+. Takva situacija je i u DNŽ i RH.

Prosječna starost (Tablica 4.1.) stanovništva se u odnosu na 2001. godinu 2011. godine povećala i to s 39,7% 2001. godine na 42,4% 2011. godine. Do povećanja prosječne starosti je došlo i na području DNŽ i RH.

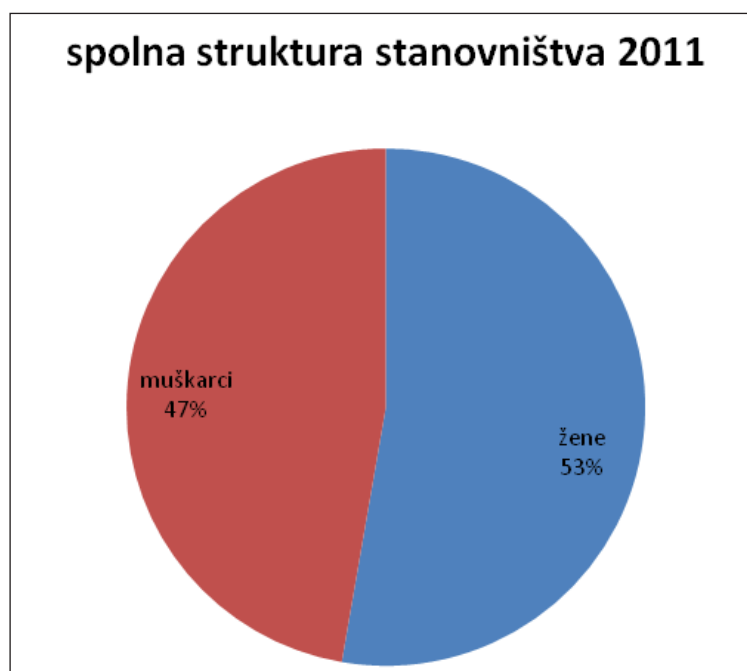
Indeks starenja se u razdoblju od 2001. godine do 2011. godine povećao i to sa 92,9 na 125. Do povećanja indeksa starenja je također došlo i u DNŽ i u RH, no on je u Dubrovniku kroz cijeli period konstantno veći (2011. godine u DNŽ iznosi 109,4, a u RH 115).

Koeficijent starosti se u navedenom razdoblju također povećao te 2011. godine u Dubrovniku iznosi 25,6 dok je u DNŽ 24,4, a u RH 24,1.

Svi navedeni podaci ukazuju na veliku zastupljenost starijeg stanovništva u Dubrovniku kao i u DNŽ i u RH o čemu valja voditi računa pri planiranju mjera zaštite ove populacije.

Iz tablice (Tablica 4.1.) može se primijetiti da je više aktivnog stanovništva na području Dubrovnika (44,43%) nego na području DNŽ (42,52%) te je manje uzdržavanog stanovništva (u Dubrovniku 30,79%, a na području DNŽ 32,64%). Situacija na području RH, vezana uz stanovništvo prema aktivnosti, sličnija je onoj na području Dubrovnika nego na području DNŽ.

Slika 4.3. Spolna struktura stanovništva

Ranije u tekstu navedena spolna struktura stanovništva može se dodatno objasniti slikom 4.1. na kojoj je vidljiv veći udio ženske populacije (22 472) u odnosu na mušku (20 143).

Tablica 4.2. Stanovništvo staro 15 i više godina prema zakonskom bračnom stanju, starosti i spolu

	Starost	Ukupno	Muškarci						Žene					
			svega	neoženjen	oženjen	udovac	razveden	nepoznato	svega	neudana	udana	udovica	razvedena	nepoznato
Grad Dubrovnik	ukupno	36255	16853	5767	9924	505	568	89	19402	4747	10207	3190	1077	181
	15-19	2381	1256	1252	4	-	-	-	1125	1111	12	1	-	1
	20-24	2460	1272	1214	56	-	2	-	1188	1020	153	1	9	5
	25-29	2727	1316	998	299	-	9	10	1411	739	621	4	40	7
	30-34	3031	1514	740	735	-	32	7	1517	461	978	6	70	2
	35-39	2790	1423	474	886	-	59	4	1367	254	1011	12	87	3
	40-44	2839	1382	298	1007	7	63	7	1457	212	1097	39	107	2
	45-49	2923	1352	228	1061	8	52	3	1571	182	1177	68	138	6
	50-54	3032	1433	192	1129	19	87	6	1599	176	1159	115	145	4
	55-59	3149	1437	137	1177	30	85	8	1712	144	1207	210	142	9
	60-64	2995	1336	95	1117	44	75	5	1659	130	1073	324	118	14
	65-69	2058	908	56	760	51	40	1	1150	72	618	367	80	13
	70-74	2242	950	45	777	88	36	4	1292	90	584	531	63	24
	75-79	1752	696	24	551	89	22	10	1056	57	372	551	49	27
	80-84	1148	394	7	275	99	5	8	754	55	110	539	22	28
	85 i više	728	184	7	90	70	1	16	544	44	35	422	7	36

U Gradu Dubrovniku, prema prethodnoj tablici, ima najviše osoba u rasponu godina od 55-59 (3142) nakon čega slijede osobe od 50-54 (3032) godina, pa osobe od 30-34 (3031). Najmanje osoba je u rasponu godina od 85 i više (728). U Dubrovniku, kada gledamo raspon godina od 15 do 85 i više, tj. stanovništvo staro 15 i više godina, više je žena (19402) nego muškaraca (16853).

Zanimljivo je primijetiti da u Dubrovniku imaju 4 oženjena muškarca u dobi od 15-19 i 12 udanih žena u dobi 15-19. Može se primijetiti da je manje oženjenih muškaraca i udanih žena u rasponu godina od 15-34, a da se nakon 34-e godine njihov broj povećava. Možemo zaključiti da se i muškarci kao i žene kasnije odlučuju na brak. Brojke jasno pokazuju da je u svakom rasponu godina više udovica nego udovaca.

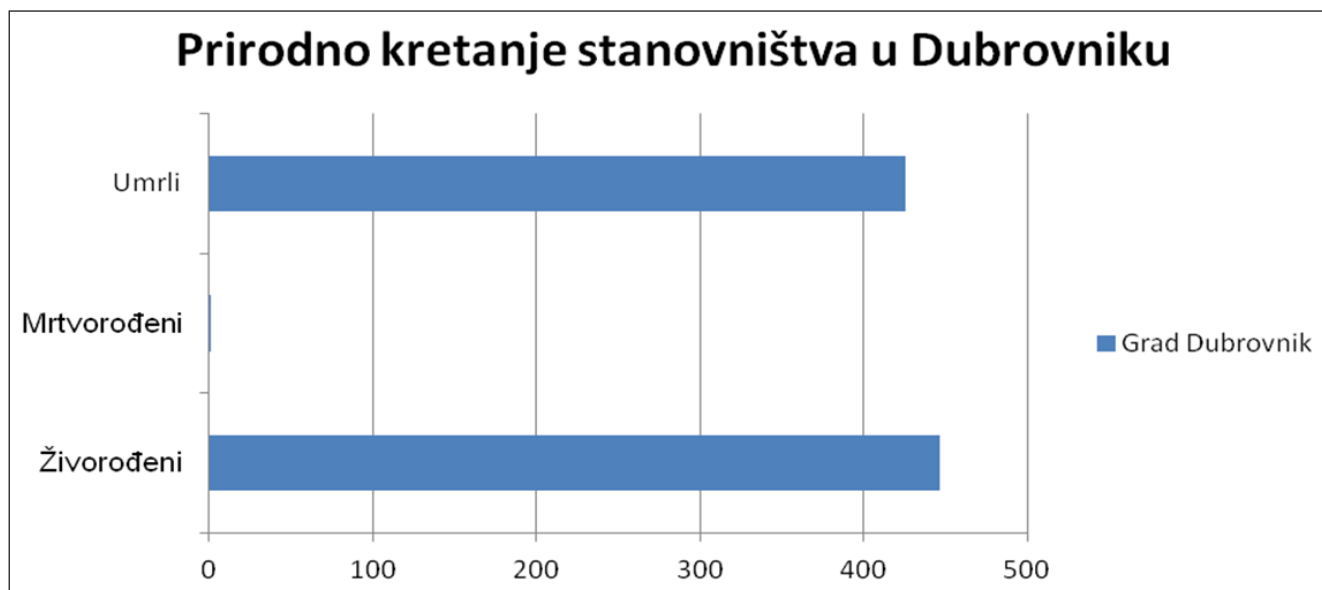
4.1.2. Prirodno kretanje stanovništva

Tablica 4.3. Prirodno kretanje stanovništva u 2011. godini

	Živorodeni	Mrtvorodeni	Umrli ukupno	Umrli dojenčad		Prirodni prirast
				0-6 dana		
Grad Dubrovnik	447	1	426	1	1	21
Republika Hrvatska	41197	145	51019	192	-	-9822
Dubrovačko-neretvanska županija	1272	1	1284	5	2	-12

Izvor: DZS (2013.)

Slika 4.4. Prirodno kretanje stanovništva

Prema prethodnoj tablici (Tablica 4.3.) vidljivo je da je u 2011. godini na području Grada Dubrovnika veći broj rođenih nego umrlih. Prirodni prirast iznosi 21. Za razliku od Grada Dubrovnika, u DNŽ i u RH slika je nešto drugačija, više je umrlih nego rođenih pa je i prirodni prirast za DNŽ -12, a za RH -9822.

Tablica 4.4. Živorodeni prema starosti majke, redu rođenja djeteta i broju djece rođene ovim porođajem 2011. godine

Područje		Grad Dubrovnik	Republika Hrvatska	Dubrovačko-neretvanska županija
Ukupno		447	41197	1272
Starost majke	Do 15 godina	-	8	-
	15-19	8	1412	24
	20-29	211	20836	685
	30-39	223	17969	536
	40 i više	5	964	27
	Nepoznato	-	8	-
Red rođenja djeteta	Prvo	212	19484	560
	Drugo	168	14240	485
	Treće i više	67	7254	222
	Nepoznato	-	219	5
Broj djece rođene ovim porođajem	Jedno	429	39864	1232
	Dvoje	18	1255	40
	Troje i više	-	78	-

Izvor: DZS (2013.)

Na području Grada Dubrovnika, kao što je vidljivo iz prethodne tablice (Tablica 4.4.) najveći broj majki živorođene djece je u dobi od 30-39 godine dok je i u RH i u DNŽ najveći broj majki u dobi 20-29. Najviše je prvorođene djece, kako u Dubrovniku, tako u DNŽ i u RH.

Tablica 4.5. Živorodeni prema spolu, bračnosti, mjestu porođaja, pomoći pri porođaju i tromjesečju rođenja u 2011. godini

	ukupno	Bračnost djeteta		Spol		Mjesto porođaja			Tromjesečje rođenja			
		bračno	izvanbračno	muški	ženski	Zdravstvena ustanova	drugo mjesto		I.	II.	III.	IV.
							uz stručnu pomoć	bez stručne pomoći				
Grad Dubrovnik	447	414	33	234	213	445	-	2	119	101	107	120
Dubrovačko-neretvanska županija	1272	1157	115	665	607	1267	3	2	317	308	324	323

Izvor: DZS (2013.)

U prethodnoj tablici (Tablica 4.5.) vidljivo je kako je u 2011. godini na području Grada Dubrovnika i DNŽ više djece rođeno u braku nego izvan braka, tako je u Gradu Dubrovniku u bračnoj zajednici rođeno 414 djece, a u izvanbračnoj 33, dok je na području DNŽ njih 1157 rođeno unutar bračne zajednice, a 115 u izvanbračnoj.

U Dubrovniku kao i u DNŽ rođeno je više muške nego ženske djece. Na području Grada Dubrovnika u zdravstvenim ustanovama je rođeno 445 djece, a u DNŽ 1267.

Tablica 4.6. Živorodeni prema postignutom obrazovanju i aktivnosti majke u 2011. godini

Područje		Grad Dubrovnik	Republika Hrvatska	Dubrovačko- neretvanska županija
Ukupno		447	41197	1272
Postignuto obrazovanje majke	Bez školske opreme i 1-3 razreda osnovne škole	-	195	-
	4-7 razreda osnovne škole	-	255	1
	Osnovna škola	3	2302	10
	Škola za zanimanja u trajanju 1-3 godine i škole za KV i VKV radnike	21	9460	154
	Škola za zanimanja u trajanju 4 godine i gimnazije	265	15979	719
	Viša škola i I.(VI.) stupanj fakulteta u trajanju 2-3 godine	52	3023	150
	Fakulteti i umjetničke akademije	95	8133	218
	Magisterij	5	317	10
	Doktorat	-	91	-
Nepoznato	6	1442	10	
Aktivnost majke	Aktivna	416	35756	1168
	S osobnim prihodom	-	37	-
	Udržavana	26	4633	96
	Ostalo i nepoznato	5	771	8

Izvor: DZS (2013.)

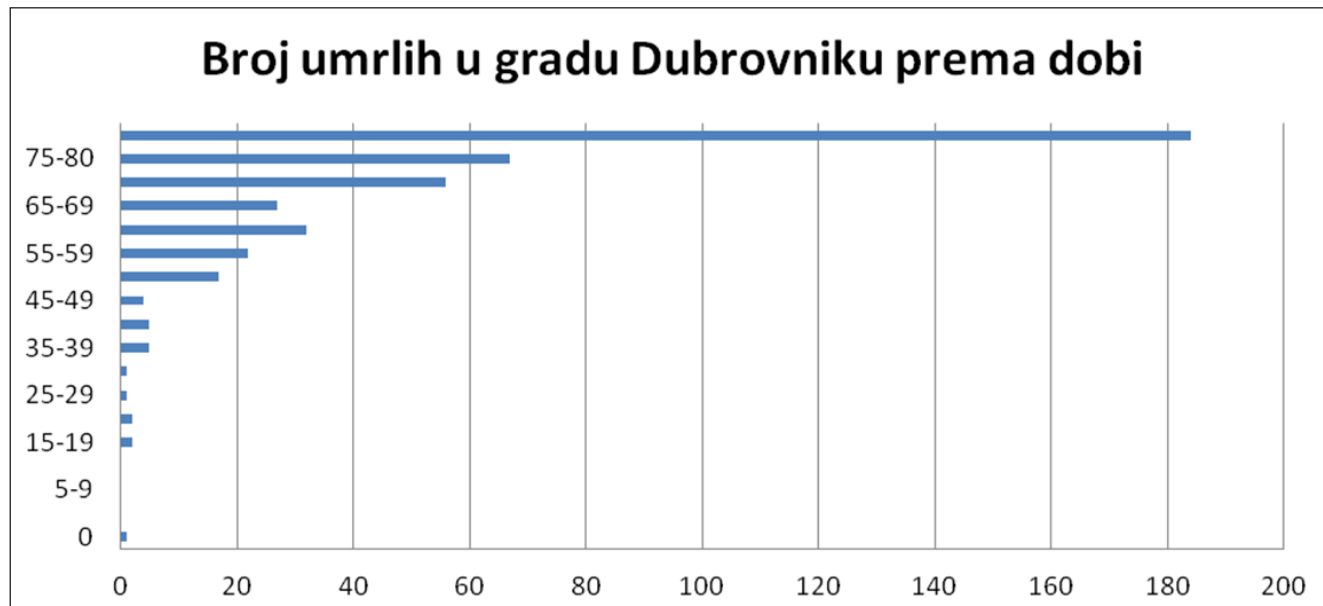
Iz Tablice 4.6. vidljivo je da je i u Gradu Dubrovniku, u RH kao i u DNŽ najviše majki završilo školu za zanimanja u trajanju 4 godine i gimnazije. Zanimljivo je da je u Gradu Dubrovniku i u DNŽ sljedeći stupanj obrazovanja s najvećim brojem majki fakulteti i umjetničke akademije dok je to u RH škola za zanimanja u trajanju 1-3 godine i škole za KV i VKV radnike. U Gradu Dubrovniku, DNŽ kao i u RH najviše je aktivnih majki.

Tablica 4.7. Umrli prema spolu i starosti u 2011. godini u Gradu Dubrovniku, Republici Hrvatskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Područje		Grad Dubrovnik		Republika Hrvatska		Dubrovačko-neretvanska županija	
Spol		sveukupno	muški	sveukupno	muški	sveukupno	muški
Ukupno		426	204	51019	25184	1284	642
Godine starosti	0	1	1	192	107	5	3
	1-4	-	-	25	14	1	1
	5-9	-	-	23	12	1	-
	10-14	-	-	25	18	-	-
	15-19	2	2	94	72	6	5
	20-24	2	1	137	111	4	3
	25-29	1	-	171	129	6	5
	30-34	1	1	217	153	8	7
	35-39	5	3	275	197	7	5
	40-44	5	3	473	332	12	7
	45-49	4	3	945	625	21	13
	50-54	17	9	1701	1190	33	21
	55-59	22	10	2657	1878	67	37
	60-64	32	22	3415	2405	76	54
	65-69	27	17	3836	2436	79	54
	70-74	56	32	6273	3622	162	101
	75-80	67	28	9188	4654	192	98
80 i više	184	72	21365	7225	603	227	
nepoznato	-	-	7	4	1	1	

Izvor: DZS (2013.)

Slika 4.5. Broj umrlih u Gradu Dubrovniku prema dobi

Iz prethodne tablice (Tablica 4.7.) možemo zaključiti da je najviše umrlih i na području Grada Dubrovnika kao i DNŽ i RH u razdoblju od 80 godina i više.

4.1.3. *Obrazovna struktura stanovništva*

Tablica 4.8. Stanovništvo staro 15 i više godina prema spolu i završnoj školi 2011. godine

	Grad Dubrovnik		Hrvatska	
	Apsolutno	%	Apsolutno	%
Ukupno	36.255	100	3.632,461	100
Bez školske spreme	321	0.8	62.092	1.7
1 – 3 razreda OŠ	115	0.3	34.786	0.9
4.- 7 razreda OŠ	1.279	3.5	249.081	6.9
Osnovna škola	5.193	14.3	773.489	21.2
Srednje obrazovanje	19.972	55.1	1.911,815	52.6
Stručni studij	3.922	10.8	212.059	5.8
Sveučilišni studij	5.194	14.3	371.472	10.3
Doktorat znanosti	126	0.3	11.702	0.3
Nepoznato	133	0.3	5.965	0.1
Žene				
Ukupno	19.402	100	1.900,851	100
Bez školske spreme	278	1.4	49.428	2.6
1 – 3 razreda OŠ	92	0.4	27.018	1.4
4.- 7 razreda OŠ	986	5.1	172.376	9.1
Osnovna škola	3.183	16.4	457.806	24.1
Srednje obrazovanje	10.053	51.8	873.015	45.9
Stručni studij	1.764	9.1	112.396	5.9
Sveučilišni studij	2.920	15	200.639	10.5
Doktorat znanosti	35	0.1	4.776	0.2
Nepoznato	91	0.4	3.397	0.1
Muškarci				
Ukupno	16.853	100	1.731,610	100
Bez školske spreme	43	0.2	12.664	0.7
1 – 3 razreda OŠ	23	0.1	7.768	0.5
4.- 7 razreda OŠ	293	1.7	76.705	4.4
Osnovna škola	2.010	11.9	315.683	18.2
Srednje obrazovanje	9.919	58.9	1.038,800	60
Stručni studij	2.158	12.9	99.663	5.8
Sveučilišni studij	2.274	13.4	170.833	9.9
Doktorat znanosti	91	0.5	6.926	0.4
Nepoznato	42	0.2	2.568	0.1

Izvor: DZS(2013)

Slika 4.6. Stanovništvo u Gradu Dubrovniku prema završenoj školi

Podaci o obrazovnoj strukturi stanovništva iz 2011. godine (Tablica 4.8.) pokazuju da postoje određene razlike između stanovništva Grada Dubrovnika u odnosu na Republiku Hrvatsku. U usporedbi s RH podaci ukazuju na povoljniju obrazovnu strukturu u Gradu Dubrovniku. U Dubrovniku manje je osoba bez školske spreme, a više osoba za završenom srednjom školom, stručnim i sveučilišnim studijem. Naime, u Gradu Dubrovniku je bez školske spreme 321 osoba tj. 0,8% stanovništva, dok je takvih stanovnika u RH 62.092, tj. 1,7%.

Od ukupnog broja stanovništva starijeg od 15 godina i u Gradu Dubrovniku i u RH najviše stanovnika ima sa završenom srednjom školom, i to 55,1% u Dubrovniku te 52,6% u RH.

Što se tiče zastupljenosti stanovništva sa stručnim studijem, njih u Dubrovniku ima 10,8%, a u RH 5,8%; sa sveučilišnim studijem u Dubrovniku ih je 14,3%, a u RH 10,3%; dok ih je s doktoratom znanosti i u Dubrovniku i u RH 0,3%. Iz navedenih podataka vidljiva je povoljnija obrazovna struktura Dubrovnika u odnosu na RH.

Među stanovništvom grada Dubrovnika i RH postoje i razlike u obrazovnoj strukturi po spolu. Kao što je vidljivo iz tablice (Tablica 4.8.), u usporedbi s RH u gradu Dubrovniku manji je broj muškaraca i žena bez školske spreme i s osnovnom školom, a veći broj sa stručnim i sveučilišnim studijem. Naime, u Dubrovniku, od ukupnog broja žena, 1,4% žena je bez školske spreme, a u RH 2,6%. Sa završenom osnovnom školom u Gradu Dubrovniku je 16,4% žena, a u RH 24,1%, a sa završenom srednjom školom u Dubrovniku 51,8%, u RH 45,9% žena. Sa stručnim studijem u Dubrovniku ima 9,1% žena, a u RH 5,9%, dok sa sveučilišnim studijem u Dubrovniku žena je 15%, a u RH 10,5%. Ipak, postotak žena s doktoratom znanosti veći je u RH (0,2%) nego u Dubrovniku (0,1%). Situacija je kod muškaraca malo drugačija. Također ih je manje bez školske spreme i s osnovnom školom u Dubrovniku nego na području RH, ali ih je manje i sa srednjim obrazovanjem (grad Dubrovnik 58,9%, RH 60%), iako je razlika gotovo neznatna. Međutim, zanimljivo je da je, u odnosu na RH, u Dubrovniku, osim sa stručnim i sveučilišnim studijem, veći broj muškaraca s doktoratom znanosti. Naime, sa stručnim studijem u Dubrovniku je 12,9% muškaraca, a u RH 5,8%; sa sveučilišnim studijem u Dubrovniku 13,4%, a u RH 9,9%; te sa doktoratom znanosti u Dubrovniku 0,5%, a u RH 0,4%. Uz navedeno, zamjetna je razlika između muškaraca i žena s doktoratom znanosti u Dubrovniku, gdje je dosta više muškaraca s doktoratom znanosti nego žena (35 žena, a 91 muškarac).

4.1.4. Stanovništvo prema narodnosti

Tablica 4.9. Stanovništvo prema narodnosti 2001. i 2011. godine u Gradu Dubrovniku

NARODNOST	UKUPAN BROJ		POSTOTAK	
	2001. g.	2011. g.	2001. g.	2011. g.
Hrvati	38690	38498	88,39	90,34
Albanci	153	218	0,35	0,51
Austrijanci	9	4	0,02	0,01
Bošnjaci	1387	1499	3,17	3,52
Bugari	2	2	0,00	0,00
Crnogorci	242	194	0,55	0,46
Česi	10	11	0,02	0,03
Mađari	33	20	0,08	0,05
Makedonci	49	41	0,11	0,10
Nijemci	37	31	0,08	0,07
Poljaci	11	15	0,03	0,04
Romi	4	5	0,01	0,01
Rumunji	2	3	0,00	0,01
Rusi	5	20	0,01	0,05
Rusini	9	8	0,02	0,02
Slovaci	13	9	0,03	0,02
Slovenci	92	78	0,21	0,18
Srbi	1426	1164	3,26	2,73
Talijani	36	27	0,08	0,06
Turci	-	3	-	0,01
Ukrajinci	5	10	0,01	0,02
Vlasi	-	-	-	-
Židovi	17	10	0,04	0,02
Ostali	513	139	1,17	0,33
Regionalna pripadnost	11	28	0,03	0,07
Nepoznato	172	64	0,39	0,15
Ukupno	43770	42615	100	100

Izvor: DZS (2001., 2013)

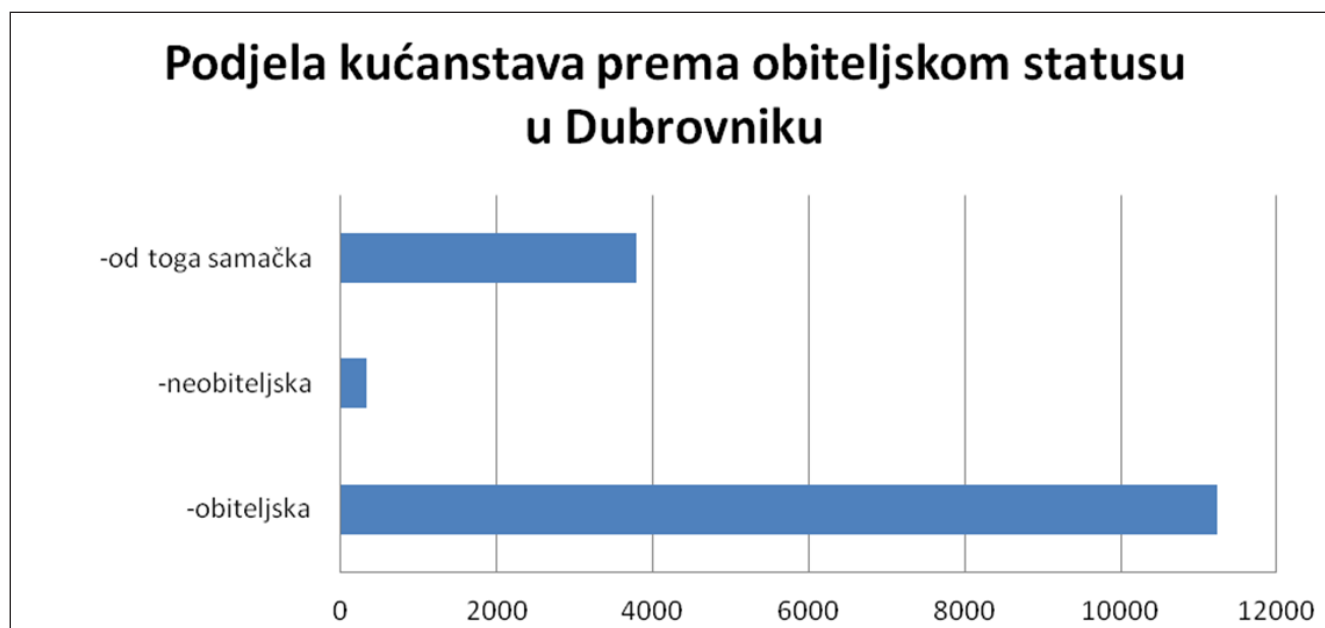
Kao što je vidljivo iz prethodne tablice (Tablica 4.9), u Gradu Dubrovniku je 2011. godine u odnosu na 2001. godinu došlo do porasta Hrvata i to sa 88,39% na 90,34%. Od nacionalnih manjina, najzastupljeniji su Bošnjaci sa 3,52% te ih slijedi nacionalna manjina Srba sa 2,73%. Nacionalne manjine koje su najmanje zastupljene su Bugari, Rumunji, Turci i Austrijanci.

4.2. Kućanstva i obitelji

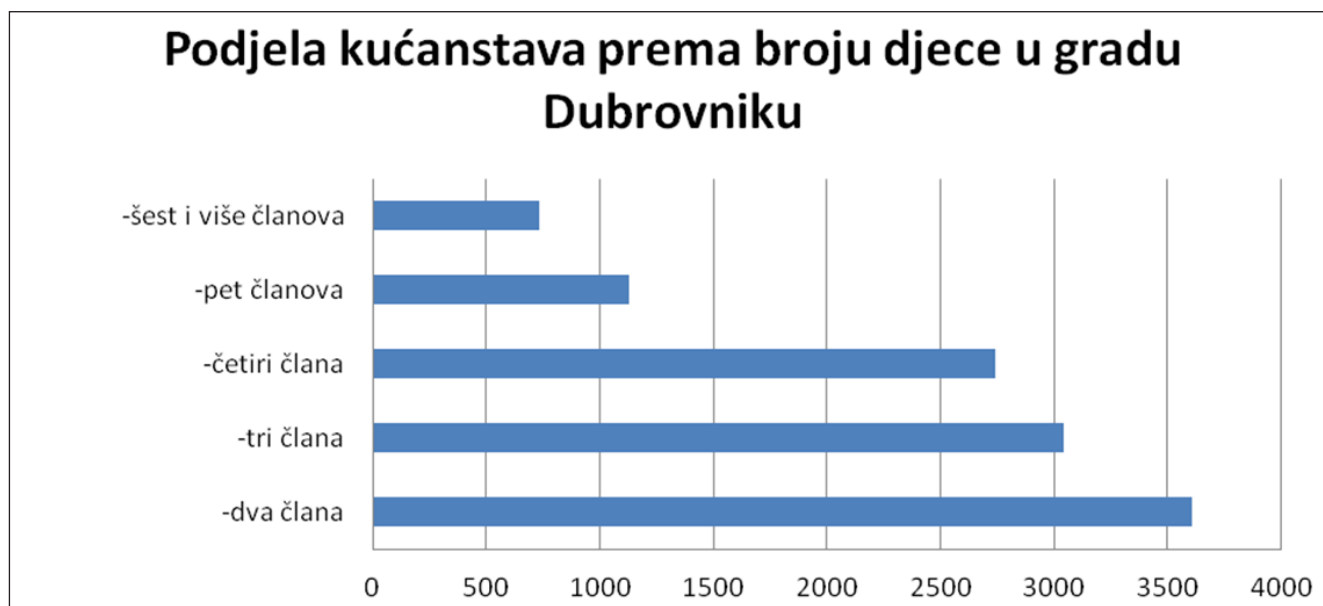
4.2.1. Osnovna obilježja kućanstva i obitelji

	Grad Dubrovnik		Dubrovačko-neretvanska županija		Republika Hrvatska	
	Apsolutno	%/stopa	Apsolutno	%/stopa	Apsolutno	%/stopa
Privatna kućanstva	15345	100,00	41636	100,00	1.519.038	100
- obiteljska	11233	73,20	31340	75,27	1.120.476	73,76
- neobiteljska	327	2,13	758	1,82	398.562	26,24
- od toga samačka	3785	24,66	9538	22,90	373.120	24,56
Obiteljska kućanstva prema broju članova						
- dva člana	3608	32,11	9445	30,14	366.168	32,68
- tri člana	3044	27,10	7716	24,61	283.762	25,32
- četiri člana	2739	24,39	7514	23,98	262.475	23,43
- pet članova	1130	10,06	3.826	12,21	121.095	10,81
- šest i više članova	732	6,51	2839	9,06	86.977	7,76
Prosječan broj članova kućanstava		2,75		2,92		2,80
Tip obitelji	12.064		34.267		1.215.865	
- bračni par bez djece	2932	24,30	8645	25,23	321.933	26,48
- bračni par s djecom	6342	52,57	18685	54,53	637.184	52,41
- majka s djecom	2135	17,70	5072	14,08	174.517	14,35
- otac s djecom	388	3,21	1016	2,96	33.345	2,74
- izvanbračni par s djecom	112	0,93	448	1,30	22634	1,86
- izvanbračni par bez djece	155	1,28	401	1,18	26.252	2,15

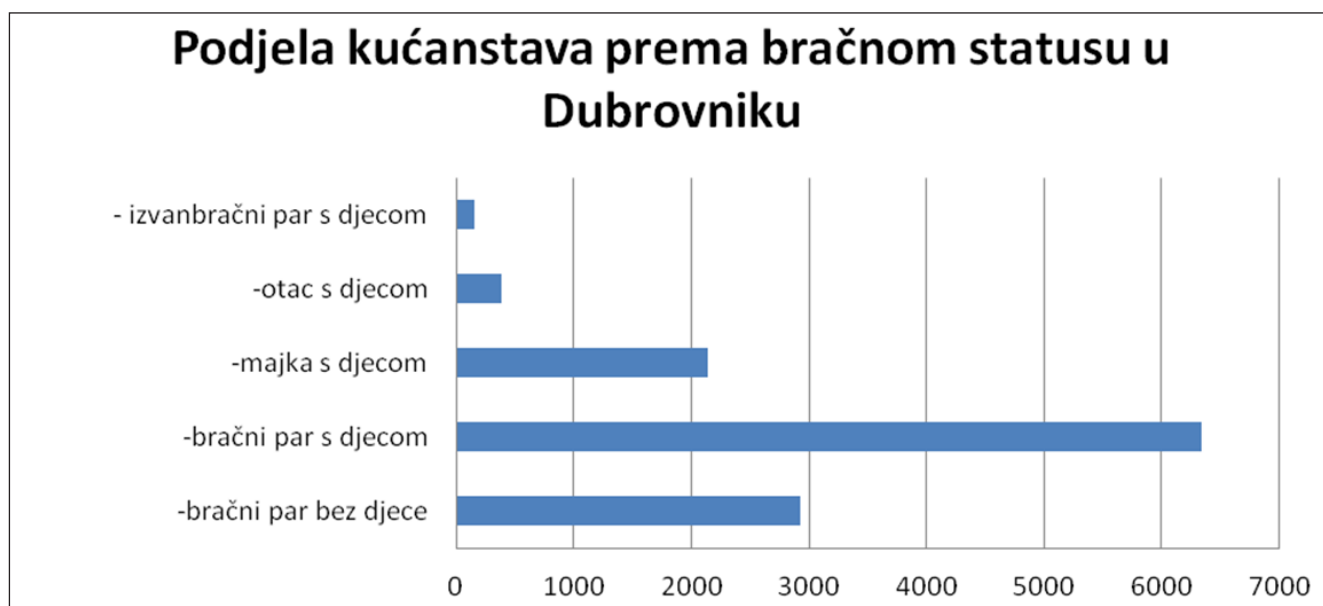
Slika 4.7. Kućanstva prema obiteljskom statusu

Slika 4.8. Podjela kućanstava prema broju djece

Slika 4.9. Kućanstva prema bračnom statusu

Što se tiče privatnih kućanstava (Tablica 4.10.), njihov broj se malo razlikuje kad gledamo usporedno Grad Dubrovnik, DNŽ i RH. Najviše obiteljskih kućanstava je u DNŽ (75,27%) potom u RH (73,76%) pa u Gradu Dubrovniku (73,20%). U odnosu na njih, samačkih kućanstava je najmanje u DNŽ (22,90%), dok Grad Dubrovnik ima približan broj samačkih kućanstava kao i RH (Dubrovnik 24,66%, RH 24,56%).

Među višečlanim obiteljima u Gradu Dubrovniku najveći je udio obiteljskih kućanstava sa dva člana (32,11%) dok ih je najmanje sa šest i više članova (6,51%). Ista je situacija i u DNŽ i u RH. Što se tiče prosječnog broja članova kućanstava, on je dosta sličan u Gradu Dubrovniku, DNŽ i RH, ipak najveći je u DNŽ, gdje iznosi 2,92, dok je u Gradu Dubrovniku 2,75, a u RH 2,80.

Po tipu obitelji u Gradu Dubrovniku ima najviše obitelji koje čine bračni par s djecom (52,57%), a najmanje obitelji koje izvanbračni parovi s djecom (0,93%). Situacija je slična i u DNŽ i u RH. Što se tiče bračnih parova bez djece, postotak u Gradu Dubrovniku je manji (24,30%) u odnosu na DNŽ (25,23%) i RH (26,48%). Obitelji majke s djecom je više na području Grada Dubrovnika (17,70%) nego u DNŽ (14,08%) i RH (14,35%).

4.2.2. Sklopljeni i razvedeni brakovi

Tablica 4.11. Sklopljeni i razvedeni brakovi od 2001. – 2010. godine

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Grad Dubrovnik										
Sklopljeni brakovi	202	245	243	187	231	235	266	217	262	214
stopa (na 1000 st.)	4,60	5,60	5,60	4,30	5,30	5,40	6,10	5,00	6,00	4,90
Razvedeni brakovi	58	35	39	46	49	53	54	58	69	37
Razvedeni brakovi na 1000 sklopljenih	287,13	142,86	160,49	245,99	212,12	225,53	203,01	267,28	263,36	172,90
Dubrovačko neretvansko županija										
Sklopljeni brakovi	565	644	656	568	636	676	710	648	697	632
stopa (na 1000 st.)	4,60	5,20	5,30	4,60	5,20	5,50	5,80	5,30	5,70	5,10
Razvedeni brakovi	98	72	81	86	96	97	94	101	140	88
Razvedeni brakovi na 1000 sklopljenih	173,45	111,80	123,48	151,41	150,94	143,49	132,39	155,86	200,86	139,24
Republika Hrvatska										
Sklopljeni brakovi	22076	22806	22337	22700	22138	22092	23140	23373	22388	21294
stopa (na 1000 st.)	5,00	5,10	5,00	5,10	5,00	5,00	5,20	5,30	5,10	4,80
Razvedeni brakovi	4670	4496	4934	4985	4883	4651	4785	5025	5076	5058
Razvedeni brakovi na 1000 sklopljenih	211,50	197,10	220,90	219,60	220,60	210,60	206,80	215,00	226,80	237,5

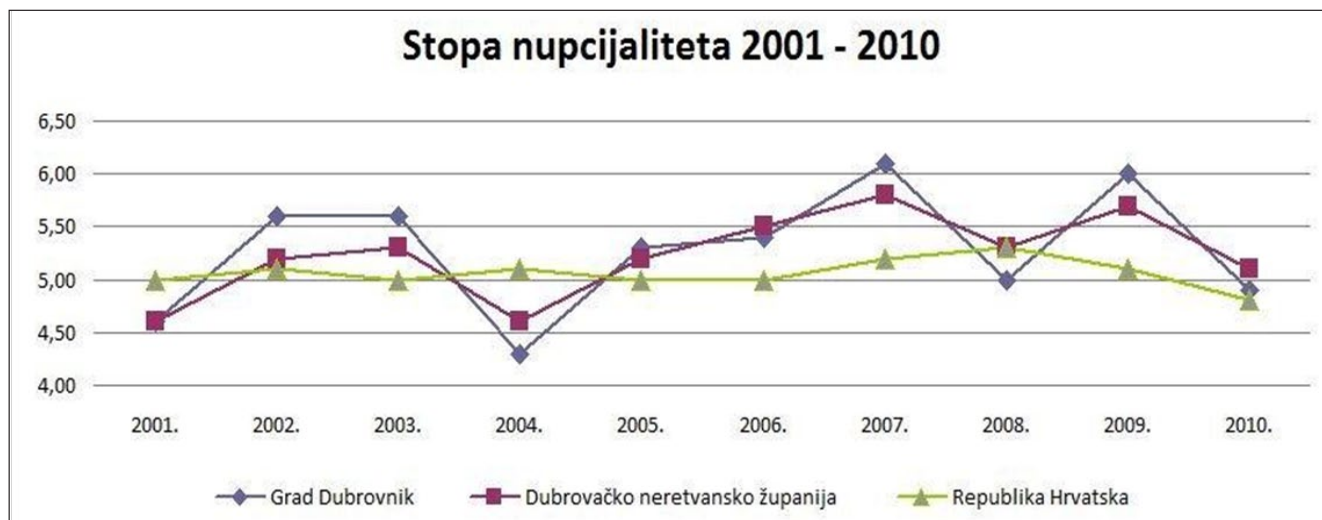
Izvor: Državni zavod za statistiku

Prikazani podaci (Tablica 4.11.) o sklopljenim i razvedenim brakovima u Gradu Dubrovniku od 2001. godine do 2010. godine pokazuju kako stopa sklopljenih brakova (na 1000 stanovnika) varira dok stopa u RH kontinuirano iznosi oko 5. Stopa sklopljenih brakova je (na 1000 stanovnika) u Dubrovniku 2004. godine bila najmanja i iznosila je 4,30 dok je najveća stopa sklopljenih brakova bila 2007. godine i iznosila je 6,10. Podaci dobiveni za 2010. godinu za Grad Dubrovnik pokazuju da je stopa sklopljenih brakova iznosila 4,90 te da je bila u padu u odnosu na prethodnu godinu.

Ako se dobiveni podaci usporede s podacima za Republiku Hrvatsku, gdje je za 2010. godinu stopa sklopljenih brakova (na 1000 stanovnika) iznosila 4,80 možemo zaključiti da je stopa sklopljenih brakova i na razini države u padu u odnosu na godinu prije.

Stopa razvedenih brakova na 1000 sklopljenih brakova varira kako u Dubrovniku kroz sve navedene godine tako i na području RH. Na području DNŽ konstantno je manja i od Dubrovnika i od RH.

Slika 4.10 Stopa nupcijaliteta

Slika 4.11. Razvedeni brakovi

4.3. Stambeni standard

Tablica 4.12. Kućanstva na području Grada Dubrovnika

	popisane osobe	br. Stanovnika	kućanstva ukupno	privatna kućanstva	stambene jedinice ukupno	stanovi za stalno stanovanje
Dubrovnik	43481	42641	15519	15495	20115	19221
Bosanka	139	139	43	43	49	44
Brsečine	100	99	34	34	56	47
Čajkovicica	154	149	48	48	52	52
Čajkovići	26	24	10	10	11	11
Donje Obuljeno	212	210	66	65	84	76
Dubravica	37	37	11	11	14	14
Dubrovnik	28681	28113	10487	10468	13459	13076
Gornje Obuljeno	121	121	36	36	41	40
Gromača	148	141	42	42	61	61
Kliševo	55	55	20	20	26	26
Knežica	122	120	37	37	47	41
Koločep	172	165	67	67	162	154
Komolac	313	313	104	104	150	147
Lopud	257	249	98	98	228	201
Lozica	144	136	50	50	110	53
Ljubač	69	62	20	20	32	31
Mokošica	1961	1946	560	557	692	646
Mravinjac	91	80	27	27	36	36
Mrčevo	90	86	26	26	33	33
Nova Mokošica	6024	5921	1970	1970	2251	2227
Orašac	626	625	199	199	279	264
Osojnik	299	297	85	85	103	100
Petrovo Selo	22	22	9	9	12	11
Pobrežje	121	121	36	36	39	39
Prijevor	444	441	141	140	170	167
Rožat	346	339	104	104	114	113
Suđurađ	205	203	76	76	166	122
Sustjepan	326	306	115	115	139	139
Šipanska Luka	218	211	87	87	257	226
Šumet	174	173	54	54	62	57
Tršteno	228	221	70	70	106	86
Zaton	1036	1001	371	371	657	466

Izvor: DZS (2013.)

Na području Grada Dubrovnika broj stanovnika iznosi 42 641. Ukupno je 15 519 kućanstava od kojih je privatnih 15 495. Stambenih jedinica je ukupno 20 115, a stanova za stalno stanovanje 19 291. Na području Grada Dubrovnika ima 32 naselja od kojih je najmanje Petrovo selo (22 stanovnika), najveći Dubrovnik (28 113 stanovnika), a potom ga slijedi Nova Mokošica (5 921 stanovnik).

Grad Dubrovnik sukladno Odluci o davanju u najam stanova u vlasništvu Grada socijalno ugroženim osobama i osobama slabijeg imovnog stanja („Službeni glasnik Grada Dubrovnika“, br. 4/97 i 3/00) rješava stambeno pitanje građana postupajući po Listi prvenstava koja se objavljuje svake godine (natječaj trajno otvoren).

2008. godine - 73 osoba/obitelji
2009. godine - 67 osoba/obitelji
2010. godine - 57 osoba/obitelji
2011. godine - 55 osoba/obitelji
2012. godine - 54 osoba/obitelji
2013. godine - 53 osoba/obitelji

Grad Dubrovnik u svom vlasništvu ima ukupno 46 stanova predviđenih za potrebe socijalno ugroženih osoba i osoba slabijeg imovnog stanja.

U razdoblju od 2008. godine do danas stambeno je zbrinuto deset obitelji koje su se nalazile na Popisu socijalno ugroženih osoba.

Na listi prvenstva za kupnju stana iz programa društveno poticajne stanogradnje nalazi se 378 građana. Planirana je izgradnja 64 stana iz programa POS-a (završetak gradnje planiran za kraj 2014. godine).

Donošenjem Pravilnika o ostvarivanju prava na smještaj u Privremeno prihvatilište za smještaj socijalno ugroženih osoba s područja Grada Dubrovnika, regulirano je pravo na smještaj te su u skladu s Pravilnikom donesena rješenja za korisnike koji borave u prihvatilištu. U privremenom prihvatilištu trenutno boravi 37 osoba, od kojih su 5 obitelji i 23 samca. Grad Dubrovnik u cijelosti podmiruje režijske troškove (elektroopskrbe i vodoopskrbe), a uložena su i značajna sredstva u uređenje samog objekta.

Od 2008. godine Grad Dubrovnik subvencionira troškove najma stana mladima do navršene 35. godine života.

Pravo na subvenciju za troškove najma stana imaju punoljetni građani Grada Dubrovnika do navršenih 35 (trideset pet) godina života koji imaju prebivalište na području Grada Dubrovnika najmanje 5 (pet) godina, koji u svom vlasništvu nemaju nekretnine, čiji dohodak po članu kućanstva mjesečno nije veći od prosječne isplaćene neto plaće u RH u prethodnoj godini, koji ugovorom ovjerenim od nadležnog organa dokažu postojanje podstanarskog odnosa u stambenom objektu koji se nalazi na području Grada Dubrovnika.

Novčani iznos za subvenciju troškova za najam stana mjesečno iznosi:

- za samca..... 400,00 kn,
- za dvočlano kućanstvo..... 500,00 kn,
- za tročlano kućanstvo ..... 600,00 kn,
- za četveročlano i više..... 750,00 kn.

4.4. Odgoj i obrazovanje

4.4.1. Vrtići i škole na području Grada Dubrovnika

Tablica 4.13. Dječji vrtići

DJEČJI VRTIĆ	GODINA	BROJ DJECE			BROJ ZAPOSLENIH		
		Jaslice	Vrtić	Predškcolci	Odgojitelji	Administra- tivno osoblje	Pomoćno-teh. osoblje
DV „DU- BROVNIK“ osnivač Grad Du- brovnik	2009/2010.	357	705	385	117 odgojitelja struč.služba ravnateljica	7	43
	2010/2011.	336	723	380	123 odgojitelja pripravnik struč.služba ravnateljica	12 7	48
	2011/2012.	335	726	385	124 odgojitelja pripravnik str.služba ravnateljica	14 7	48
	2012/2013.	371	758	403	136 odgojitelja struč.služba ravnateljica	6	55

DV „Petar Pan“ privatne jaslice	2009/2010.	23	0	0	2+2 volontera	vlasnica, koja je ujedno odgajateljica
	2010/2011.	20	0	0	2+2 volontera	vlasnica, koja je ujedno odgajateljica
	2011/2012.	23	0	0	2+2 volontera	vlasnica, koja je ujedno odgajateljica
	2012/2013.	23	0	0	3+2 volontera	vlasnica, koja je ujedno odgajateljica

DV „CALIMERO“ privatni vrtić	2009/2010.	0	mješovita grupa	44 djece	4	vlasnica, koja je ujedno odgajateljica
	2010/2011.	0	mješovita grupa	44 djece	4	vlasnica, koja je ujedno odgajateljica
	2011/2012.	0	mješovita grupa	44 djece	4	vlasnica, koja je ujedno odgajateljica
	2012/2013.	0	mješovita grupa	45 djece	4	vlasnica, koja je ujedno odgajateljica

DV „BUBAMARA“ privatni vrtić	2009/2010.	0	mješovita grupa	30 djece	2	vlasnica, koja je ujedno odgajateljica
	2010/2011.	0	mješovita grupa	27 djece	3	vlasnica, koja je ujedno odgajateljica
	2011/2012.	0	mješovita grupa	27 djece	3	vlasnica, koja je ujedno odgajateljica
	2012/2013.	0	mješovita grupa	25 djece	3	vlasnica, koja je ujedno odgajateljica

Prema Zakonu o predškolskom odgoju i naobrazbi djelatnost predškolskog odgoja financira se pretežito sredstvima proračuna lokalne i područne (regionalne) samouprave te sudjelovanjem roditelja u cijeni programa predškolskog odgoja u koje su uključena njihova djeca. Udio plaćanja roditelja djece s prebivalištem na području Grada Dubrovnika određuje se ovisno o vrsti i trajanju programa te socijalnom i imovnom statusu obitelji. U 2012.g. ukupno izdvajanje iz Proračuna Grada Dubrovnika za predškolski odgoj i obrazovanje iznosi 25.649.100,00 kuna. Za djecu obitelji bez ili s vrlo niskim primanjima umjesto roditelja dio cijene vrtića snosi zaklada „Blaga djela“ (oko 110.000,00 kuna). Određeni programi kao što su posebni programi za djecu s teškoćama u razvoju sufinanciraju se iz sredstava državnog proračuna (85.500,00 kuna).

Unatoč višestoljetnoj tradiciji predškolskog odgoja i obrazovanja i brizi za najmlađe naraštaje u gradu Dubrovniku, do danas nije postojao sustavan pristup i dugoročno planiranje smještaja, odgoja i obrazovanja djece u predškolske ustanove, toliko neophodan u svjetlu značajnih demografskih i velikih socioekonomskih i kulturoloških promjena zadnjih desetljeća u Hrvatskoj i svijetu.

Radna skupina Dječjih vrtića Dubrovnik i Upravni odjel za obrazovanje, šport, socijalnu skrb i civilno društvo Grada Dubrovnika izradili su Strategiju razvoja predškolskog odgoja i obrazovanja Grada Dubrovnika za razdoblje od 2012. do 2030.g.

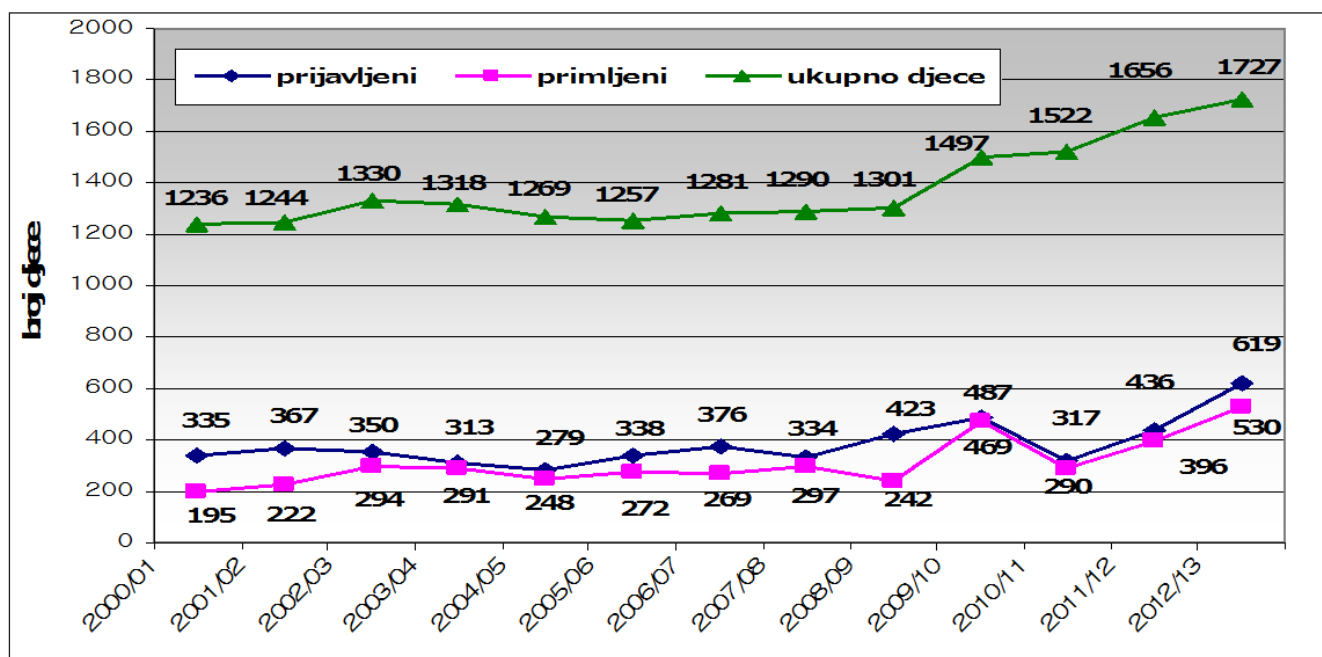
Danas u gradu Dubrovniku djeluje 13 vrtića, od čega 9 vrtića u sklopu Ustanove Dječji vrtići Dubrovnik, 3 privatna vrtića i 1 vrtić za djecu s većim teškoćama u razvoju.

Za odgoj i obrazovanje djece u vrtićima brine se 140 stručnih osoba (131 odgajatelj, 2 pedagoga, 1 psiholog, 2 defektologa, 2 zdravstvena voditelja, 1 medicinska sestra i 1 fizioterapeut), 7 administrativno-računovodstvenih djelatnika i 48 djelatnika tehničke službe.

U pedagoškoj godini 2012./2013. u dječje vrtiće u Gradu Dubrovniku uključena su ukupno 1734 djeteta u 76 skupina, od čega je 1632 djece (94%) u Dječjim vrtićima Dubrovnik, 95 djece (6%) u privatnim vrtićima i 7 djece u dječjem vrtiću za djecu s većim teškoćama u razvoju pri O.Š. Marina Držića.

Zadnjih godina kontinuirano raste broj zahtjeva za upisom i broj djece upisane u dječje vrtiće u Gradu Dubrovniku.

Kretanje broja djece upisane u dječje vrtiće u Gradu Dubrovniku 2000.-2012. g.

Sukladno rastućim zahtjevima za upis predškolske djece u predškolski odgoj i obrazovanje, Grad Dubrovnik nastojao je odgovoriti potrebama povećavajući broj mjesta u dječjim vrtićima, tako je broj novo upisane djece od pedagoške godine 2000./2001.g. do 2012./2013.g. narastao s 335 na 619, što je povećanje od 54%, a ukupni broj upisane djece od 1236 na 1727 (porast 28%). Najveći porast broja djece u dječjim vrtićima dogodio se zadnje 4 godine, s 1301 (2009./2010.g.) na 1727 djeteta u pedagoškoj godini 2012./2013.g., čime se ukupni porast broja djece obuhvaćene predškolskim odgojem i obrazovanjem povećao za 25%. Ovim porastom paralelno je rastao i obuhvat ukupne populacije predškolske djece predškolskim odgojem i obrazovanjem, pa je zadnjih 5 godina porastao za 10 %, s 58% u pedagoškoj godini 2008./2009.g. na 68% u pedagoškoj godini 2012./2013.g.

Tablica 4.14. Osnovne škole

OSNOVNA ŠKOLA	GODINA	BROJ UČENIKA	BROJ ZAPOSLENIH			PRODUŽENI BORAVAK
			Nastavno osoblje	Administrat. osoblje	Pomoćno-tehničko osoblje	
Marina Getaldića	2009/2010.	354	29 učitelja +3 struč.surad. +ravnateljica	2	7	35 učenika 1 učitelj
	2010/2011.	333	29 učitelja +3 struč.surad. +ravnateljica	2	7	20 učenika 1 učitelj
	2011/2012.	333	29 učitelja +3 struč.surad. +ravnateljica	2	7	31 učenik 2 učitelj
	2012/2013.	325	29 učitelja +3 struč.surad. +ravnateljica	2	7	31 učenik 2 učitelj
Marina Držića	2009/2010.	569	45 učitelja +4 struč.surad. +ravnateljica	3	10	62 učenika 3 učitelja
		33	15 učitelja		medicinska sestra	
Škola s posebnim programom	2010/2011.	547	45 učitelja +4 struč.surad. +ravnateljica	3	10	64 učenika 3 učitelja
		32	15 učitelja		fizioterapeut medicinska sestra	
Škola s posebnim programom	2011/2012.	477	45 učitelja +4 struč.surad. +ravnateljica	3	10	52 učenika 3 učitelj pomoćna kuharica
		34	15 učitelja		fizioterapeut medicinska sestra	
Škola s posebnim programom	2012/2013.	511	45 učitelja +4 struč.surad. +ravnateljica	3	10	64 učenika 3 učitelj pomoćna kuharica
		37	15 učitelja		fizioterapeut medicinska sestra	
Ivana Gundulića	2009/2010.	701	55 učitelja +3 struč.surad. +ravnateljica	3	8	95 učenika 4 učiteljice
	2010/2011.	686	53 učitelja +3 struč.surad. +ravnateljica	3	8	97 učenika 4 učiteljice
	2011/2012.	687	55 učitelja +3 struč.surad. +ravnateljica	3	8	89 učenika 4 učiteljice 2 kuharice
	2012/2013.	665	55 učitelja +3 struč.surad. +ravnateljica	3	9	89 učenika 4 učiteljice 2 kuharice
„Lapad“	2009/2010.	1046	75 nastavnika +6 struč.sl. +ravnateljica	3	10	71 učenik 4 učitelja
	2010/2011.	1023	73 nastavnika +6 struč.sl. +ravnateljica	3	10	91 učenik 5 učitelja
	2011/2012.	970	73 nastavnika +6 struč.sl. +ravnateljica	3	10	91 učenik 5 učitelja
	2012/2013.	932	73 nastavnika +6 struč.sl. +ravnateljica	3	10	91 učenik 5 učitelja

OSNOVNA ŠKOLA	GODINA	BROJ UČENIKA	BROJ ZAPOSLENIH			PRODUŽENI BORAVAK
			Nastavno osoblje	Administrat. osoblje	Pomoćno-tehničko osoblje	
„Mokošica“	2009/2010.	713	63 učitelja +4 struč.surad. +ravnateljica	3	13	42 učenika 2 učitelja
	2010/2011.	689	63 učitelja +4 struč.surad. +ravnateljica	3	13	57 učenika 2 učitelja
	2011/2012.	643	63 učitelja +4 struč.surad. +ravnateljica	3	13	43 učenika 2 učiteljice 1 kuharica
	2012/2013.	627	63 učitelja +4 struč.surad. +ravnateljica	3	13	43 učenika 2 učiteljice 1 kuharica
Antuna Masle Orašac	2009/2010.	144	26 učitelja +2 struč. surad +ravnateljica	2	3	0
	2010/2011.	125	26 učitelja +2 struč. surad +ravnateljica	2	3	0
	2011/2012.	118	26 učitelja +2 struč. surad +ravnateljica	2	3	0
	2012/2013.	108	26 učitelja +2 struč. surad +ravnateljica	2	3	0

Na području Grada Dubrovnika šest je osnovnih škola: OŠ Marina Getaldića, OŠ Marina Držića, OŠ Ivana Gundulića, OŠ Lapad, OŠ Mokošica i OŠ Antuna Masle u Orašcu. Kao što je vidljivo iz tablice (Tablica 4.14.), u svim osnovnim školama je u razdoblju od 2009/2010. godine do 2012/2013. zabilježen pad broja učenika. U skladu s tim, u OŠ Marin Getaldić u školskoj godini 2009/2010. bilo je 354 učenika, a 2012/2013 325 učenika; u OŠ Marina Držića broj učenika u prikazanim godinama je pao sa 569 na 511 učenika; u OŠ Ivana Gundulića sa 701 na 665; u OŠ Lapad sa 1046 na 932; u OŠ Mokošica sa 713 na 627; te u OŠ Antuna Masle u Orašcu sa 144 od 2009/2010. na 108 učenika 2012/2013. godine.

Unutar OŠ Marina Držića postoji Škola s posebnim programom u kojoj se broj učenika od razdoblja 2009/2010. do 2012/2013. povećao sa 33 učenika na njih 37.

Tablica 4.15. Srednje škole, razredni odjeli, učenici i nastavnici, kraj školske godine 2011./2012., Grad Dubrovnik

	Škole	Razredni odjeli	Učenici		Učenici koji su završili školu		Nastavnici u ekvivalentu pune zaposlenosti		Stručni suradnici u ekvivalentu pune zaposlenosti	
			ukupno	učenice	ukupno	učenice	ukupno	žene	ukupno	žene
Dubrovnik	16	125	2977	1562	629	328	346,57	240,79	10,00	10,00
Gimnazije	3	31	779	486	144	83	59,83	47,49	3,50	3,50
Tehničke i srodne škole	5	59	1485	697	302	146	133,07	94,46	6,00	6,00
Srednje umjetničke škole	2	4	131	86	26	17	86,30	48,30	-	-
Industrijske i obrtničke škole	3	24	505	272	129	76	60,87	47,29	0,50	0,50
Srednje škole za odrasle	3	7	77	21	28	6	6,50	3,25	-	-

Na području Grada Dubrovnika ukupno je 16 srednjih škola. Škole ukupno pohađa 2977 učenika. U školskoj godini 2011./2012. srednju školu je završilo 629 učenika.

4.5. Zaposlenost i nezaposlenost

4.5.1. Zaposleni prema djelatnosti

Prema podacima iz 2011. godine (Tablica 4.16.) na području Grada Dubrovnika bilo je zaposleno 13 924 osobe. Najviše zaposlenih zabilježeno je u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (2 376 osoba) potom u djelatnosti trgovine na veliko i malo; popravaka motornih vozila i motocikala (1 852). Najmanje zaposlenih je zabilježeno u djelatnosti rudarstva i vađenja (25 osoba). Od ukupnog broja zaposlenih u pojedinim djelatnostima, najveći udio žena je u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, obrazovanju i u financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja dok ih je najmanje u građevinarstvu, prijevozu i skladištenju.

Tablica 4.18. Zaposleni po vrstama djelatnosti u 2011. godini

br.	DJELATNOST	ZAPOSLENI U PRAVNIM OSOBAMA	ZAPOSLENE ŽENE U PRAVNIM OSOBAMA	UDIO ŽENA
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	63	31	49,21%
2.	Rudarstvo i vađenje	25	14	56%
3.	Prerađivačka industrija	275	107	38,91%
4.	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	216	73	33,80%
5.	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	421	55	13,06%
6.	Građevinarstvo	1032	91	8,82%
7.	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	1852	1157	62,47%
8.	Prijevoz i skladištenje	810	202	25%
9.	Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	2 376	1 215	51,14%
10.	Informacije i komunikacije	422	142	33,65%
11.	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	461	354	76,79%
12.	Poslovanje nekretninama	67	21	31,34%
13.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	515	264	51,26%
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	687	326	47,45%
15.	Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	1 446	740	51,17%
16.	Obrazovanje	1 319	1 021	77,41%
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1 303	1 036	79,50%
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	476	259	54,41%
19.	Ostale uslužne djelatnosti	158	78	49,37%
	UKUPNO DUBROVNIK	13 924	7 186	51,61%

Izvor :DZS (2013.)

Slika 4.13. Zaposleni po vrstama djelatnosti

4.5.2. Ukupan broj nezaposlenih osoba prema spolu i vrsti obrazovanja

Koncem 2012. godine u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područne službe Dubrovnik ukupno je evidentirano 2 420 nezaposlenih osoba sa područja Grada Dubrovnika. Uspoređujući s prosincem 2011. veća je za 7,0%. Međutim, prosječno se u svih 12 mjeseci 2012. godine se nezaposlenost smanjila za 3,1% u odnosu na prosjek cijele 2011.g. Dubrovnik je ostvario smanjenje dok Dubrovačko-neretvanska županija (+ 3,2%) i Republika Hrvatska (+6,2) su zabilježile prosječan rast nezaposlenosti u 2012. godini.

Od ukupnog broja nezaposlenih (Tablica 4.18.) bilo je 1 117 nezaposlenih muških osoba te 1 303 nezaposlene ženske osobe dok je 2011. godine bilo 774 muške osobe i 941 nezaposlena ženska osoba.

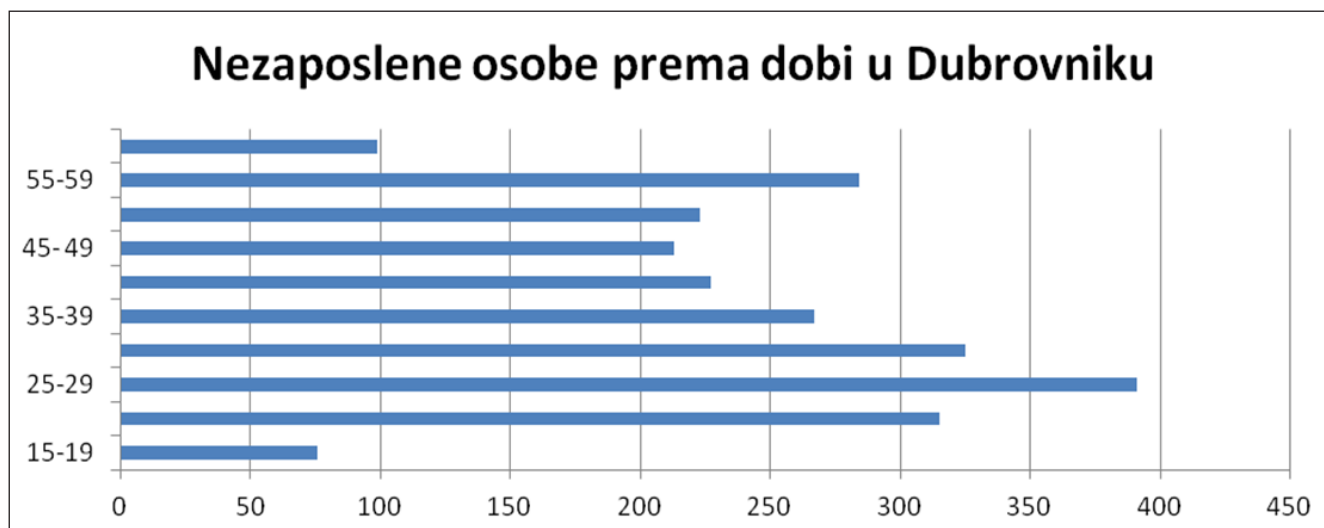
Na koncu 2012. godine bile su 243 nezaposlene osobe s područja Grada Dubrovnika koje prvi put traže zaposlenje, od toga žena 111 (45,7%), što je porast u odnosu na 2011. godinu.

Tablica 4.19. Nezaposlene osobe prema dobi i spolu s prebivalištem na području Grada Dubrovnika i Republike Hrvatske na kraju 2012. godine

Dob	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45- 49	50-54	55-59	60 i više	Ukupno
Ukupno (Grad Dubrovnik)	76	315	391	325	267	227	213	223	284	99	2 420
M (Grad Dubrovnik)	50	177	174	135	110	93	82	82	127	87	1 117
Ž (Grad Dubrovnik)	26	138	217	190	157	134	131	141	157	12	1 303
Ukupno (RH)	19882	52496	51517	40936	35385	33916	36315	38462	36804	12501	358214
M (RH)	11246	27570	23106	17771	14587	12785	14859	16205	20006	10273	168358
Ž (RH)	8636	24926	28411	23165	20798	21131	21456	22257	16798	2228	189856

Izvor: HZZ područna služba Dubrovnik

Slika 4.14. Nezaposlene osobe prema dobi

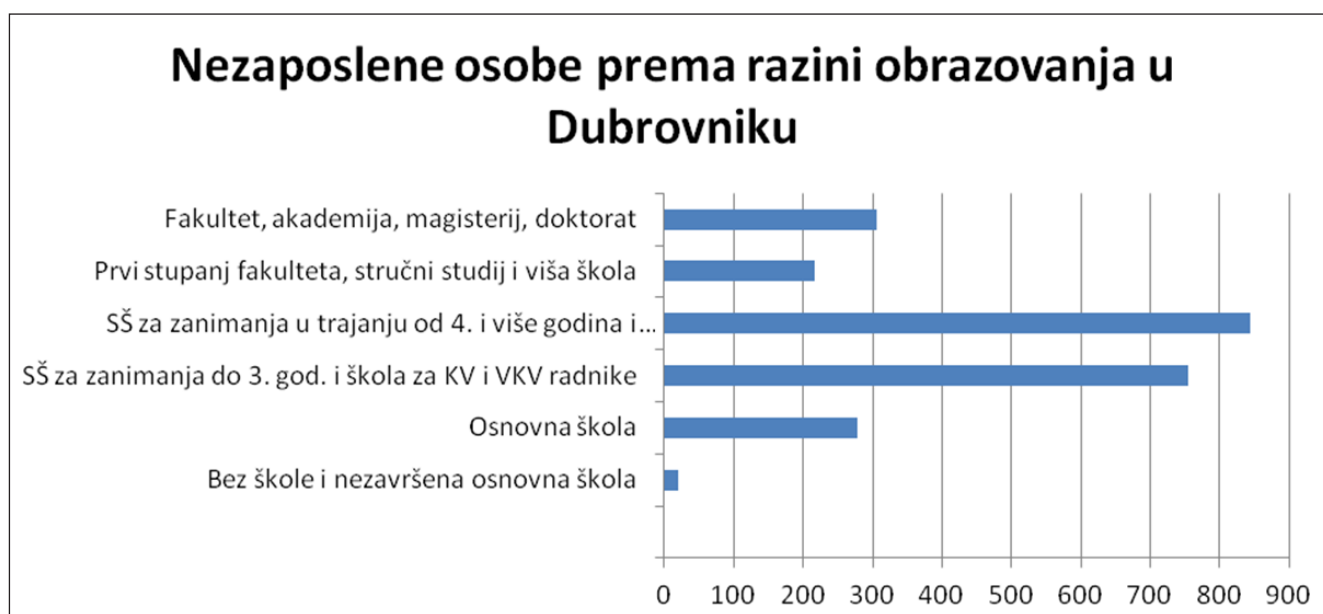

Najviše nezaposlenih na području Grada Dubrovnika je u dobi od 25-29 godina, a na području RH 20-24. Od ukupnog broja nezaposlenih na području Grada Dubrovnika, najveći broj je nezaposlenih muških u dobi od 20-24 godine, a najviše nezaposlenih žena u dobi od 25-29. Takva podjela po dobi jednaka je i na području Republike Hrvatske.

Tablica 4.20. Nezaposlene osobe prema razini obrazovanja i spolu na području Grada Dubrovnika i Republike Hrvatske krajem 2012. godine

Razina obrazovanja	Ukupno (RH)	Ukupno (Grad Dubrovnik)	Ž (RH)	Ž (Grad Dubrovnik)	M (RH)	M (Grad Dubrovnik)
Bez škole i nezavršena osnovna škola	18366	20	8757	13	9609	7
Osnovna škola	72813	278	39784	136	33029	142
SŠ za zanimanja do 3. god. i škola za KV i VKV radnike	122647	755	54659	319	67988	436
SŠ za zanimanja u trajanju od 4. i više godina i gimnazija	101764	844	60075	516	41689	328
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	18429	217	11425	125	7004	92
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	24795	306	15356	194	8839	112
Ukupno	358 214	2 420	189 856	1 303	168 358	1 117

Slika 4.15. Nezaposlene osobe prema razini obrazovanja

Najviše nezaposlenih osoba na području Republike Hrvatske ima SŠ za zanimanja do 3. god. i školu za KV i VKV radnike dok ih u Gradu Dubrovniku najviše ima završenu SŠ za zanimanja u trajanju od 4. i više godina i gimnaziju. U Gradu Dubrovniku kao i u RH najviše je žena sa završenom SŠ za zanimanja u trajanju od 4. i više godina i gimnazijom, a najviše muških sa završenom SŠ za zanimanja do 3. god. i školom za KV i VKV radnike.

4.5.4. Ekonomski podaci

Tablica 4.21. Prosječna mjesečna bruto plaća u Dubrovniku za 2012. po područjima djelatnosti i vrstama obveznika

Šifra	OPIS	Neprofitni		Proračunski		Poduzetnici	
		2011.	2012.	2011.	2012.	2011.	2012.
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO					4.671	4.694
B	RUDARSTVO I VAĐENJE					7.865	7.983
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA					4.866	4.773
D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA					15.222	14.048
E	OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA					7.426	7.884
F	GRAĐEVINARSTVO					4.885	5.430
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA					5.164	5.193
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	12.846	13.314			10.328	10.095
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	8.040	8.051	7.322	7.427	8.476	8.218
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	6.572	6.951			7.868	7.963
K	FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA					2.431	3.190
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA					7.080	7.662
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI			14.303	12.605	5.907	6.655
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI					9.455	9.331
O	JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	14.722	15.070	7.694	8.465	8.282	4.045
P	OBRAZOVANJE	13.287	14.350	8.296	8.433	5.090	6.429
Q	DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	5.055	5.572	9.586	9.441	7.388	7.813
R	UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	7.761	7.532	8.418	8.273	4.531	4.403
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	7.419	8.170			4.872	4.680

Prema tablici (Tablica 4.21.) je vidljivo da je prosječna mjesečna bruto plaća kod neprofitnih obveznika najveća u djelatnosti javne uprave i obrane, obveznog socijalnog osiguranja, a najmanja u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi. Kod proračunskih obveznika plaća je najveća u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima, a najmanja u javnoj upravi i obrani, obveznom socijalnom osiguranju. Kod poduzetnika najveća bruto mjesečna plaća se bilježi kod djelatnosti opskrbe električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom, a najmanja je u financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja.

4.6. Zdravlje

Tablica 4.22. Umrli prema uzroku smrti, spolu i starosti u Dubrovniku u 2011. godini

Vodeći uzroci smrti	MKB skupina	Spol	Dobne skupine		UKUPNO
			0-64 g	65 i više	
Bolesti cirkulacijskog (krvožilnog) sustava	I00-I99	muški	15	69	84
		ženski	4	116	120
		svega	19	185	204
Novotvorine	C00-D48	muški	23	58	81
		ženski	24	42	66
		svega	47	100	147
Ozljeđe, trovanja i određene druge posljedice s vanjskim uzrokom	S00-T98	muški	5	6	11
		ženski	3	8	11
		svega	8	14	22
Bolesti probavnog sustava	K00-K93	muški	3	2	5
		ženski	1	5	6
		svega	4	7	11
Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	muški	2	3	5
		ženski	0	3	3
		svega	2	6	8
Bolesti dišnog (respiracijskog) sustava	J00-J99	muški	1	2	3
		ženski	2	3	5
		svega	3	5	8
Ostale bolesti		muški	6	9	15
		ženski	3	8	11
		svega	9	17	26
Ukupno umrli		muški	55	149	204
		ženski	37	185	222
		svega	92	334	426

* izvor podataka Državni zavod za statistiku

** obrada podataka Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Prema tablici (Tablica 4.22.) možemo zaključiti da je od ukupnog broja umrlih (426) u 2011. godini 334 osobe iznad 65 godina i 92 osobe od 0-64 godine. Vodeći uzrok smrti su Bolesti cirkulacijskog (krvožilnog) sustava od kojeg naročito umiru žene (120 žena od ukupno 204 osobe). Najmanje osoba u 2011 godini je umrlo od mentalnih poremećaja i poremećaja ponašanja te Bolesti dišnog (respiratornog) sustava.

Tablica 4.23. Nasilne smrti prema vanjskom uzroku smrti, spolu i starosti u Dubrovniku u 2011. godini

Uzrok smrti	MKB-skupina	Spol	Dobne skupine		UKUPNO
			0-64 g	65 i više	
Nezgode pri prijevozu	V00-V99	muški	2	0	2
		ženski	1	0	1
		svega	3	0	3
Namjerno samoozljeđivanje	X60 -X84	muški	2	2	4
		ženski	2	0	2
		svega	4	2	6
Drugi vanjski uzroci slučajnih ozljeda	W00 - X59	muški	1	4	5
		ženski	0	8	8
		svega	1	12	13
Ukupno	Ukupno	muški	5	6	11
		ženski	3	8	11
		svega	8	14	22

* izvor podataka Državni zavod za statistiku

** obrada podataka Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Što se tiče nasilnih smrti (Tablica 4.23.) od ukupnog broja (22) najveći uzrok smrti su Drugi vanjski uzroci slučajnih ozljeda (13 osoba), a najmanji broj je zabilježen kod nezgoda pri prijevozu.

Tablica 4.24. Standardizirane stope smrtnosti smrti na 100.000 stanovnika za vodeće uzroke smrti u Gradu Dubrovniku za 2011. godini

Vodeći uzroci smrti	MKB skupina	Spol	Standardizirane stope smrtnosti /100.000 stanovnika	
			0-64 g.	65 i više g.
Bolesti cirkulacijskog (krvožilnog) sustava	I00 - I99	muški	70,5	2455,0
		ženski	15,7	1925,9
		svega	41,0	2100,5
Novotvorine	C00-D48	muški	111,6	1823,6
		ženski	103,8	801,8
		svega	107,0	1195,9
Ozljede, trovanja i određene druge posljedice s vanjskim uzrokom	S00-T98	muški	28,7	223,1
		ženski	15,6	148,8
		svega	22,6	163,5

* izvor podataka Državni zavod za statistiku

** obrada podataka Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Prema tablici (Tablica 4.22.) možemo zaključiti da je od ukupnog broja umrlih (426) u 2011 godini 334 osobe iznad 65 godina i 92 osobe od 0-64 godine. Vodeći uzrok smrti su Bolesti cirkulacijskog (krvožilnog) sustava od kojeg naročito umiru žene (120 žena od ukupno 204 osobe). Najmanje osoba u 2011 godini je umrlo od mentalnih poremećaja i poremećaja ponašanja te Bolesti dišnog (respiratornog) sustava.

Tablica 4.23. Nasilne smrti prema vanjskom uzroku smrti, spolu i starosti u Dubrovniku u 2011. godini

Uzrok smrti	MKB-skupina	Spol	Dobne skupine		UKUPNO
			0-64 g	65 i više	
Nezgode pri prijevozu	V00-V99	muški	2	0	2
		ženski	1	0	1
		svega	3	0	3
Namjerno samoozljeđivanje	X60 -X84	muški	2	2	4
		ženski	2	0	2
		svega	4	2	6
Drugi vanjski uzroci slučajnih ozljeda	W00 - X59	muški	1	4	5
		ženski	0	8	8
		svega	1	12	13
Ukupno		muški	5	6	11
		ženski	3	8	11
		svega	8	14	22

* izvor podataka Državni zavod za statistiku

** obrada podataka Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Što se tiče nasilnih smrti (Tablica 4.23.) od ukupnog broja (22) najveći uzrok smrti su Drugi vanjski uzroci slučajnih ozljeda (13 osoba), a najmanji broj je zabilježen kod nezgoda pri prijevozu.

Tablica 4.24. Standardizirane stope smrtnosti smrti na 100.000 stanovnika za vodeće uzroke smrti u Gradu Dubrovniku za 2011. godinu

Vodeći uzroci smrti	MKB skupina	Spol	Standardizirane stope smrtnosti /100.000 stanovnika	
			0-64 g.	65 i više g.
Bolesti cirkulacijskog (krvožilnog) sustava	I00 - I99	muški	70,5	2455,0
		ženski	15,7	1925,9
		svega	41,0	2100,5
Novotvorine	C00-D48	muški	111,6	1823,6
		ženski	103,8	801,8
		svega	107,0	1195,9
Ozljede, trovanja i određene druge posljedice s vanjskim uzrokom	S00-T98	muški	28,7	223,1
		ženski	15,6	148,8
		svega	22,6	163,5

* izvor podataka: Državni zavod za statistiku

** obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Kod vodećih uzroka smrti u Gradu Dubrovniku za 2011. godinu (Tablica 4.24.), najveća standardizirana stopa smrtnosti u dobi od 65 i više godina je kod Bolesti cirkulacijskog (krvožilnog) sustava zatim kod Novotvorina pa kod Ozljeda, trovanja i određenih drugih posljedica s vanjskim uzrokom, te je ona viša kod muškaraca nego kod žena. Što se tiče standardiziranih stopa smrtnosti za populaciju od 0-64, ona je najviša kod uzroka smrti Novotvorina.

Tablica 4.25. Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola (F10) zabilježeni u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u Dubrovniku u 2011. godini

Uzrok bolesti	MKB-šifra	Dobne skupine		UKUPNO
		0-64 g	65 i više	
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola	F10	98	20	118

* izvor podataka Godišnja izvješća o radu timova obiteljske medicine

** obrada podataka Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Zanimljivo je da je kod Duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja uzrokovanih uzimanjem alkohola (Tablica 4.25.), broj bolesnih puno veći kod dobne skupine od 0-64 nego kod dobne skupine od 65 i više godina.

Tablica 4.26. Ovisnici o opijatima i neopijatima s prebivalištem u gradu Dubrovniku u 2011. godini

Ovisnici prema sredstvu ovisnosti	spol	0-19 g.	20 i više g.	UKUPNO
Ovisnici o opijatima	muški	0	90	90
	ženski	0	10	10
	svega	0	100	100
Ovisnici o neopijatima	muški	7	8	15
	ženski	2	1	3
	svega	9	9	18

* izvor i obrada podataka: Odjel za mentalno zdravlje, Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Ovisnici o opijatima (Tablica 4.26.) su u dobi od 20 i više godina. Od ukupnog broja od 100, njih 90 je muških i 10 ženskih ovisnika. Ovisnika o neopijatima je ukupno 18 i to 9 u dobi od 0-19 godina. Također je više muških nego ženskih ovisnika.

4.6.1. Osobe s invaliditetom

U Dubrovniku živi 3855 osoba s invaliditetom od čega su 2524 muški (65,5%) i 1331 žene (34,5%). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 2162 (56%), je u radno aktivnoj dobi, 20-64 godina (Tablica 4.25). Iz Tablice 4.25. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u 10% udjelu prisutan je u dječjoj dobi, 0-19 godina.

Tablica 4.27. Prikaz broja osoba s invaliditetom s područja Dubrovnika, prema spolu i dobnim skupinama

Dobne skupine	Spol		Ukupno
	M	Ž	
0-4	14	10	24
5-9	50	37	87
10-14	98	55	153
15-19	83	47	130
20-24	30	37	67
25-29	24	13	37
30-34	27	11	38
35-39	59	20	79
40-44	193	22	215
45-49	239	65	304
50-54	270	87	357
55-59	353	171	524
60-64	368	173	541
65-69	232	138	370
70-74	189	128	317
75-79	163	124	287
80-84	71	93	164
85+	61	100	161
Ukupno	2524	1331	3855

Izvor: HZJZ

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Dubrovnika, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN 64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Dubrovniku 25,1% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (Tablica 4.27.)

Tablica 4.29. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe s područja Dubrovnika

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom
oštećenje lokomotornog sustava	949	24,6
oštećenje drugih organa	891	23,1
duševni poremećaji	830	21,5
oštećenje središnjeg živčanog sustava	585	15,2
oštećenje glasovno govorne komunikacije	190	4,9
mentalna retardacija	187	4,9
oštećenje vida	176	4,6
oštećenje sluha	128	3,3
oštećenje perifernog živčanog sustava	113	2,9
prirodne anomalije i kromosopatije	97	2,5
autizam	18	0,5
višestruka oštećenja	1066	27,7

Izvor: HZJZ

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54). Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, najčešće pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je Dubrovniku 3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 93 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 7 branitelja Domovinskog rata dok ih 15 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj.ratu. U Tablici 4.28. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta. U Dubrovniku je 220 osoba kod kojih postoji indikacija za primjenu invalidskih kolica no taj podatak treba triangulirati s parametrima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje koje je od 2003. godine centralno mjesto generiranja parametara vezanih uz korištenje ortopedskih pomagala.

Tablica 4.30. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Psihoorganski sindromi i demencije	145
F20-F25	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	167
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	50
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	18
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedene ataksije	2
G12	Spinalna mišićna atrofija	4
G71	Mišićna distrofija	6
G80	Infantilna cerebralna paraliza	45
G82	Para i tetraplegija	54
H54.0	Sljepoća na oba oka	40
H91	teži gubitak sluha*	20
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	10
Q90	Down sindrom	23
G35	Multipla skleroza	12

Izvor: HZJZ

4.7. Socijalna zaštita

Socijalna skrb je djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku kojom se osiguravaju i ostvaruju mjere i programi namijenjeni socijalno ugroženim osobama, kao i osobama s nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima, koji uključuju prevenciju, promicanje promjena, pomoć i zadovoljavanje osnovnih životnih potreba i podršku pojedincu, obitelji i skupinama, s ciljem unaprjeđenja kvalitete života i osnaživanja korisnika u samostalnom zadovoljenju osnovnih životnih potreba te njihovog aktivnog uključivanja u društvo.

Socijalna skrb u RH provodi se po načelima supsidijarnosti, pravičnosti, slobode izbora i dostupnosti, individualizacije, informiranosti o pravima i uslugama, sudjelovanja korisnika u donošenju odluka, tajnosti i zaštiti osobnih podataka, privatnosti, te podnošenja pritužbi.

Sredstva za financiranje djelatnosti socijalne skrbi osiguravaju se iz:

- sredstva proračuna Republike Hrvatske
- sredstva proračuna jedinica područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba
- sredstva proračuna jedinica lokalne samouprave
- prihoda ostvarenih sudjelovanjem korisnika i njihovih obveznika uzdržavanja u plaćanju troškova socijalnih usluga,
- vlastitih prihoda
- donacija, pomoći i ostalih namjenskih prihoda

Ustanove socijalne skrbi u Gradu Dubrovniku:

- Centar za socijalnu skrb Dubrovnik
- Obiteljski centar Dubrovačko-neretvanske županije
- Dom za djecu i mlađe punoljetne osobe Maslina
- Dom za stare i nemoćne osobe Dubrovnik
- Dom za stare i nemoćne osobe Domus Christi

Centar za socijalnu skrb Dubrovnik je javna ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska. Centar za socijalnu skrb na temelju javnih ovlasti rješava u prvom stupnju o pravima iz socijalne skrbi, obiteljsko pravne i kaznenopravne zaštite i drugim pravima u skladu s posebnim zakonima, provodi izvršenja rješenja, vodi propisane očevidnike, izdaje uvjerenja i druge potvrde, daje podatke o obiteljskim prilikama, te mišljenja i prijedloge u sudskim postupcima koji se odnose na obiteljsko pravnu i kazneno pravnu zaštitu, sudjeluje kao stranka ili umještač pred sudom i drugim državnim tijelima kada se radi o zaštiti osobnih interesa djece i drugih članova obitelji koji se ne mogu brinuti o svojim pravima i interesima, izdaje dozvole za obavljanje udomiteljstva i obavlja nadzor nad udomiteljskim obiteljima, obavlja poslove zbrinjavanja djece odbjeglih iz obitelji ili ustanove, provodi odgojne mjere nad djecom s poremećajima u ponašanju, vodi evidenciju posvojitelja.

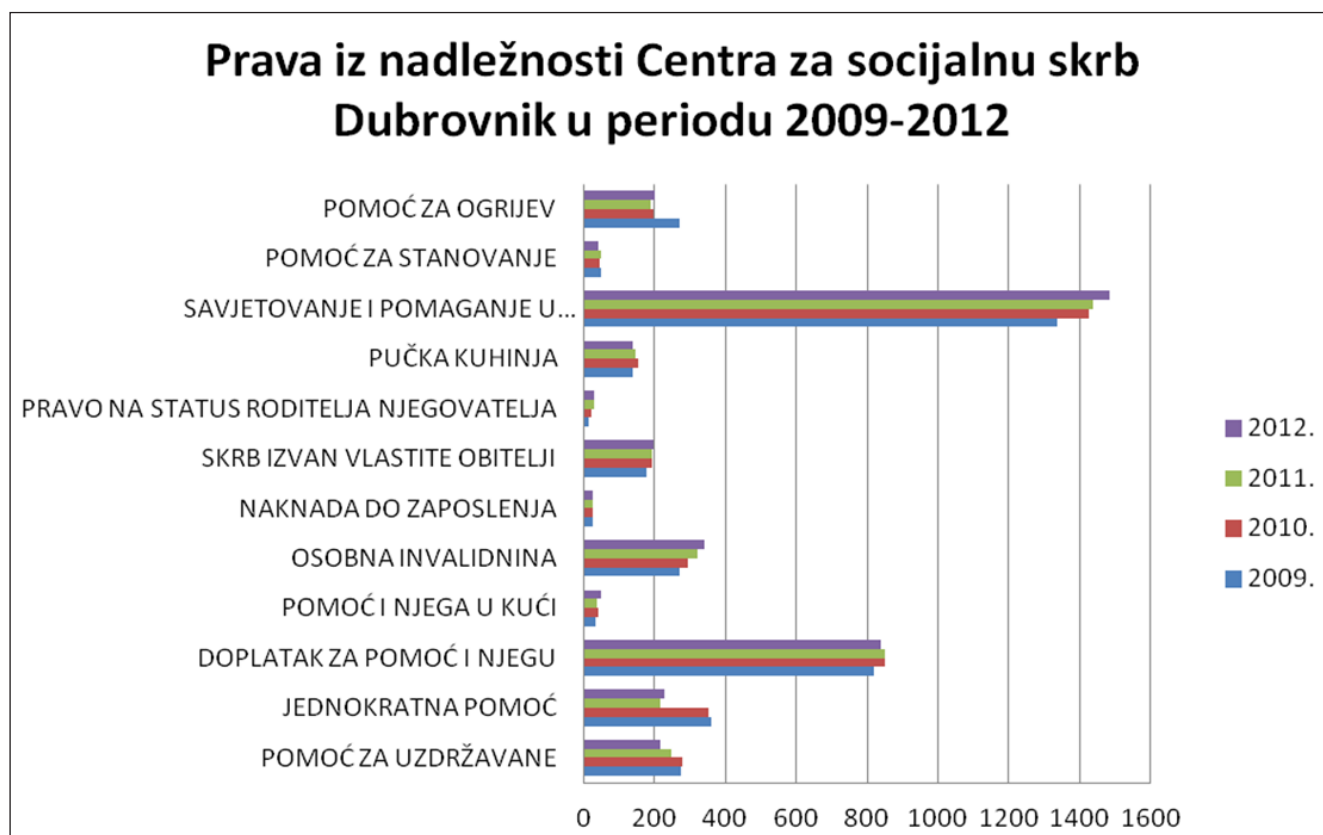
Osim navedenih javnih ovlasti centar za socijalnu skrb obavlja i druge stručne poslove.

Tablica 4.31. Prava iz nadležnosti Centra za socijalnu skrb Dubrovnik

PRAVA U SOCIJALNOJ SKRBI	2009.	2010.	2011.	2012.
POMOĆ ZA UZDRŽAVANE	274	277	247	215
JEDNOKRATNA POMOĆ	360	353	215	229
DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU	820	852	851	838
POMOĆ I NJEGA U KUĆI	31	40	37	50
OSOBNA INVALIDNINA	272	292	320	341
NAKNADA DO ZAPOSLENJA	26	26	26	24
SKRB IZVAN VLASTITE OBITELJI	177	191	193	198
PRAVO NA STATUS RODITELJA NJGOVATELJA	12	19	29	29
PUČKA KUHINJA	136	153	145	138
SAVJETOVANJE I POMAGANJE U PREVLAĐAVANJU POSEBNIH TEŠKOĆA SAMACA I OBITELJI	1.337	1.425	1.438	1.485
POMOĆ ZA STANOVANJE	47	43	47	39
POMOĆ ZA OGRIJEV	270	196	188	201

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik

Slika 4.16. Prava iz nadležnosti CZS-a

Većina se prava iz sustava socijalne skrbi dodjeljuje putem CZSS-a. Među novčanim je pomoćima najznačajnije pravo na pomoć za uzdržavanje koje je namijenjeno pojedincima i obiteljima koji nemaju vlastitih prihoda ili su im prihodi niži od propisanog cenzusa. Prema podacima Ministarstva socijalne politike i mladih u 2011. godini u Republici Hrvatskoj pomoć za uzdržavanje ostvarivalo je 46 189 osoba (1,08 %), a ukupno obuhvaćenih ovom vrstom pomoći bilo je 104.112 osoba (2,3%). Udio korisnika pomoći za uzdržavanje u Dubrovniku znatno je manji od prosjeka u Republici Hrvatskoj gdje je ovom pomoći obuhvaćeno 0,5 % stanovnika, a u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 0,7% stanovnika. Povežemo li te podatke sa stopom siromaštva, vidimo da je sustavom socijalne skrbi obuhvaćen daleko niži broj korisnika te veliki broj onih u riziku od siromaštva ostaje izvan sustava. Stopa rizika od siromaštva u Hrvatskoj u 2011. godini iznosila je 21,1 posto, što je za 0,5 postotnih bodova više nego u 2010. kada je stopa rizika od siromaštva iznosila 20,6 posto. Prema prethodnim podacima DZS-a, prag rizika od siromaštva za samačko kućanstvo u 2011.g je godini u Hrvatskoj iznosio 24.240 kuna, a za kućanstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece 50.904 kune. Osobe čiji je dohodak ispod praga u većem su riziku od siromaštva od ostalih, ali ne žive nužno u oskudici. Naime, stopa rizika od siromaštva ne pokazuje koliko je osoba stvarno siromašno nego koliko njih ima dohodak ispod praga rizika od siromaštva. Pokazatelji siromaštva, navode statističari, izračunati su iz podataka prikupljenih istraživanjem Anketa o dohotku stanovništva. To je istraživanje uvedeno u statistički sustav Hrvatske u 2010.a, usklađeno je s uredbama EU-a i metodologijom Eurostata, te je usporedivo sa zemljama EU.

Tablica 4.32. Pomoć za uzdržavanje

POMOĆ ZA UZDRŽAVANJE				
	2010.		2011.	
	žene	svoga	žene	svoga
Samac	105	216	102	216
Odrasla osoba – član obitelji	102	142	102	145
Dijete do 7. g.	3	7	6	11
Dijete od 7. do 15. g.	14	25	14	20
Dijete od 15. do 18. g., odnosno do završetka školovanja	11	16	15	19
- više od 18 do navršениh 26.g.	3	16	3	4
UKUPNO	235	406	239	411

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik

POMOĆ ZA UZDRŽAVANJE – broj osoba koje dobivaju pomoć za uzdržavanje u 2011. godini:

- samci – 216
- članovi obitelji koji dobivaju pomoć za uzdržavanje – 195; ukupno 411 osoba.

Gledamo li strukturu korisnika prava na pomoć za uzdržavanje možemo vidjeti da na području nadležnosti Centra za socijalnu skrb Dubrovnik pomoć prima gotovo podjednaki broj muškaraca i žena (u Hrvatskoj je udio muškaraca i žena podjednak, 51,6% žena i 48,4% muškaraca).

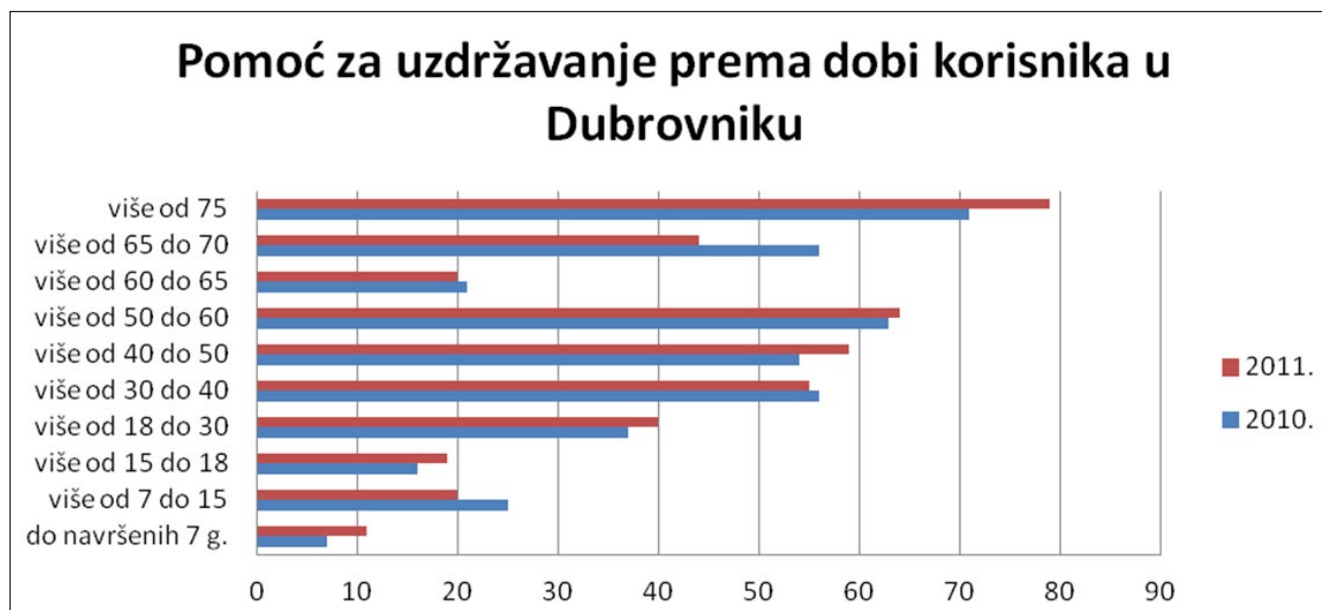
U 2012. godini pomoć za uzdržavanje ostvarilo je ukupno 147 korisnika s područja grada Dubrovnika od toga je 117 samaca i 30 obitelji.

Tablica 4.33. Pomoć za uzdržavanje prema dobi korisnika

Pomoć za uzdržavanje		
DOB	2010.	2011.
do navršениh 7 g.	7	11
više od 7 do 15	25	20
više od 15 do 18	16	19
više od 18 do 30	37	40
više od 30 do 40	56	55
više od 40 do 50	54	59
više od 50 do 60	63	64
više od 60 do 65	21	20
više od 65 do 70	56	44
više od 75	71	79
UKUPNO	406	411

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik

Slika 4.17. Pomoć za uzdržavanje prema dobi korisnika

Osvrnemo li se na dob korisnika uočava se da je 42% u radno neaktivnoj dobi i to maloljetnici 12%, stariji od 65 godina 30%, dok je radno aktivnih 58%. U pravilu se radi o nezaposlenim radno sposobnim osobama, dugotrajnim korisnicima novčanih pomoći.

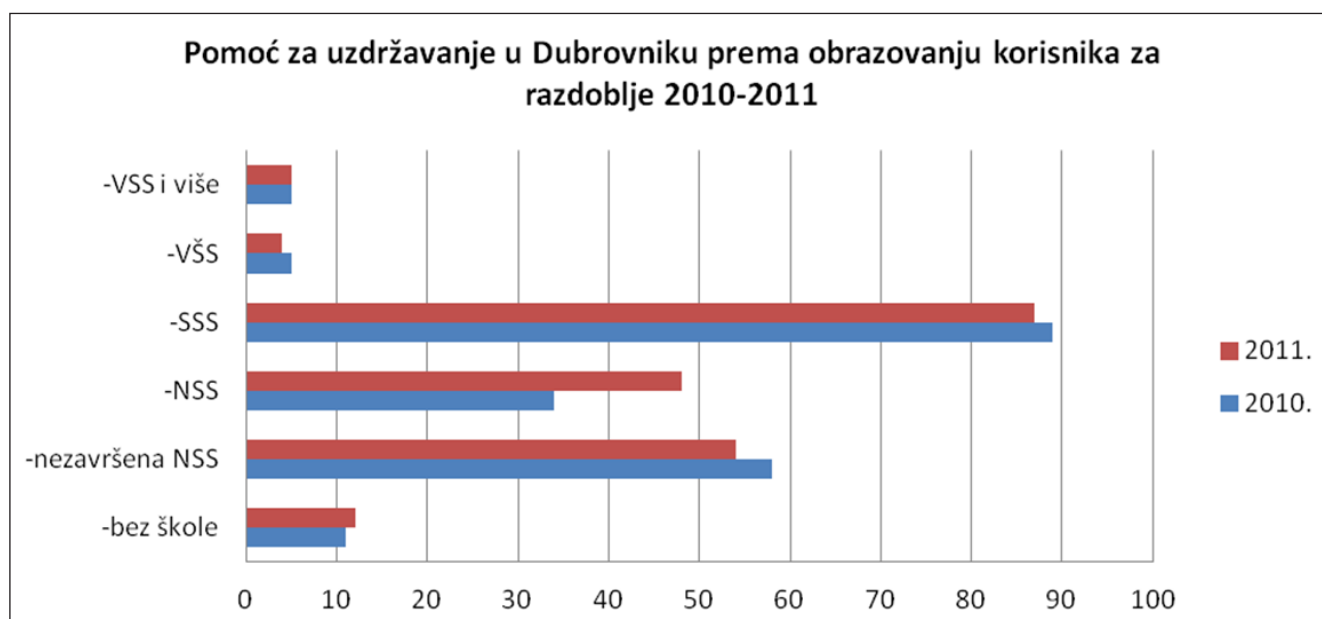
Tablica 4.34. Pomoć za uzdržavanje prema radnom statusu i obrazovanju

Pomoć za uzdržavanje		
RADNI STATUS/OBRAZOVANJE	2010.	2011.
Nezaposlen – rad. sposoban	202	210
-bez škole	11	12
-nezavršena NSS	58	54
-NSS	34	48
-SSS	89	87
-VŠS	5	4
-VSS i više	5	5
Umirovljenik	6	6
Poljodjelac	5	5
Ostali*	193	190
UKUPNO	406	411

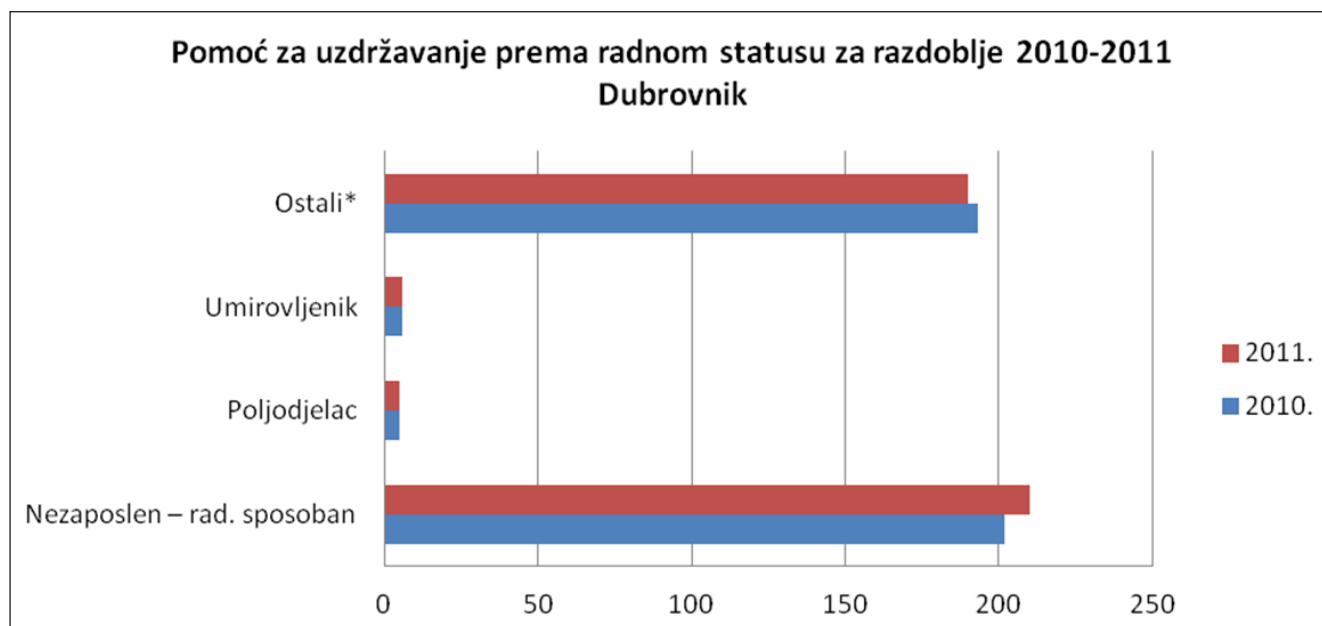
Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik

*djeca i mladež do završetka redovitog školovanja, odrasla potpuno radno nesposobna osoba (koja nije umirovljenik) i drugi.

Slika 4.18 Pomoć za uzdržavanje prema obrazovanju korisnika

Slika 4.19. Pomoć za uzdržavanje prema radnom statusu

Tablica 4.35. Doplatak za pomoć i njegu prema iznosu i spolu korisnika za 2010. i 2011. godinu

DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU				
	2010.		2011.	
	žene	svoga	žene	svoga
PUNI IZNOS (100% osn.)	313	503	329	528
SMANJENI IZNOS (70% osn.)	239	317	227	324
UKUPNO	552	820	556	852

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik

Tablica 4.36. Doplatak za pomoć i njegu prema dobi korisnika za 2010. i 2011. godinu

DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU		
DOB	2010.	2011.
do navršениh 7 g.	3	4
više od 7 do 15	9	9
više od 15 do 18	3	4
više od 18 do 45	108	123
više od 45 do 65	157	169
više od 65	540	543
UKUPNO	820	852

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik

Tablica 4.37. Osobna invalidnina prema iznosu i spolu korisnika za 2010. i 2011. godinu

OSOBNINA INVALIDNINA				
	2010.		2011.	
	žene	svega	žene	svega
PUNI IZNOS (250% osn.)	115	266	123	289
SMANJENI IZNOS (125% osn.)	4	6	3	3
UKUPNO	119	272	126	292

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik

Tablica 4.38. Osobna invalidnina prema dobi korisnika za 2010. i 2011. godinu

OSOBNINA INVALIDNINA		
DOB	2010.	2011.
do navršениh 7 g.	72	78
više od 7 do 15	66	73
više od 15 do 18	19	17
više od 18 do 45	87	79
više od 45 do 65	24	42
više od 65	4	3
UKUPNO	272	292

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik

Tablica 4.39. Pomoć i njega u kući prema vrstama pomoći u 2010. i 2011. godinu

POMOĆ I NJEGA U KUĆI		
VRTSE POMOĆI	2010.	2011.
Organiziranje prehrane	16	19
Obavljanje kućanskih poslova	5	5
Održavanje osobne higijene	7	11
Zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba	3	5
UKUPNO	31	40

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik

Tablica 4.40. Korisnici prema vrsti i dobi, za koje troškove smještaja u cijelosti ili djelomično plaća država, za 2009. i 2010. godinu

SMJEŠTAJ U DRŽAVNI I NEDRŽAVNI DOM SOCIJALNE SKRBI		
	2009.	2010.
Dijete bez odgovarajuće roditeljske skrbi	6	6
Dijete i mladi punoljetnik s PUP	5	5
Tjelesno ili mentalno oštećena osoba	52	53
-dijete	9	12
-odrasla osoba	43	41
Osoba ovisna o alkoholu, drogi ili dr. opojnim sredstvima	2	3
-dijete	0	0
-odrasla osoba	2	3
Starija i nemoćna osoba, psihički bolesna osoba	89	99
-starija i nemoćna osoba	51	56
-odrasla psihički bolesna osoba	38	43
-maloljetna psihički bolesna osoba	0	0
UKUPNO DJECE	20	23
UKUPNO KORISNIKA	154	166

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik

Tablica 4.41. Korisnici smještaja u udomiteljsku obitelj za 2009. i 2010. godinu

SMJEŠTAJ U UDOMITELJSKU OBITELJ		
	2009.	2010.
Dijete bez odgovarajuće roditeljske skrbi	2	2
Tjelesno ili mentalno oštećena osoba	7	7
-dijete	4	4
-odrasla osoba	3	3
Psihički bolesna osoba, osoba ovisna o alkoholu, drogi ili dr. opojnim sredstvima	2	2
UKUPNO KORISNIKA	11	11

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik

Tablica 4.42. Osobe pod skrbništvom prema dobi u 2009. i 2010. godinu

Ukupan broj osoba pod skrbništvom u 2009. godini – 317 osoba.

Ukupan broj osoba pod skrbništvom u 2010. godini – 317 osoba.

OSOBE POD SKRBNIŠTVOM		
	2009.	2010.
Odrasle osobe	307	310
Maloljetne osobe	10	7
UKUPNO	317	317

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik

Tablica 4.43. Odrasle osobe pod skrbništvom prema opsegu lišenja poslovne sposobnosti u 2009. i 2010. godini

ODRASLE OSOBE POD SKRBNIŠTVOM		
	2009.	2010.
Potpuno lišeni poslovne sposobnosti	256	256
Djelomično lišeni poslovne sposobnosti	51	54
UKUPNO	307	310

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik

Tablica 4.44. Maloljetne osobe pod skrbništvom u 2009. i 2010. godini

MALOLJETNE OSOBE POD SKRBNIŠTVOM		
	2009.	2010.
Bez oba roditelja	5	5
Roditelji lišeni roditeljske skrbi	5	2
Roditelji maloljetni	0	0
Razlog iz čl. 152. St.1. t.4.	0	0
Djeca stranih državljana ili djece bez državljanstva	0	0
UKUPNO KORISNIKA	10	7

Izvor: Centar za socijalnu skrb Dubrovnik

Prava iz nadležnosti Grada Dubrovnika

Osim zakonodavnog minimuma socijalnih prava koje je Grad Dubrovnik dužan osigurati, građanima se kontinuirano osiguravaju socijalna prava u većem opsegu no što to predviđa Zakon, pa čak i neki oblici pomoći koji uopće nisu predviđeni spomenutim zakonom. Ta se socijalna prava uvode na osnovi sustavnog praćenja socijalno demografskih i socijalno ekonomskih pokazatelja i istraživanja socijalnih prava građana.

U okviru gradskog socijalnog programa pored pomoći za stanovanje, usluge prehrane u pučkoj kuhinji i smještaja u prihvatilište za socijalno ugrožene osobe (čl. 22 st. 4 Zakona) građani mogu ostvariti:

1. pravo na jednokratnu novčanu pomoć
2. pravo na novčani iznos za podmirenje troškova ogrijeva
3. pravo na Božićnicu
4. pravo na pomoć za troškove pogreba
5. pravo na godišnju potporu za nezaposlene samohrane roditelje
6. pravo na mjesečni dodatak umirovljenicima
7. pravo na pomoć za prehranu umirovljenicima
8. pravo na dodatak korisnicima osobne invalidnine
9. pravo na besplatnu kartu u javnom gradskom prijevozu
10. socijalno stanovanje
11. pomoć za nabavu udžbenika za osnovnu školu

Tablica 4.45 Korisnici socijalne skrbi Grada Dubrovnika

Vrsta prava	Broj korisnika	Ostvarena sredstva u kn
Troškovi stanovanja	47	277.565,07
Ogrjev	145	134.900,00
Pučka kuhinja	234	2.709.983,32
Pomoć za nabavku udžbenika	46	48.721,21
Godišnja potpora za nezaposlene samohrane	34	50.000,00
Božićnica	149	40.000,00
Jednokratne novčane pomoći	646	1.044.900,43
Socijalno stanovanje	7	64.507,74
Dodatak na mirovinu	1211	3.072.600,00
Prehrana umirovljenika	10	10.701,00
Troškovi pogreba	3	20.150,90
Mjesečni dodatak korisnicima osobne invalidnine	216	523.200,00
Prihvatiste za smještaj socijalno ugroženih osoba	38	234.686,05

U 2012. godini 1870 građanina koristilo je neki od oblika socijalne skrbi u okviru Socijalnog programa Grada Dubrovnika (bez prava na besplatni gradski prijevoz).

Ukupni iznos za mjere socijalne skrbi u okviru Socijalnog programa za 2012. godinu iznosio je 10.987.988 kn, a Socijalni program ukupno iznosio je 16.093.773 kn što je 4,94 % proračuna Grada Dubrovnika u 2012. godini.

Zanimljivi su podaci o broju korisnika pomoći za podmirenje troškova stanovanja. Tu pomoć prema Zakonu o socijalnoj skrbi, može ostvariti samac ili obitelj ako njihov mjesečni prihod u posljednja tri mjeseca, prije mjeseca u kojem je zahtjev podnesen, ne prelazi propisanu visinu sredstava za uzdržavanje. Budući da je propisana visina sredstava za uzdržavanje jednaka visini pomoći za uzdržavanje, korisnici pomoći, ako ispunjavaju druge propisane uvjete, mogli bi ostvariti i pomoć za troškove stanovanja. No, dok je s jedne strane sveukupno odobreno 147 pomoći za uzdržavanje s druge je strane isplaćeno samo 47 pomoći za podmirenje troškova stanovanja. Na tako veliku razliku u prvom redu utječe činjenica da veliki udio korisnika pomoći za uzdržavanje živi u „prevelikim“ stanovima. Naime, jedan je od uvjeta ostvarivanja tog prava i da površina stana ne bude veća od propisane.¹ Isto tako, veliki broj njih nije u mogućnosti pribaviti Ugovor o najmu stana, a što je potreban dokument u postupku ostvarivanja prava na najamninu u okviru pomoći za stanovanje.

Usporedimo li broj korisnika prava iz sustava socijalne skrbi koja se financiraju iz gradskog proračuna 2011. godine s brojem korisnika 2012. godine ne možemo vidjeti značajne oscilacije u pojedinim pravima.

PUČKA KUHINJA

Pravo na korištenje usluge prehrane u Pučkoj kuhinji ostvaruju socijalno ugroženi pojedinci i obitelji temeljem uvjeta prihoda.

Odlukom o korištenju usluga pučke kuhinje Grada Dubrovnika („Službeni glasnik Grada Dubrovnika“ br. 9/10) povećan je cenzus za ostvarivanje prava na korištenje usluga Pučke kuhinje i to: za samca umjesto

¹ Za samca površina ne smije prelaziti 35 m², a za osobe s invaliditetom 20%veći, uvećane za 10 m² za svaku daljnju osobu, s mogućim odstupanjem do 10 m².

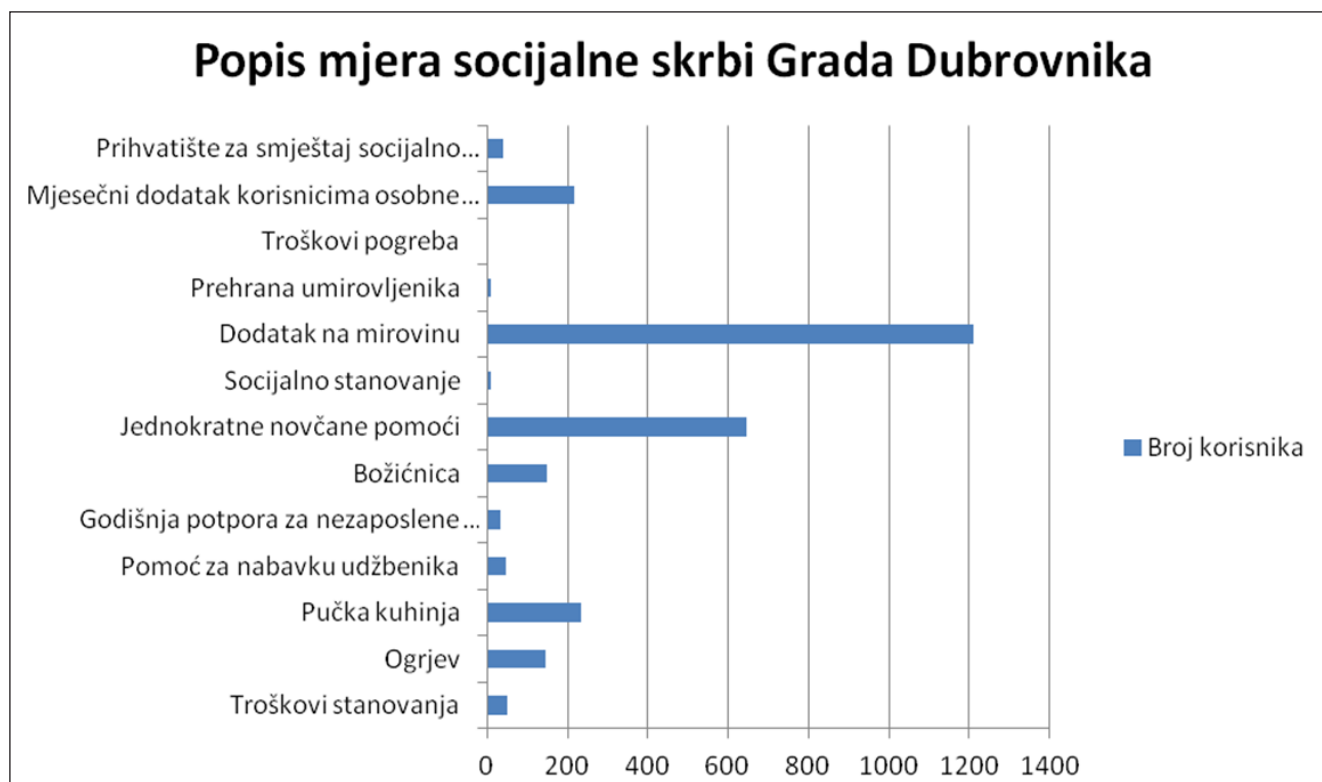

200% osnovice predviđeno je 250% osnovice iz članka 32. st.1 Zakona o socijalnoj skrbi za obitelj umjesto 300/% osnovice predviđeno je 350% osnovice iznos prihoda utvrđen za dvočlanu obitelj uvećava se za svakog daljnjeg člana za 100% osnovice umjesto dosadašnjih 50%.

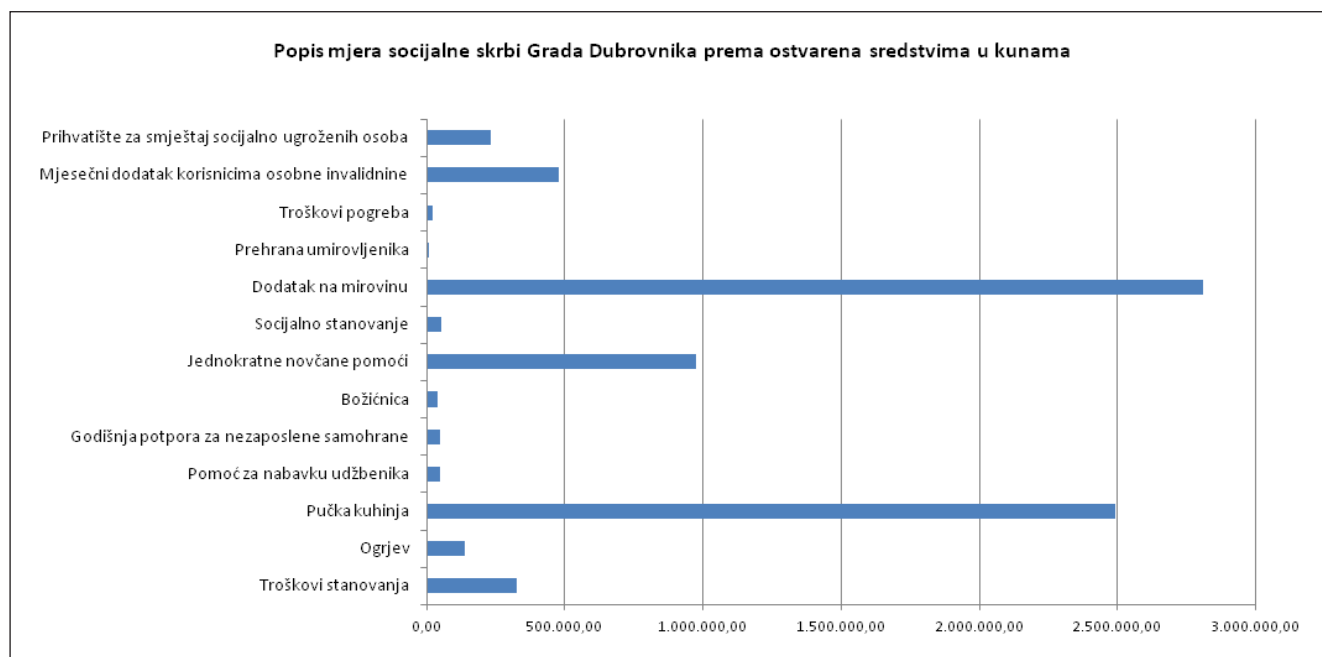
Rješenje o ostvarivanju prava na korištenje usluga Pučke kuhinje donosi Centar za socijalnu skrb Dubrovnik na osnovu sklopljenog ugovora sa Gradom Dubrovnikom.

Usluge pripreme i posluživanja obroka korisnicima pruža Hotel Gruž temeljem provedenih postupaka javne nabave. U 2012. godini iz proračuna Grada Dubrovnika za ovu namjenu utrošeno je 2.709.983,32 kn. Pravo na prehranu u 2012. godini ostvarivalo je 143 nositelja (62 ž i 79 m) i 234 članova kućanstva nositelja. Od ukupnog broja nositelja 95 je samaca, a 46 obitelji.

Slika 4.20. Popis mjera socijalne skrbi

Slika 4.21. Popis mjera socijalne skrbi prema ostvarenim sredstvima

Pomoći za građane slabijeg imovnog stanja u okviru svojih programa pružaju i Zaklada Blaga djela, Humanitarno društvo Merhamet i Caritas dubrovačke biskupije.

Merhamet	Novčane pomoći	20 obitelji
	Pomoći u naravi	400 obitelji
	Odjeća i obuća	30 obitelji
CARITAS	Novčane pomoći-stalne mjesečne	15 obitelji
	Pomoć u naravi	
	Odjeća i obuća	
ZAKLADA BLAGA DJELA	POMOĆ I NJEGA U KUĆI	42 DIREKTNO,70 INDIREKTNO
	POMOĆ U NAMIRNICAMA	46 OBITELJI
	POMOĆ U PLAĆANJU VRTIĆA	29 DJECE
	ĐEPARAC KORISNICIMA DOMOVA ZA STARE	52 KORISNIKA
	DONACIJE OBITELJI PRIGODOM USELJENJA	1 OBITELJ
	POMOĆ ZA UDŽBENIKE	72 DJECE

Dubrovnik je i “grad umirovljenika”. Veliki broj umirovljenika prima mirovinu koja često nije dostatna za zadovoljavanje osnovnih potreba. U tom se smislu može govoriti o tendenciji koja će se najvjerojatnije nastaviti i u budućnosti – broj ovisnog stanovništva zbog pojačanog će starenja stanovništva i produžene dužine života najvjerojatnije nastaviti i dalje rasti.

Tablica 4.47. Korisnici mirovina Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u Gradu Dubrovniku (stanje lipanj 2012.)

Vrsta mirovine		Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju		Hrvatski branitelji i hrvatska vojska	
		Broj korisnika	Prosječna mirovina	Broj korisnika	Prosječna mirovina
Starosna	muškarci	3374	3.338,64	12	3.551,01
	žene	3876	2.472,08	-	-
	ukupno	7250	2.875,36	12	3.551,01
Invalidska	muškarci	779	2.282,28	748	4.921,01
	žene	620	1.983,07	7	2.967,87
	ukupno	1399	2.149,68	755	4.902,90
Obiteljska	muškarci	142	1.876,57	15	7.479,34
	žene	1990	2.424,96	126	7.145,37
	ukupno	2132	2.388,43	141	7.180,89
UKUPNO	muškarci	4295	3.098,71	775	4.949,31
	žene	6486	2.410,88	133	6.925,50
	ukupno	10781	2.684,90	908	5.238,77

Izvor: HZMO

Grad Dubrovnik posebnu pažnju posvećuje ovoj skupini građana, pa je za sve umirovljenike s prebivalištem na području grada Dubrovnika čija mirovina sa svim dodatcima ne prelazi iznos od 1,800 kn osiguran mjesečni dodatak u iznosu od 200 kn. Socijalno najugroženijim umirovljenicima koji od svoje mirovine do 1.800 kn uzdržavaju nekoga od članova obitelji, korisnicima tuđe pomoći i njege sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi i podstanarima osiguran je mjesečni dodatak u iznosu od 500 kn.

2010.g provedena je anketa o socijalno ekonomskom statusu korisnika dodatka na mirovinu kojom su dobiveni vrlo zanimljivi rezultati. Tako 65,7% umirovljenika koji imaju vlastitu djecu ne prima nikakvu pomoć od svoje djece.

UKUPNO KORISNIKA DODATKA NA MIROVINU	1223
žene	81,50%
muškarci	18,50%
najniža mirovina	113,17 kn
najviša mirovina	1.799,98 kn
prosjeak mirovine korisnika dodatka	1.348,53 kn
Korisnici uvećanog dodatka	48

Domovi za stare i nemoćne osobe

U Dubrovniku postoje dva doma socijalne skrbi namijenjeni smještaju starih i nemoćnih osoba, a čiji je osnivač Dubrovačko-neretvanska županija. Dom za stare i nemoćne osobe „Domus Christi“ trenutno skrbi za 63 korisnika s područja Grada Dubrovnika, a na listi čekanja za smještaj nalazi se 114 korisnika.

U Domu za stare i nemoćne osobe Dubrovnik trenutno je smješteno 113 korisnika. Na listi čekanja za smještaj nalazi se 220 korisnika.

U Dubrovniku usluge smještaja za stare i nemoćne osobe pruža jedan privatni kapaciteta 12 korisnika.

Pomoć i njega u kući

Zaklada Blaga djela preuzela je obvezu i snosi sve novčane izdatke koji su potrebni za organizaciju i funkcioniranje Službe za pomoć i njegu u kući na području grada Dubrovnika, koja se pruža potrebitima koji ne mogu dobiti smještaj u domovima radi nedostatka smještajnih kapaciteta ili jer žele i dalje stanovati u svojim kućama ili stanovima.

Pomoć i njega u kući obuhvaća:

1. organizaciju prehrane (nabava i dostava toplog obroka u kuću i pomoć u nabavi namirnica)
2. obavljanje kućanskih poslova (pospremanje stana, donošenje ogrijeva),
3. održavanje osobne higijene (pomoć u oblačenju i svlačenju, kupanju i obavljanju drugih higijenskih potreba,
4. pomoć u uspostavljanju i održavanju socijalnih kontakata sa članovima obitelji i drugim bliskim osobama i ustanovama,
5. pomoć u podmirivanju drugih svakodnevnih potreba (pomoć pri odlasku liječniku i preuzimanju lijekova u ljekarni, pri ostvarivanju određenih prava iz zdravstvenog i mirovinskog osiguranja, kontaktiranje s liječnikom obiteljske medicine pojedinog korisnika i sl.).

Pružanje usluga pomoći i njege u kući povjereno je Domu za starije i nemoćne osobe Dubrovnik putem njegovog Odjela za pomoć i njegu u kući koji pruža izvaninstitucionalnu skrb, a na temelju ugovora o pružanju usluga pomoći i njege u kući što ga sklapa sa Zakladom.

Zahtjev za ostvarivanje prava na besplatnu pomoć i njegu u kući rješava Centar za socijalnu skrb Dubrovnik, na temelju Pravilnika Zaklade i na teret Zaklade.

Tablica 4.48 Broj korisnika službe za pomoć i njegu starijim osobama u kući

R.br	USLUGA	UKUPNO			
		SAMI PLAĆAJU		ZAKLADA BLAGA DJELA DUBROVNIK	UKUPNO
1.	RUČAK	Nosimo	42	20+15 korisnika Rina Mašera	77
		Dolaze sami	10		
2.	RUČAK* I NJEGA	3		2	5
3.	RUČAK* I POMOĆ	6		3	9
4.	RUČAK*, POMOĆ I NJEGA	-		3	3
5.	NJEGA	2		1	3
6.	POMOĆ	10		2	12
7.	POMOĆ I NJEGA	1		-	1
	UKUPNO	74		51	125

Izvor: Dom za stare i nemoćne osobe Dubrovnik

„Istraživanje o mobilnosti, anksioznosti i depresiji osoba u dobi 65 i više godina na području grada Dubrovnika“

Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije osmislio je upitnik za „Istraživanje o mobilnosti, anksioznosti i depresiji osoba u dobi 65 i više godina na području grada Dubrovnika“. Etičko povjerenstvo Zavoda dalo je suglasnost za njegovu provedbu. Baza ispitanika bili su osiguranici u dobi 65 godina i više od svih timova obiteljske medicine na području Grada Dubrovnika. Uzorak je izračunat pomoću putem <http://www.surveysystem.com> uz razinu pouzdanosti 95%.

Anketiranje je provedeno telefonskim putem u razdoblju rujan-studen 2012. U uzorku od 368 ispitanika dobiven je odgovor od 273 ispitanika (74,2%). Prema spolu bilo je 110 muškaraca (40,3%) i 163 žene (59,7%). Dob ispitanika kretala se od 67 do 93 g. za muški spol, srednja dob 74,7 godina; od 66 do 101 godine za žene, srednja dob 76,2 godine. Prema stručnoj spremi 21% ispitanika ima završenu osnovnu školu, 45% srednju stručnu spremu, 7% višu, 17% visoku i 10% bez odgovora.

20% ispitanika (54 osobe) žive sami, 41% sa supružnikom, 39% s užom ili širom obitelji (ukupno 3 člana i više). Prema broju članova u kućanstvu 20% ispitanika žive sami, 51% s još jednim članom, 13% s još dva člana te 13,6% sa četiri člana i više (2% bez odgovora).

41% ispitanika živi u prizemlju, 30% na prvom katu, 11% na drugom, 10% na 3. ili 4. katu, 4% na 5. i višem katu (za 5% nedostaje podatak). 26 ispitanika ima lift, a koristi ga 16 osoba.

81% ispitanika ima mirovinu, 1,5% ima ugovor o doživotnom uzdržavanju, 6% ispitanika ima prihod od imovine, 2% ispitanika ima socijalnu pomoć, od drugih primanja 22% ima mirovinu supruga/e, 2% drugi izvori primanja (npr. mandarine, djeca, lekcije...).

Od ukupno 54 ispitanika koji žive sami njih 2% ima prihode u iznosu manjem od 1.000 kn, 13% 1.000-2.000 kn, **24% 2.000-3.000 kn**, 11% 3.000-4.000 kn, 7% 4.000-5.000 kn, 13% više od 5.000 kn.

Ispitanici koji žive sa supružnikom imaju sljedeće prihode: 1% 1.000-2.000 kn, 9% 2.000-3.000 kn, 17% 3.000-4.000 kn, 16% 4.000-5.000 kn, 33% više od 5.000 kn.

78% ispitanika su vlasnici nekretnine u kojoj žive, 16% ispitanika su vlasnici neke druge nekretnine.

Prema anamnestičkim podacima 9% ispitanika ne boluje od kroničnih nezaraznih bolesti, 34% boluje od jedne bolesti, 46% od dvije bolesti, 10% ima komorbiditet četiri i više bolesti. 8,4% ispitanika ima rješenje o invaliditetu. 21% ispitanika koristi neko pomagalo (štaka, štap, hodalicu, kolica), a dva ispitanika su bila nepokretna.

Trenutno zdravstveno stanje ispitanika puno ih ograničava u sljedećim aktivnostima: kod 44% u podizanju ili nošenju torbe s namirnicama, 45% u uspinjanju do 20 skalina, 48% u uspinjanju više od 20 skalina, 43% u saginjanju, klečanju ili pregibanju, 43% u hodanju više od 1 km, 33% u hodanju oko pola kilometra, 24% u hodanju do 100 m, 20% u kupanju ili oblačenju.

U obavljanju svakodnevnih aktivnosti pomoć treba sljedeći udio ispitanika:

4% kod češljanja, pranja zubi ili umivanja	29% za pospremanje, čišćenje i pranje po kući
4% za odlazak na zahod	19% za kuhanje
11% za tuširanje ili kupanje	14% za uspinjanje stepenicama
9% za oblačenje ili obuvanje	34% za kupnju / nabavu namirnica
2% za hranjenje	29% za plaćanje računa
3% za kretanje po kući	85% ne koristi računalo, 12% sami, 0,75 potrebna pomoć

U klub umirovljenika ili neku udrugu ne odlazi 81% ispitanika, redovito ide 6%, često 1%, povremeno 6%, rijetko 3%, nema podataka 3%.

SOCIJALNE USLUGE

Na razini EU ne postoji jedinstvena definicija socijalnih usluga već se sadržaj tog pojma razlikuje među zemljama članicama, ovisno o njihovim prioritetima. Međutim, u svim se EU dokumentima upravo socijalne usluge navode kao ključni element socijalnog programa EU jer imaju ključnu ulogu u poboljšanju kvalitete života i osiguranju socijalne zaštite.

Socijalne usluge od javnog interesa imaju preventivnu i kohezivnu ulogu u društvu; one predstavljaju zaštitni mehanizam u osiguravanju ljudskih prava. Usmjerene su na pojedinca i posebice na zadovoljavanje vitalnih ljudskih potreba ranjivih korisnika. One pružaju zaštitu od općih rizika kao što su starenje i bolest i pomažu u prevladavanju poteškoća koje su povezane s promjenom obiteljske strukture i promjenama na tržištu rada. No istovremeno se odnose i na prevladavanje specifičnih poteškoća koje su povezane sa, siromaštvom, osobnim tragedijama, bolestima, invaliditetom, teškom zapošljivošću i slično.

One su oblikovane na način da osiguravaju visoku razinu socijalne zaštite i jednakost u pristupu. Osim što obuhvaćaju sve već navedene usluge socijalne zaštite povezane sa starenjem, umirovljenjem, invaliditetom, nesrećama na radu ili nezaposlenošću, one uključuju veliki raspon osobnih usluga koje se u pravilu pružaju na lokalnoj razini i to najčešće od neprofitnih pružatelja usluga koji su najbliže korisniku u akutnoj potrebi.

Socijalne usluge u Dubrovniku razvrstane su po korisničkim skupinama i to: usluge za osobe s invaliditetom, usluge za starije osobe, usluge za djecu i mlade, usluge rehabilitacije ovisnika, usluge za siromašne, usluge za obitelj, usluge zdravstvene prevencije.

Socijalne usluge pružaju ustanove, nevladin i privatni sektor. Važan cilj u pružanju usluga na razini zajednice je omogućiti korisničkim skupinama zadovoljenje potreba u lokalnoj zajednici čime se pridonosi poboljšanju kvalitete života.

	VRSTA USLUGE (kratak opis)	PRUŽATELJ	KORISNICI
Usluge za osobe s invaliditetom			
Usluge asistenta u nastavi za djecu s teškoćama u razvoju	asistent u nastavi	Udruga Idem - podružnica Dubrovnik	djeca s teškoćama u razvoju u 4 osnovne škole grada Dubrovnika- 13 asistenata
Osobni asistent za osobe s najtežim stupnjem invaliditeta	asistencija u vlastitom domu	Društvo multiple skleroze DNŽ	9 osoba (nepokretni)
	asistencija u vlastitom domu	Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida DNŽ	2
Podrška samostalnom življenju osoba s intelektualnim teškoćama	širenje mreže pružanja vaninstitucionalnih socijalnih usluga za osobe s intelektualnim teškoćama, pružanje potrebnih usluga i podrške; radionice radno-okupacijskih aktivnosti i kreativno-rekreativne radionice	Udruga za osobe s intelektualnim teškoćama - Rina Mašera	odrasle osobe s intelektualnim teškoćama - 15 korisnika (8 Ž i 7 M)
Poludnevni i dnevni boravak i rehabilitacija za djecu i osobe s invaliditetom	dnevni boravak	Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida DNŽ	6
	dnevni boravak za djecu s teškoćama u razvoju	Udruga djece s poteškoćama u razvoju "Dva skalina"	20
	poludnevni boravak za osobe s intelektualnim teškoćama	Udruga za osobe s intelektualnim teškoćama - Rina Mašera	25
Ostale usluge za osobe s intelektualnim teškoćama	u sklopu dnevnog boravka - radionice za izradu papirnatih vrećica - radna terapija, edukacija; osigurana dva topla obroka, organiziranje jednodnevnih izleta i tjedno druženje; likovna radionica, izlaganje radova	Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida DNŽ	6
Usluge za djecu i mlade s teškoćama u razvoju i djecu i mlade s invaliditetom	rehabilitacijsko-radni program za djecu s Down sindromom (individualan rad, likovne radionice, radionice roditelja i djece)	Udruga za Down sindrom DNŽ	18 djece s DS-om, 31 roditelja
Usluge osobama s invaliditetom i članovima obitelji	terapijski rad s djecom s teškoćama u razvoju	Obiteljski centar (defektolog rehabilitator i psiholog)	djeca s invaliditetom s područja grada Dubrovnika i DNŽ
	Prva socijalna usluga, usluga savjetovanja i pomaganja, usluga rane intervencije, usluga boravka, usluga smještaja	Centar za socijalnu skrb Dubrovnik	Osobe s invaliditetom, osobe s duševnim smetnjama, osobe s drugim privremenim ili trajnim promjenama u zdravstvenom stanju
Usluga prijevoza osoba s invaliditetom	organizirani prijevoz štićenika Centra za rehabilitaciju Josipovac	Grad Dubrovnik	21
Usluga prijevoza djece i roditelja djece s teškoćama u razvoju	Prijevozom vozilom za potrebe korisnika	Udruga "Poseban prijatelj"	
Psihosocijalna pomoć i savjetovanje	savjetovanje za roditelje gluhe i nagluhe djece, upoznavanje članova s aktivnostima udruge i s pravima koja ostvaruju	Udruga gluhih i nagluhih osoba DNŽ	416
	program socijalne skrbi za slijepu osobu (organizirana druženja, izleti, natjecanja, radionice, posjete bolesnim članovima i članovima u domovima umirovljenika)	Udruga slijepih i slabovidnih osoba DNŽ	162 (članovi udruge)
	psihosocijalna podrška osobama oboljelima od multiple skleroze (radionice, terapije, posjete nepokretnim članovima)	Društvo multiple skleroze DNŽ	55
	savjetodavni rad s oboljelima od multiple skleroze	Obiteljski centar (defektolog rehabilitator i psiholog)	osobe s invaliditetom s područja grada Dubrovnika i DNŽ

	VRSTA USLUGE (kratak opis)	PRUŽATELJ	KORISNICI
Usluge za starije osobe			
Pomoć u kući i dnevni boravak			
Pomoć i njega u kući	program pomoći i njege u kući	Zaklada Blaga djela u suradnji s Domom za stare i nemoćne osobe Dubrovnik	125 korisnika
Usluge za odrasle	Prva socijalna usluga, usluga savjetovanja i pomaganja, usluge pomoći i njege u kući, usluge smještaja	Centar za socijalnu skrb Dubrovnik	Osobe koje zbog starosti i bolesti ne mogu skrbiti o osobnim životnim potrebama
Ostale usluge za starije koje doprinose kvaliteti života	pomoć osobama treće životne dobi (socijalna i humanitarna djelatnost, obilazak starijih i nemoćnih, kontrola krvnog tlaka i šećera, liječenja, smještaj u domove, druženja)	Matica umirovljenika Dubrovnik	
	unapređenje zdravlja i kvalitete življenja te socijalne skrbi osoba treće životne dobi - druženja, posjete u stanovima/domovima, pomoć u hrani	Sindikata umirovljenika Hrvatske - podružnica Dubrovnik	
	obilazak i pružanje potpore starim, bolesnim i invalidnim osobama	Bošnjačko dobrotvorno društvo Merhamet	povremeno na usluzi preko 100 osoba, a na stalnoj skrbi Merhameta je 50 neposrednih korisnika
	Prevenijom do zdravog starenja (informiranje, educiranje, vježbanje, distribucija edukativnih materijala)	Zavod za javno zdravstvo DNŽ	osobe starije od 65 godina na području grada Dubrovnika (oko 3000)
Usluge za djecu i mlade			
Organiziranje slobodnog vremena	Plesom i sportom protiv nasilja i droge (gimnastički vrtići, športska gimnastika, ritmička gimnastika, ples, latinoamerički i standard plesovi, mažuretke, step)	Udruga PIS	190
	rad s djecom i za djecu u slobodnom vremenu, cjelogodišnje akcije i manifestacije	Društvo naša djeca	1745 (djeca raznog uzrasta)
	Kreativno druženje mladih (radionice - modelatorska, sportska, digitalna foto radionica, tečajevi informatike i slikarstva, izleti u prirodu, turniri, projekcije digitalnih filmova, izrada časopisa)	Udruga Ruka ljubavi	168 korisnika mlade populacije
Psiho-socijalna pomoć i savjetovališta	Podrška djeci razvedenih roditelja kroz program Pinklec	Obiteljski centar (defektolog rehabilitator, soc. radnik i psiholog)	djeca s područja Grada Dubrovnika i Dubrovačko-neretvanske Županije
	savjetodavni rad s djecom s poremećajima u ponašanju	Obiteljski centar (defektolog rehabilitator, soc. radnik i psiholog)	djeca s područja Grada Dubrovnika i Dubrovačko-neretvanske Županije
	savjetodavni rad s malodobnim počiniteljima kaznenih djela i poremećajima u ponašanju	Obiteljski centar (defektolog rehabilitator, soc. radnik i psiholog)	mladi s područja Grada Dubrovnika i Dubrovačko-neretvanske Županije
	savjetodavni rad s mladima kod narušenih obiteljskih odnosa	Obiteljski centar (defektolog rehabilitator, soc. radnik i psiholog)	mladi s područja Grada Dubrovnika i Dubrovačko-neretvanske Županije
	Prva socijalna usluga, usluga savjetovanja i pomaganja	Centar za socijalnu skrb Dubrovnik	Maloljetnici i mlade punoljetne osobe s poremećajem u ponašanju i problemima socijalne integracije
	Prva socijalna usluga, usluga savjetovanja i pomaganja, usluga boravka, usluga smještaja	Centar za socijalnu skrb Dubrovnik	Djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djeca žrtve nasilja

	VRSTA USLUGE (kratak opis)	PRUŽATELJ	KORISNICI
Prevenција ovisnosti i rehabilitacija ovisnika			
Prevenција ovisnosti	Prevenција ranog pijenja alkohola	Dubrovnik – Zdravi grad	
	Prevenција i rehabilitacija djece i mladih konzumenata opojnih droga (športske aktivnosti, ples, fotografska radionica)	Udruga mladih Zlatni zmaj	
	Prevenција ovisnosti putem kreativnog izražavanja mladih na polju umjetnosti i sporta – Kreativno druženja mladih (radionice, tečaji, izleti, savjetovanište, edukacije, projekcije amaterskih digitalnih filmova, izrada i dijeljenje časopisa)	Udruga Ruka ljubavi	1707 (1500 korisnika časopisa udruge i preventivne literature MZSS-a RH, 168 korisnika mlade populacije, 39 roditelja)
Klubovi alkoholičara	Rehabilitacija i resocijalizacija ovisnika i njihovih obitelji kroz kontinuirani grupni rad	Klub liječenih alkoholičara Dubrovnik	228 (78 ovisnika- 15 Ž i 63 M, 150 članova obitelji)
	Rehabilitacija i resocijalizacija osoba ovisnih o prekomjernom pijenju alkohola (socioterapijski sastanci, savjetovanje i podrška, edukacija članova, socioterapijski sastanci sa članovima obitelji)	Udruga kluba liječenih alkoholičara „Libertas“	
Zaštita i prevenција nasilja u obitelji			
Edukacija, pravna i psihološka pomoć žrtvama nasilja	Savjetovanište za žrtve nasilja u obitelji	Feniks – Udruga za zaštitu djece, mladih i obitelji	20 žrtava nasilja (žene i djeca)
	Prevenција zlostavljanja djece primjenom metode CAP (radionice, individualni razgovori po potrebama djece, predavanja)	Feniks – Udruga za zaštitu djece, mladih i obitelji	oko 250 (učenici 2. razreda i njihovi roditelji)
Usluge za djecu žrtve nasilja	Savjetovanište za žrtve nasilja u obitelji	Feniks – Udruga za zaštitu djece, mladih i obitelji	20 žrtava nasilja (žene i djeca)
Tretman počinitelja nasilja	provođenje psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji	Feniks – Udruga za zaštitu djece, mladih i obitelji	20 počinitelja nasilja u obitelji
Usluge za obitelj	Prva socijalna usluga, usluga savjetovanja i pomaganja, obiteljska medijacija, usluga smještaja	Centar za socijalnu skrb Dubrovnik	Obitelji kojima je zbog poremećenih odnosa ili drugih nepovoljnih okolnosti potrebna stručna pomoć ili potpora
Usluge za siromašne (humanitarne usluge)			
Prihvatište za beskućnike	Smještaj u privremeno prihvatilište	Grad Dubrovnik	37 korisnika
Ostala direktna pomoć socijalno ugroženim obiteljima	Mjere socijalnog programa Grada Dubrovnika (prehrana u pučkoj kuhinji, jednokratne novčane pomoći, godišnja potpora za nezaposlene samohrane roditelje..)	Grad Dubrovnik	1287
Pomoć za uzdržavanje	Novčane pomoći iz Zakona o socijalnoj skrbi	Centar za socijalnu skrb Dubrovnik	147
Pomoć u naravi, pomoć u novcu, pomoć za odjeću i obuču, pomoć za kućanske aparate i nabavu udžbenika	Novčane i drugi oblici pomoći	Centar za socijalnu skrb Dubrovnik	216
Pomoć u namirnicama, pomoć u plaćanju vrtića, pomoć za nabavku udžbenika	Obitelji slabijeg materijalnog statusa	Zaklada „Blaga djela“	147
Usluge za obitelj			
Savjetovanje i podrška obitelji	savjetovanje članova obitelji kod narušenih odnosa, poremećene komunikacije, različitih životnih situacija, ovisnosti (droga, alkohol i sl.)	Obiteljski centar (soc. radnik i psiholog)	obitelji s područja grada Dubrovnika i DNŽ
	savjetovanje bračnih i izvanbračnih partnera kod narušenih odnosa, poremećene komunikacije, nasilnih obrazaca ponašanja	Obiteljski centar (soc. radnik, psiholog i pravnik)	odrasli s područja grada Dubrovnika i DNŽ
Podrška jednoroditeljskim obiteljima		Centar za socijalnu skrb Dubrovnik	
Podrška udomiteljskim obiteljima za djecu bez roditeljske skrbi		Centar za socijalnu skrb Dubrovnik	

	VRSTA USLUGE (kratak opis)	PRUŽATELJ	KORISNICI
Zdravstvene i preventivno zdravstvene usluge			
Prevenција bolesti	Prevenција govorno jezičnih poremećaja (edukacije roditelja, odgajatelja i stručnjaka, senzibiliziranje javnosti - prezentacije, edukacije, predavanja, seminari)	Hrvatsko logopedsko društvo DNŽ	68
	Prevenција hepatitisa (povećanje svjesnosti o virusnim hepatitisima - informiranje putem letaka interneta i medija)	Hrvatska udruga liječenih i oboljelih od hepatitisa "Hepatos"	
	Prevenција kroničnih nezaraznih bolesti (izrada edukativnih materijala i mjerama prevencije za nastanak KNB, o zdravim životnim navikama; javnozdravstvene aktivnosti uz mjerenje krvnog tlaka, šećera..)	Zavod za javno zdravstvo DNŽ	građani grada Dbk-a - procjena: 300 djece predškolske dobi, 500 školske dobi, 400 radnoaktivnih, 400 osoba starije životne dobi)
	Savjetovalište za prevenciju prekomjerne tjelesne težine (edukacija i savjetovanje djece i njihovih roditelja)	Zavod za javno zdravstvo DNŽ	učenici i roditelji učenika s povećanom i prekomjernom tjelesnom težinom u osnovnim školama - procjena: oko 150 učenika
	Prevenција i edukacija obitelji djece od 0-3 godine i od 4-7 godina s ciljem poticanja pravilnog razvoja djece (edukacija roditelja putem priručnika)	Opća bolnica Dubrovnik, Odjel za psihijatriju, Odsjek za poremećaje razvojne dobi	djeca od 0-3 godine i od 4-7 godina te njihovi roditelji, odgajatelji i liječnici
Zaštita mentalnog zdravlja	Edukacija psihologa i ostalih srodnih stručnjaka s područja zaštite mentalnog zdravlja mladih i djece u zajednici (edukacijske radionice; psihologija u zajednici - radionice, predavanja, nastupi u medijima, otvoreni telefoni psihološke pomoći)	Društvo psihologa Dubrovnik	psiholozi i drugi stručnjaci; pojedinci i udruge u zajednici
HIV/AIDS	Savjetovalište	Zavod za javno zdravstvo DNŽ	
Ostale zdravstvene usluge/pomoć oboljelima	kontinuirano organiziranje besplatnog smještaja u stanu u Zagrebu, edukacije, rehabilitacija kroz individualni, profesionalni pristup malim bolesnicima u suradnji s Obiteljskim centrom DNŽ, stalna potpora roditeljima	Udruga kronično bolesnog djeteta "Zajedno do zdravlja"	od 1.1.-30.6.2011. - 58 korisnika stana u Zagrebu s područja županije, 11 djece s razvojnim poteškoćama autističnog spektra i njihovi roditelji, 2 hipersenzibilne djece
Rehabilitacija i resocijalizacija psihički oboljelih osoba i duševnih bolesnika	projekt - Psihijatrija u zajednici (edukacija, kreativni sadržaji likovnog i verbalnog izražavanja, grupne terapije, psihosocijalna potpora obitelji)	Udruga za zaštitu prava psihijatrijskih pacijenata i unapređenje zdravlja i kvalitete života "Lukjernica"	liječeni psihijatrijski pacijenti OB Dubrovnik, članovi Udruge
Edukacija za nezaposlene, uključivanje i zapošljavanje			
Razvoj vještina za povećanje mogućnosti zapošljavanja		Zavod za zapošljavanje	
	Obrazovni i kreativni centar (tečaj stranih jezika, tečaj informatike, radionice krojenja, šivanja)	Humanitarna i mirotvorna organizacija DEŠA	147
Društveno koristan rad		Drvo mladih BONSAI - Volonterski centar Dubrovnik	

4.8. Mladi

Mladi u Republici Hrvatskoj predstavljaju populaciju od 15 do 29 godina starosti. Skrb o mladima je od posebnog značaja za Republiku Hrvatsku što se očituje i iz naslova ministarstva u čijoj nadležnosti su mladi (Ministarstvo socijalne politike i mladih). To ministarstvo u svom ustroju ima Sektor za mlade. U Dubrovačko-neretvanskoj županiji poslove vezano sa mlade obavlja Upravni odjel za međugeneracijsku solidarnost, branitelje i obitelj, a u Gradu Dubrovniku Upravni odjel za obrazovanje, šport, socijalnu skrb i civilno društvo. Jedan djelatnik tog odjela veći dio svojih aktivnosti obavlja na poslovima razvoj i provedba projekata za djecu i mlade (klubovi za mlade, centar za mlade, info centar za mlade, program Mladi i Grad skupa) te jedna djelatnica u sklopu poslova obrazovanja također razvija programe i projekte za djecu u sklopu sustava odgoja i obrazovanja. Jedan djelatnik aktivno radi na izgradnji i održavanju infrastrukture za djecu i mlade (dječja i sportska igrališta). Od javnih ustanova u nadležnosti skrb o djeci i mladima je u sklopu djelatnosti Centra za socijalnu skrb Dubrovnik, Obiteljski centar Dubrovačko-neretvanske županije, Jedinica za poremećaje razvojne dobi Psihijatrije Opće bolnice Dubrovnik.

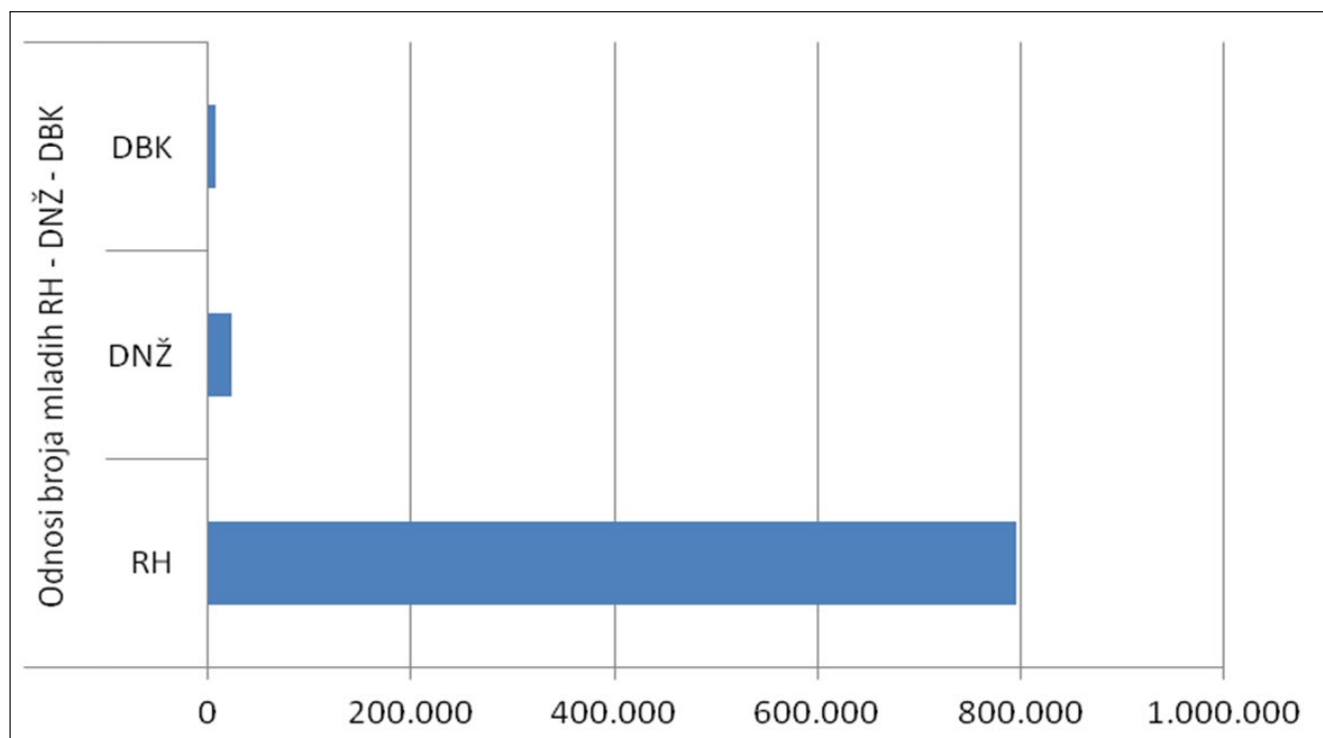
Na području civilnog društva, aktivno djeluju na razvoju programa za mlade: Udruga mladih „Orlando“ (Klub mladih), Udruga „Drvo mladih Bonsai“, Humanitarna i mirotvorna udruga „Deša“ Udruga dubrovačkih studenata „Libertas“ (klub studenata u Zagrebu) udruga „Ruka ljubavi“, udruga „FENIKS“, udruga „Europski dom“, udruga mladih „Liberio Mokoši“, udruga „Torcida Dubrovnik“ (klub mladih), Studentski zbor sveučilišta u Dubrovniku, udruga „LUŽA“, Crveni križ Dubrovnik (klub mladih) Caritas Dubrovnik udruga ESN (program Erasmus), Amatersko športsko društvo Orašac, a na području razvoja programa za djecu „Društvo naša djeca“, udruga „RODA“, udruga „Šipan film“, Udruga „AVCD“, udruga „Aster“, udruga „Dupinov san“, Udruga „Čovjek na zemlji“, Udruga „Eko centar - Zeleno sunce“. Većina škola i vrtića kroz svoju redovnu djelatnost, a u sklopu izvannastavnih aktivnosti surađuju sa udrugama u razvoju kreativnosti kod djece te kroz gradski program Forum mladih također zajedno sa gradom potiču razvoj kreativnosti kod djece i mladih. Na području grada Dubrovnika osnovan je i Savjet mladih koji broji 9 člana i bira se na način da vijeće grada Dubrovnika izabere dva člana iz redova srednjoškolaca, tri člana iz redova studenata i četiri člana iz redova udruga mladih ili onih koje se bave mladima. Ovo područje je regulirano Zakonom o savjetima za mlade. Na području Republike Hrvatske primjenjuje se Nacionalni program za mlade od 2009 do 2013. Na području grada Dubrovnika primjenjuje se i gradski program za djecu i mlade „Mladi i Grad skupa“.

Tablica 4.49. Odnos broj mladih u Republici Hrvatskoj, Dubrovačko-neretvanskoj županiji i Dubrovniku

RH	DNŽ	DBK
794.901	22.880	7.568

Izvor: DZS (2013.)

Slika 4.22. Odnosi broja mladih RH-DNŽ-DBK

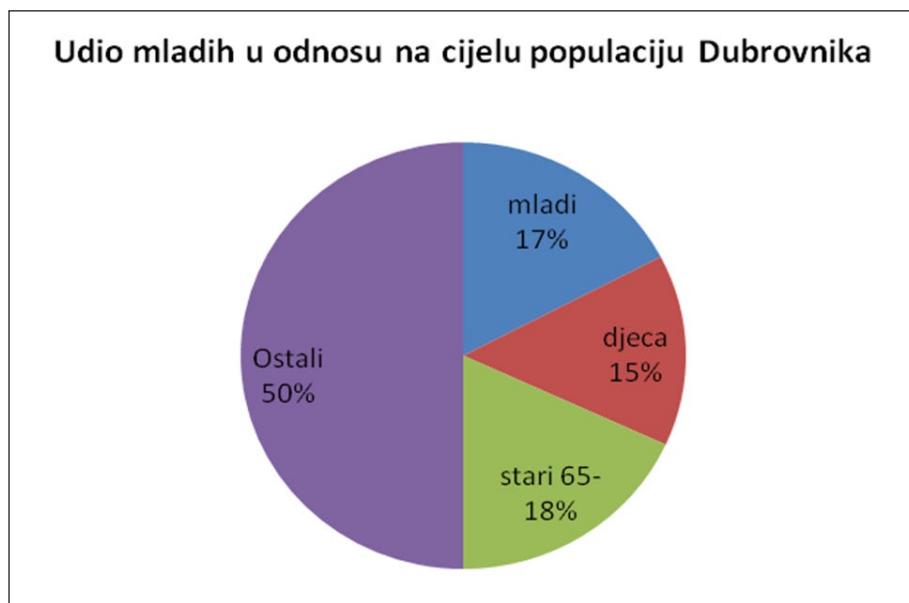

Tablica 4.50. Udio mladih u stanovništvu Dubrovnika

Dubrovnika	mladi	djeca	stari 65-	Ostali
42.615	7.568	6.360	7.928	21.856

Izvor :DZS (2013.)

Slika 4.23. Udio mladih u odnosu na cijelu populaciju

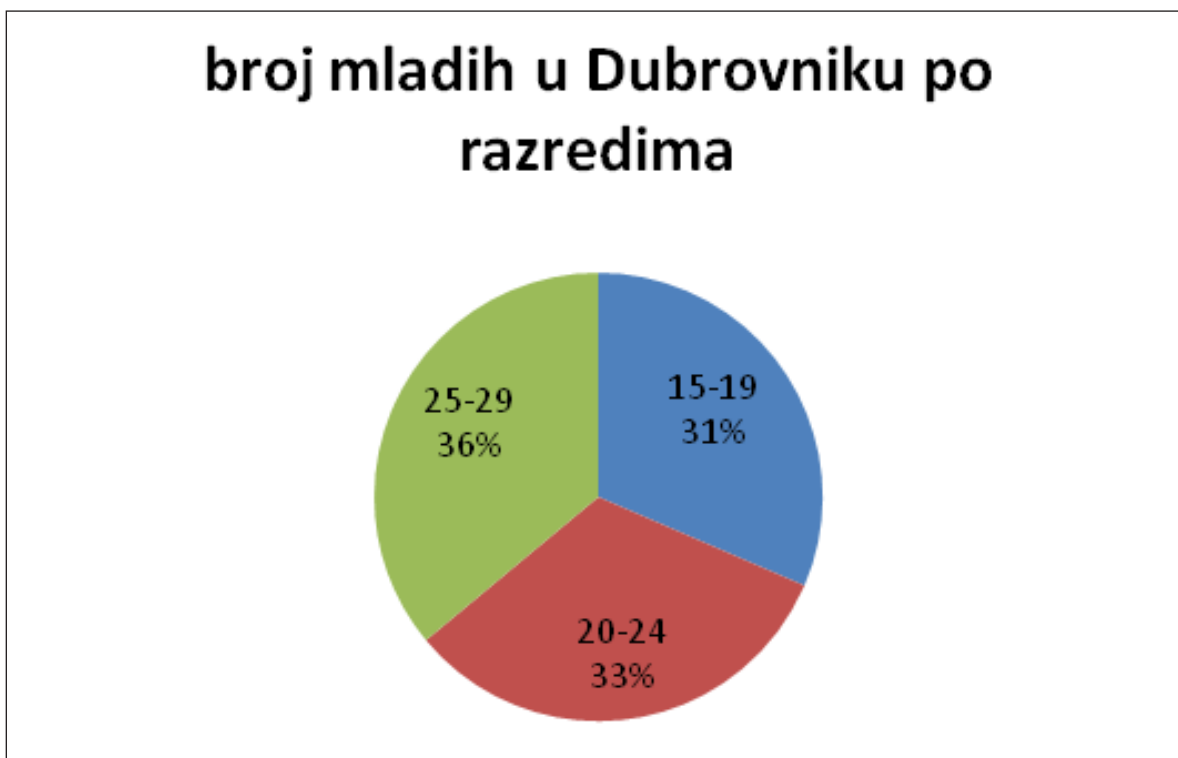

Tablica 4.51. Broj mladih u Dubrovniku po razredima, Popis 2011.

razredi	broj mladih
15-19	2381
20-24	2460
25-29	2727
ukupno	7568

Izvor: DZS (2013.)

Slika 4.24. Broj mladih u Dubrovniku

Tablica 4.52. Nezaposlenost mladih u Dubrovniku

Nezaposlenost mladih u Dubrovniku	broj mladih
2010.	685
2011.	691
2012.	782

Izvor statistika Zavoda za zapošljavanje – područni ured Dubrovnik

Slika 4.25. Kretanje nezaposlenosti mladih

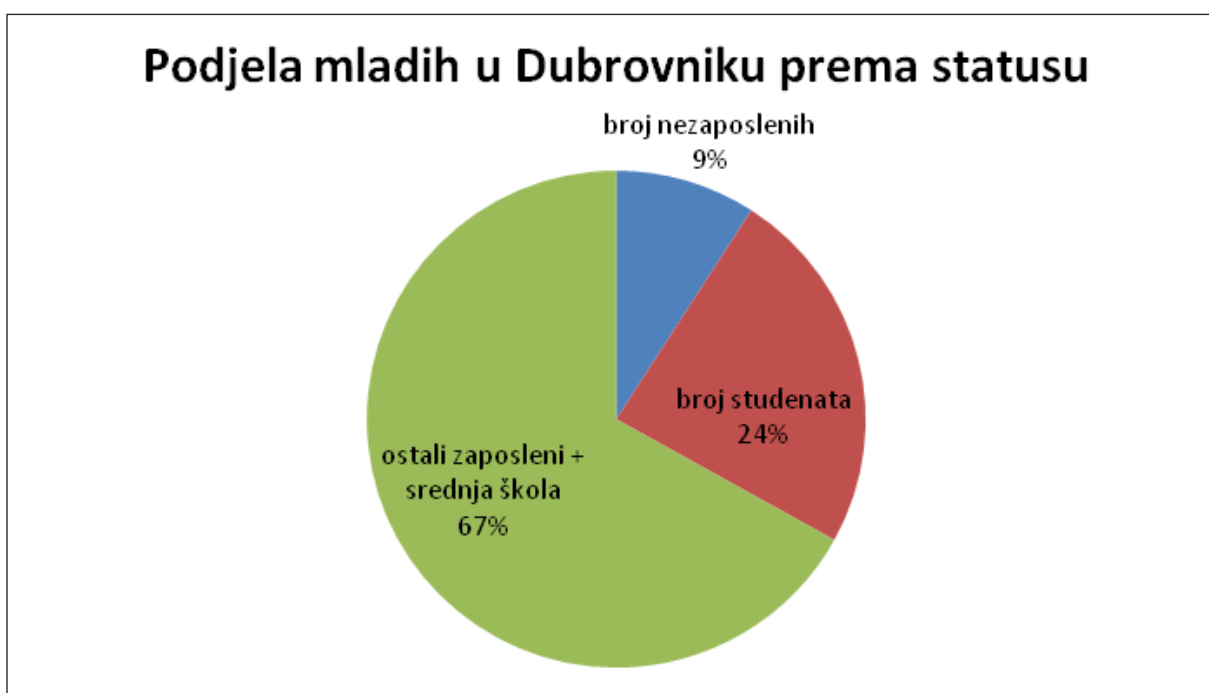

Iz ovih podataka je vidljivo da nezaposlenost mladih raste u trogodišnjem razdoblju od 2009. do 2012. što predstavlja zabrinjavajući trend.

Tablica 4.53. Podjela mladih u Dubrovniku prema radno-obrazovnom statusu

broj nezaposlenih	broj studenata	ostali zaposleni + srednja škola	ukupno mladih
691	1810	5067	7568

Slika 4.26. Podjela mladih prema radnom statusu

4.8.2 Istraživanja o mladima

- **Iz istraživanja MLADI I ALKOHOL**, Kvalitativno istraživanje pijenja alkohola među mladima Dubrovačko-neretvanske županije, Nakladnik Zavod za javno zdravstvo

Istraživanje je provedeno u suradnji sa Školom narodnog zdravlja "Andrija Štampar" i županijskim timovima za zdravlje uključenim u program "Rukovođenje i upravljanje za zdravlje u lokalnoj zajednici" (program poznat i kao "Zdrave županije")

„...ZAKLJUČAK

Alkohol je najčešće korištena droga među mladima, a pijenje alkohola normalan obrazac ponašanja među mladima. Premda ne spada u ilegalne droge, za mlade od 18 godina alkohol jest ilegalna droga. Za mozak u razvoju, alkohol je opasna droga i ukoliko se uzima u ranoj dobi, može izazvati trajne posljedice, oštećujući mijelinizaciju živčanih vlakana ili čak mijenjajući strukturu i način rada mozga te zaustavljajući kognitivni i psihoemocionalni razvoj.

Početak izlaska noću, ostajanje do kasno u noć i pijenje alkohola, pomiče se u sve nižu dob. Mladi piju zbog loših uzora u obitelji, utjecaja medija i vršnjaka, da bi se lakše opustili i zabavili, zato jer je to normalno, zato jer svi piju ili zato jer nemaju razloga da ne piju. Količina popijenog pića ovisi o veličini džeparca, društvu s kojim se izlazi, roditeljskom nadzoru, raspoloženju, atmosferi ali i tome hoće li ih roditelji dočekati budni kad se vraćaju iz noćnog izlaska.

Iako su dječaci prije više pili, danas djevojčice podjednako piju kao i oni. U prosjeku, za jednog izlaska popije se 4-5 pića, a ima onih koji popiju i 10-15. Stav obitelji o pijenju alkohola vrlo je važan za dijete, no zabrinjavajuće je što roditelji imaju sve tolerantniji stav prema pijenju alkohola u mladima. Roditelji sve rjeđe djecu dočekuju budni. Na pijenje alkohola u mladima trebamo gledati kao na oblik rizičnog ponašanja koji ne smije biti društveno prihvatljiv. Kakav odgoj dajemo, živimo i promičemo, takvu ćemo budućnost imati. Iako nisu spremni uvijek poštivati pravila, djeca imaju pozitivno mišljenje o granicama koje bi odrasli prirodno trebali postaviti i održavati. Zamjeraju odraslima na nepoštivanju zakona. Ističu da bi trebalo primijeniti drukčiji način zabavljanja. Prema njihovom mišljenju, roditelji bi trebali biti apsolutno protiv alkohola, imati kvalitetniji odnos s djecom, više razgovarati s njima te ih više nadgledati. Pomogli bi i veći nadzori od policije i inspekcije, visoke cijene alkoholnih pića, veća uključenost u sportske i različite korisne aktivnosti u školi i zajednici te visoke kazne ako maloljetnici piju. Neki predlažu i obvezu prijavljivanja mladih od 18 godina ako ih zateknete kako piju. Neki mladi trebaju pomoć u obitelji i školi, a mladi predlažu i kazne za roditelje ako njihova djeca piju.

Kad bi prestali piti, ne bi ništa izgubili, smatraju mladi, te bi se naučili i znali zabavljati bez alkohola. Na pitanje zašto to sada ne rade, odgovaraju kako nemaju razloga...“

- **Iz publikacije Prevenција i izvanbolničko liječenje ovisnosti**

Prevenција i izvanbolničko liječenje ovisnosti

u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2011. godini

/Broj 6/ Nakladnik: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

“...Osobe liječene zbog zlouporabe droga prema povodu uzimanja, prvom sredstvu ovisnosti i vremenu dolaska na liječenje u DNŽ u 2011. godini

Želja za samopotvrđivanjem (25,8%) i utjecaj vršnjaka/partnera (25,0%) navode se kao najčešći povodi uzimanja svih vrsta sredstava ovisnosti kod osoba liječenih zbog zlouporabe droga u DNŽ u 2011. godini (u 2010. to su bili utjecaj vršnjaka/partnera 29,0% i želja za samopotvrđivanjem 23,7%). Slijedi dosada (17,1%), problemi u obitelji (9,9%), znatiželja (7,5%), psihološki razlozi 7,1% te zabava (6,3%), graf 10.

Utjecaj vršnjaka/partnera te želja za samopotvrđivanjem su najčešći povodi uzimanja sredstava ovisnosti kod osoba liječenih zbog zlouporabe opijata s podjednakim udjelima od 27,8%, (u 2010. g. 29,0% odnosno 24,3%), slijedi dosada (15,6%), problemi u obitelji (8,5%) te psihološki razlozi 7,5% i znatiželja 7,1%, tablica 11.

Na području Dubrovnika, Konavala i Pelješca vodeći povodi uzimanja opijata su: želja za samopotvrđivanjem (36,4%), utjecaj vršnjaka i partnera (26,4%), dosada (17,1%), problemi u obitelji (9,3%), psihološki razlozi (7,0%). Na otoku Korčula najčešći povodi uzimanja opijata su: utjecaj vršnjaka i partnera i znatiželja u podjednakim udjelima od 26,8%, slijedi dosada (14,6%) te želja za samopotvrđivanjem, psihološki razlozi i zabava s jednakim udjelima od 9,8%. U neretvanskom području to su utjecaj vršnjaka i partnera (33,3%), želja za samopotvrđivanjem (19,0%), dosada i problemi u obitelji u jednakim udjelima od 11,9%, tablica 11.

Dosada je bila najčešći povod uzimanja sredstava ovisnosti kod osoba liječenih zbog zlouporabe ostalih droga (25,0%) (u 2010 g. utjecaj vršnjaka ili partnera 27,5%).

Prema području stanovanja osoba liječenih zbog zlouporabe neopijatskih droga, prisutne su razlike u vodećim povodima uzimanja sredstava ovisnosti. Najčešći povodi uzimanja neopijatskih droga na dubrovačkom području su: dosada (32,0%), želja za samopotvrđivanjem te problemi u obitelji s jednakim udjelima od 20,0%. Vodeći povodi na Korčuli su zabava, psihološki razlozi, dosada i znatiželja, a u neretvanskom području utjecaj vršnjaka ili partnera, problemi u obitelji i zabava,...

“...Kao prvo sredstvo ovisnosti najčešće se proba marihuana (kanabinoidi), 88,9%, a zatim heroin (4,0%)...”

“...Osobe liječene zbog zlouporabe droga prema tome tko je prvi saznao za ovisnost i tko je osobu uputio na liječenje u DNŽ u 2011. godini...”

“...Činjenica da mali broj osoba dolazi na liječenje na nagovor obitelji poražavajuća je jer govori o nefunkcionalnosti roditelja u njihovoj ulozi da prepoznaju problem te svoju djecu zaštite ili im pomognu u suočavanju s rizičnim ponašanjem konzumiranja droga još u ranoj eksperimentalnoj fazi. Zato naglašavamo ulogu policije, Državnog odvjetništva i škole u otkrivanju i upućivanju u tretman osoba koje zlouporabljaju droge, ali i ulogu Obiteljskog centra i drugih institucija koje bi svojim programima trebale pomoći obiteljima da budu uspješnije u prepoznavanju i ranoj intervenciji u situacijama kad njihova djeca započnu s konzumiranjem droga. Potrebno je ponovno dodatno educirati i motivirati školsku upravu, stručne djelatnike i nastavnike srednjih škola te ih osposobiti i potaknuti na uspješnije provođenje školskih preventivnih programa. Budući da je marihuana prva droga kod 88,9% osoba koje se nalaze na liječenju zbog zlouporabe droga i da se radi uglavnom o mlađim osobama, od velike je važnosti da se što veći broj konzumenata u što ranijoj dobi uključi u tretman i savjetovanje u Odjel, kako bi se spriječio daljnji put prema drugim drogama i razvoju ovisnosti...”

“...Osobe liječene zbog zlouporabe droga prema počinjenju kaznenih djela u DNŽ u 2011. godini ...”

“...Čak 73,6% osoba liječenih zbog zlouporabe opijata u DNŽ u 2011. godini imalo je kazneno djelo: 7,1% prije uzimanja bilo kojeg sredstva i 66,5% nakon početka konzumiranja droga, graf 16. Među neopijatskim ovisnicima liječenim zbog zlouporabe droga u DNŽ u 2011. godini njih 77,5% imalo je kazneno djelo: 5,0% prije uzimanja bilo kojeg sredstva i 72,5% nakon početka konzumiranja droga. Kazneno djelo nije počinilo 26,4% opijatskih te 22,5% neopijatskih osoba.

Premda se o uzrocima i značajnosti razlika ne može zaključivati temeljem ovih podataka, pogotovo što je broj osoba liječenih zbog zlouporabe neopijatskih droga malen, a na podatke utječu između ostalog i starost ovisnika i način upućivanja na liječenje, ukupno 7,1% opijatskih i 5,0% ne opijatskih ovisnika u Županiji, imalo je problema sa zakonom i prije uzimanja bilo koje droge...”

- Iz istraživanja „ Život i studiranje u Dubrovniku“

Mišljenja studenata dubrovačkog Sveučilišta o životu u Gradu, studiranju i rizičnim ponašanjima studenata autor: dr.sc.**Petar Bezinović**, *Institut za društvena istraživanja u Zagrebu*; listopad, 2011. proveo Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko – neretvanske županije

“...Motivacija za upis studija

Motivacija za studij je uz sposobnosti, najvažniji prediktor uspješnosti studiranja. Bez istinske motivacije u čijoj je osnovi iskren interes za disciplinu koja se studira i težnja za stjecanjem adekvatnih znanja i kompetencija, uspješnost studiranja je upitna. Ovim se ispitivanjem željelo utvrditi koji su dominantni motivi za upisivanje odabranog studija kod studenata dubrovačkog Sveučilišta. Studentima je ponuđeno devet različitih razloga zbog kojih se studenti u našim prilikama obično upisuju na studij. Zadatak je studenata bio da procijene koliko se pojedini razlog odnosi na njih osobno. Moguće je naime da različiti motivi u različitoj mjeri utječu na konačnu odluku o upisivanju studija.

Iz prikazanih je podataka uočljivo da velika većina studenata (oko 80%) svoje studije upisuje zbog osobnog interesa za predmet studija. Ovakav je pristup temelj dobre motivacije za studiranje. Kod nekih su studenata međutim zastupljeni i neki drugi motivi. Drugi po rangu motiva za upis na studij je procjena lake mogućnosti zapošljavanja nakon studija, odnosno konkurentnost na tržištu rada. Ovaj pragmatični kriterij ističe u prosjeku oko 40% studenata.

Treći po rangu je razlog koji je karakterističniji za studente Dubrovčane, od kojih čak 36,6% ističe da si nisu mogli priuštiti studiranje u nekom drugom gradu. Kod ovog motiva postoji jedina statistički značajna razlika između Dubrovčana i ostalih studenata. Preostali razlozi za upisivanje studija ne mogu se staviti u kategoriju opravdanih motiva za studiranje, no ipak su prisutni kod znatnog broja studenata. U prosjeku jedna petina studenata (nešto manje od 20%) kao dominantne motive za upis svoga studija ističe (1) da nisu uspjeli na studiju koji su stvarno željeli upisati, (2) da nisu znali što bi drugo radili ili (3) da su upisali studij radi studentskih prava.

Atraktivnost grada kao motiv za upis studija ističe 19,7% Dubrovčana i 9,3% studenata iz drugih krajeva. Utjecaj roditelja i prijatelja na odluku o studiju ističe manje od 10% studenata...”

“...Opće zadovoljstvo studijem

Većina ispitanih studenata svoja iskustva procjenjuje dobrim i vrlo dobrim. Vrlo lošim i lošim svoja akademska iskustva na studija iskazuje 14,9% studenata iz Dubrovnika i 18,6% studenata koji su došli na studij u Dubrovnik. Izvrsno iskustvo iskazuje 4,5% Dubrovčana i 2,9% ostalih studenata. Uočene razlike nisu statistički značajne...”

“...Rizična ponašanja studenata

Upitnikom je ispitana zastupljenost nekih ponašanja koja mogu ugroziti zdravlje, osobni integritet i život studenata. To se odnosi na korištenje sredstava ovisnosti, rizična ponašanja pod utjecajem alkohola i na prakticiranje seksualnih odnosa...”

“...Korištenje sredstava ovisnosti

Korištenje legalnih i ilegalnih sredstava ovisnosti ispitano je samoprocjenama studenata koji su na ponuđenim ljestvicama procjenjivali svoja osobna iskustva. Odgovore je dalo ukupno 80 djevojaka i 56 mladića (136 studenata), ostali nisu odgovarali na ovaj skup pitanja.

U tablicama koje slijede, prikazane su učestalost korištenja i prva iskustva s konzumacijama sredstava ovisnosti. Za svako sredstvo prikazane su i značajnosti razlika između djevojaka i mladića...”

“...Iz gornjih je tablica uočljivo da se značajnije konzumacije sredstava ovisnosti u ispitanom uzorku odnose samo na pušenje i konzumiranje alkohola. Ilegalna sredstva se kod ispitanih studenata, uključujući i marihuanu, vrlo rijetko koriste. Češće korištenje tih sredstava javlja se samo u pojedinačnim slučajevima.

Valja međutim naglasiti da se ispitanii uzorak studenata nikako ne može smatrati

reprezentativnim za cijelu studentsku populaciju Sveučilišta, tako da bi, za potrebe pouzdanijih rezultata, istraživanje trebalo replicirati na reprezentativnom uzorku studenata.

Zabrinjavajući može biti broj redovitih pušača. Povremeno i redovito pušenje izvještava gotovo polovina, odnosno 48,8% djevojaka i 37,5% mladića.

Žestoka pića povremeno ili redovito konzumira 43,8% djevojaka i 55,3% mladića.

Pivo je u prosjeku nešto popularnije od vina. Povremeno ili redovito konzumira ga jedna četvrtina ili 25% djevojaka i 64,3% mladića. Vino pak povremeno ili redovito pije 26,5% djevojaka i 33,9% mladića.

Karakteristično je da uglavnom nema značajnih rodni razlika u korištenju ispitanih sredstava ovisnosti. Razlike se pokazuju u konzumaciji piva koja je značajno češća kod mladića i u korištenju sredstava za smirenje (sedativa) koje značajno češće koriste djevojke...”

“...Seksualno ponašanje mladih

S obzirom da seksualni odnosi mogu potencijalno predstavljati značajne zdravstvene rizike u studentskoj populaciji, ovom su analizom ispitana neka obilježja seksualnih aktivnosti studenata koja bi mogli dati smjernice preventivnim programima u tom području.

Postavljena se pitanja odnose na inicijaciju seksualnih odnosa, broj seksualnih partnera i korištenje zaštite i kontracepcije. U tablicama su prikazani postotci odgovora u pojedinim kategorijama procjena, posebno za djevojke i za mladiće. Rodne se razlike prikazuju, jer je opravdano pretpostaviti postojanje specifičnosti seksualnih ponašanja djevojaka i mladića koje bi valjalo uvažavati pri planiranju programa prevencije.

Svoje odgovore na pitanja o seksualnim odnosima dalo je 78 djevojaka i 54 mladića (ukupno 132). Ostali studenti nisu odgovorili na ovaj skup pitanja.

Ispitivanje dobi stupanja u prve seksualne odnose pruža informacije koje su relevantne za razumijevanje seksualnog ponašanja mladih i za planiranje fokusiranih preventivnih programa u osnovnoj i srednjoj školi...”

“...U ispitanom uzorku ne postoje statistički značajne razlike u izvještavanju o dobi stupanja u prve seksualne odnose. Približno jedna četvrtina djevojaka (24,4%) i nešto više mladića (29,7%) iskazuju da su imali prve seksualne odnose u dobi do svoje šesnaeste godine. Najveći broj ispitanih iskazuje prva potpuna seksualna iskustva u dobi između 17 i 18 godina (38,5% djevojaka i 46,3% mladića). Preostali koji imaju ta iskustva, prve su potpune seksualne odnose imali u svojoj punoljetnoj dobi (stariji od 19 godina - 18% djevojaka i 18,5% mladića).

Informacija o broju seksualnih partnera relevantna je za zdravstvenu politiku i planiranje preventivnih programa. Osim što pruža sliku seksualnih aktivnosti mlade generacije koja je važna za razumijevanje života mladih, ona upućuje i na potencijalnu opasnost prenošenja spolno prenosivih bolesti...”

“...Uočljive su statistički značajne razlike u iskazivanju broja seksualnih partnera između djevojaka i mladića. Nešto manje od jedne petine djevojaka (19,2%; N=15 u ovom uzorku) i značajno manje mladića (7,4%; N=4 u ovom uzorku) iskazuje da još nisu imali potpune seksualne odnose.

Jednog partnera imalo je nešto više od četvrtine djevojaka u ispitanom uzorku (26,9%) i jedna petina mladića (20,4%). Najviše se ispitanika nalazi u kategoriji 2 do 5 partnera – 42,3% djevojaka i 31,5% mladića. Više od 6 seksualnih partnera imalo je, prema iskazima ispitanika, 11,6% djevojaka i čak 40,8% mladića, pri čemu 2,6% djevojaka i 20,4% mladića iskazuju da su imali deset i više partnera...”

“...I u procjeni broja seksualnih partnera u zadnjih godinu dana postoje statistički značajne rodne razlike. Mladići iskazuju značajno veći broj seksualnih partnera od djevojaka. U posljednjih godinu dana 62,8% djevojaka i 48,1% mladića imali su seksualne odnose samo s jednim partnerom/partnericom. Dva do pet seksualnih partnera imalo je 11,5% djevojaka i 27,8% mladića. Šest i više partnera imalo je 1,3% djevojaka (N=1 u ovom uzorku) i 13% mladića (N=7 u ovom uzorku).

S ciljem analize zaštite u seksualnim odnosima i korištenja kontracepcije, od ispitanika koji su imali iskustva seksualnih odnosa, tražilo se da opišu koja su sve sredstva za zaštitu i kontracepciju koristili u životu i posebno u zadnjih godinu dana...”

“...Ispitanici su mogli označiti sva sredstva i metode koje su koristili, što znači da u različitim kategorijama mogu biti odgovori istih ispitanika.

Prema iskazima ispitanih studenata, najčešće korišteno sredstvo zaštite/kontracepcije je prezervativ kojega je u odnosima koristilo 79,6% mladića i 62% djevojaka. Ova je razlika jedina statistički značajna u ovoj analizi.

Kontracepcijske je pilule koristilo 26,6% djevojaka u ispitanom uzorku i prema iskazima mladića 24,1% ih ima iskustvo da je njihova partnerica koristila kontracepcijske pilule. Nesigurne metode zaštite i kontracepcije koristio je dosta velik broj ispitanika. Tako je prekinuti snošaj prakticiralo je više od jedne četvrtine djevojaka (27,8%) i oko jedne četvrtine mladića (24,1%). Na sigurne dane je računalo 10,1% djevojaka i 14,8% mladića, a potpuni neoprez (Ne koristim ništa) iskazalo je 3,8% djevojaka (N=3 u ovom uzorku) i 11,1% mladića (N=6 u ovom uzorku)...”

“...Zaključne napomene

Za Dubrovnik, kao sveučilišni grad, je važno kako žive njegovi mladi sugrađani, njegovi akademski građani. Zdravlje grada, njegov razvoj i održivost razvoja ovise o mladoj populaciji.

Visoko obrazovane i odgovorne generacije mladih kompetentnih stručnjaka koji diplomiraju na dubrovačkom Sveučilištu jamstvo su razvoja grada i regije. Stoga je posebno važno posvetiti se studentskoj populaciji i graditi kohezivan i podržavajući odnos studenata, Sveučilišta, Grada i svih njegovih građana.

Sveučilišni grad koji gradi status „grada znanja, znanosti i novih tehnologija“, bi morao svojim studentima osiguravati ugodne uvjete života i pružati im određene privilegije čime će potvrđivati svoje intelektualno određenje i smjer razvoja.

U tom je kontekstu važno osigurati pozitivna iskustva studenata kako bi oni cijeloga života s ugodom i lijepim uspomena pamtili vrijeme svoga studiranja u Dubrovniku i koji bi možda, privučeni gradom i povoljnim mogućnostima koje on nudi, ostvarili želju da tu ostanu živjeti i nakon diplomiranja.

Uočljivo je da studenti iskazuju svoja pozitivna i manje pozitivna mišljenja o studiju, uvjetima studiranja i općenito o životu u Gradu. Iskustva nekih studenata nisu pozitivna i ova je iskustva mudro iskoristiti za nužne i poželjne promjene.

Rezultati ovog istraživanja moraju se ipak prihvatiti i interpretirati s dužnim oprezom, prvenstveno zbog malog uzorka ispitanika koji su pristupili ovom anonimnom ispitivanju.

Bilo bi neopravdano na osnovi prikazanih podataka davati specifične preporuke, ali se može opravdano pretpostaviti da će korisnici ovog izvješća naći zanimljive informacije koje će im poslužiti za donošenje nekih odluka koje su u funkciji unapređivanja kvalitete studiranja i studentskog života studenata dubrovačkog Sveučilišta.

Prikazana analiza odraz je mišljenja jedne generacije studenata ispitane 2011. godine i prikazuje iskustva, mišljenja i želje studenata Sveučilišta u Dubrovniku u vrijeme ispitivanja. Uvjeti i okolnosti se trajno mijenjaju, grad i Sveučilište rastu i razvijaju se.

Ono što bi studenti željeli svakako je studirati u gradu u kojemu je ugodno živjeti, koji svojim građanima i sugrađanima osigurava sigurnost, zaštitu, prosperitet, mnoštvo poticajnih obrazovnih, kulturnih, sportskih i zabavnih sadržaja, osjećaj kohezije, zajedništva i solidarnosti.

Studentska populacija za uzvrat može gradu ponuditi živost i kreativnost koje oplemenjuju i obogaćuju život svih građana. Osiguravanje kvalitetnog studiranja i kvalitetnog studentskog života jamstvo su prosperitetne budućnosti grada...”

- **Udruga mladih Orlando** – „Izvrješće o okviru politike za mlade“ u sklopu projekta Youth Adrinet (dijelovi istraživanja)

“...Kako bi se dobio bolji uvid u društveni život mladih na prostoru Dubrovačko-neretvanske županije shodnim smatramo započeti ovaj izvještaj općenitijim uvodom o trenutačnoj situaciji. On je nastao iz zapažanja sabranih kroz dugogodišnji volonterski rad s mladima na najneposredniji način, s nužnim doticajem – suradnjom ili borbom – s nadležnim institucijama.

Argumentirano možemo konstatirati da je kulturni, društveni i obrazovni život mladih u cijeloj županiji u velikoj krizi. To je odraz cjelokupnog društvenog konteksta i političko – gospodarske situacije kao posljedice poslijeratnog i tranzicijskog stanja Republike Hrvatske, ali i jugoistočne Europe u cjelini. Ti uzroci manifestiraju se najočitije kroz probleme u temeljnim i najodgovornijim faktorima vezanim za mladu populaciju:

- **ŠKOLSTVO** – preobiman sadržaj, nestručan nemotiviran kadar i izostanak pedagoške etike, isključivost i nasilje u školi, učenje za ocjenu a ne za znanje, nepostojanje prosvjetne strategije sukladne potrebama društva, loša tehnička opremljenost, zanemarivanje slobodnog vremena i aktivnosti.
- **MEDIJI** – prevladavanje komercijalnih sadržaja na štetu kulturnog, umjetničkog i edukacijskog programa, nezainteresiranost za realne potrebe i događanja u vezi s mladom populacijom, površnost u prenošenju informacija.
- **OBITELJ** – nedostatak vremena i komunikacije prouzročen dinamikom društvenog života, frustracije društvenom i financijskom situacijom, promjena društvenih vrijednosti, nasilje u obitelji, nesnalaženje u kritičnim situacijama asocijalnog ponašanja mladih, generacijski jaz.
- **POLITIKA** – površna implementacija zakonskih odredbi i nepostojanje strategije u politici prema mladima na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, nedovoljna komunikacija između institucija i prema civilnom sektoru.

Iz gore navedenog nije teško zaključiti kako je situacija u bazičnim društvenim aspektima zabrinjavajuća i upozoravajuća. To se odražava i kroz sljedeća stanja:

- NEPOSTOJANJE KULTURNE, DRUŠTVENE I EDUKACIJSKE STRATEGIJE I ODREĐENJA,
- PASIVNOST GRAĐANSKOG SEKTORA,
- PASIVNOST STUDENSKE POPULACIJE,
- NEZAPOSLENOST, NISKA CIJENA RADA, RAD NA CRNO,

- SVEOBUH VATNA KOMERCIJALIZACIJA I PODREĐENOST MONOKULTURI TURIZMA,
- NEPOSTOJANJE ADEKVATNIH MJESTA ZA OKUPLJANJE MLADIH,
- OSLABLJENOST KULTURNE – ALTERNATIVNE SCENE,
- ASOCIJALNOST KROZ SVE OBLIKE NEPRIHVATLJIVOG PONAŠANJA.

Predstavljeno stanje nužno proizvodi posljedice koje dobivaju na težini ukoliko se na mladu populaciju gleda kroz uobičajen slogan "mladi - naša budućnost". Sljedeće stavke pobliže opisuju posljedice društvene krize na relaciji mladi – lokalna zajednica:

- ODLJEV KVALITETNIH MLADIH KADROVA: Veliki broj mladih odlazi na doškolo vanje u druge sredine i oni najuspješniji mahom ostaju van Dubrovačko–neretvanske županije. Odljev stručnih mladih ljudi dovodi do osipanja autohtonog akademskog stanovništva, lošeg demografskog stanja i samog identiteta lokalne zajednice.
- SLABA PARTICIPACIJA MLADIH U DRUŠTVENOM I POLITIČKOM ŽIVOTU: Udio mladih u društveno–političkim procesima je izrazito nizak, a najbolji pokazatelji za to su slab odaziv na izborima, percepcija politike kao nečeg nužno negativnog, deklarativno prisustvo u stranačkim podmlacima u svrhu osobne promocije i sl.
- NEPOZNAVANJE I NEDOVOLJNA VALORIZACIJA KULTURNE BAŠTINE: Obzirom da živimo u regiji prebogatoj kulturnom i prirodnom ostavštinom primijetili smo kod mlade populacije nepoznavanje i ravnodušnost spram baštine. Tradicijske i prirodne vrijednosti se valoriziraju , a nerijetko se i devastiraju.
- NEZADOVOLJAVANJE KULTURNIH POTREBA MLADIH: U poplavi komercijalnih sadržaja zastupljene su stvarne kulturne potrebe mladih, najčešće iz razloga što ih odgovorni nisu u stanju prepoznati. Obično se kultura mladih naziva alternativnom kulturom i po našem mišljenju tu nastaje problem, jer se prema tako definiranoj kulturi javljaju predrasude i percepcija manje vrijednosti. Mladi se zbog toga getoiziraju i povlače u zatvorene subkulturne sredine, te postaju frustrirani neispunjenjem kulturnih potreba.
- NEKVALITETNO PROVOĐENJE SLOBODNOG VREMENA: Ova činjenica direktno proizlazi iz nesređenosti i neusklađenosti školskog sustava i građanskog sektora, te posreduje k svim daljnje navedenim problemima mlade populacije. Ako su osnovni temelji zdravog odrastanja komunikacija, druženje, izražavanje, kreativnost, osjećaj korisnosti i odgovornosti, itd. onda mladima treba i omogućiti takve prostore i sadržaje. Nedopustiva je situacija da mladi svoje slobodno vrijeme isključivo provode po kafićima, parkovima, na ulici ili se zatvaraju u svoja četiri sobna zida.
- MANJAK SAMOPOUZDANJA, SAMOINICIJATIVE I TOLERANCIJE: Psihološke posljedice kao rezultat opće krize identiteta manifestiraju se na više načina. Iz iskustva u radu s mladima najčešće se ispoljavaju upravo ove tri navedene. Budući da se radi o bitnim segmentima osobne izgrađenosti koja je presudna za uspješnost privatnog i društvenog života tim problem postaje ozbiljniji. Društvene institucije ne nalaze rješenja za prevenciju, što bi značilo suočavanje s gore navedenim uzrocima, već isključivo za saniranje posljedica, pogotovo onih vezanih za naredni odlomak.
- ALKOHOL, DROGA I NASILJE: Prisutnost svakog od navedenih elemenata asocijalnog ponašanja je alarmantna i raširena je puno više nego što pokazuju statistički podaci. Institucije ih jako teško sprječavaju, a obitelj se u dodiru s njima najčešće ne snalazi.

Zasigurno će se razlozi zašto su mladi ljudi slabo uključeni u procese donošenja odluka ili pak nesvjesno postaju nositelji društveno neprihvatljivog ponašanja pokazati i iz ovog izvještaja koji će dati sliku djelovanja, organiziranja i politike prema mladima kako od regionalnih i lokalnih institucija, tako i nevladinih organizacija međusobno..."

“...Zaključak:

Kao što se može primijetiti nakon završenog istraživanja društvenog života mladih na prostoru Dubrovačko – neretvanske županije, situacija nije dobra. Sukladno izdvojenim uzrocima i posljedicama u uvodu teksta, završit ćemo ovaj izvještaj s optimizmom i entuzijazmom. Problemi postoje da bi bili rješavani, tako da slijedi lista prioriternih problema i aktivnosti koje treba poduzeti. One zahtijevaju veći angažman svih zainteresiranih subjekata, a ponajviše OCD-a na svim razinama.

- **ODLJEV KVALITETNIH MLADIH KADROVA** – Zaustavljanje negativnog trenda obogaćivanjem kulturnog i društvenog života mladih, kao i uspostavljanje egzistencijalnih temelja sukladnih gospodarskim i kulturnim mogućnostima Dubrovačko – neretvanske županije. Napraviti analize potreba i osmisliti strategiju razvoja i prioriteta u politikama prema mladima. Povećati razinu međusobne komunikacije i koordinacije institucionalnih struktura.
- **SLABA PARTICIPACIJA MLADIH U DRUŠTVENOM I POLITIČKOM ŽIVOTU** - Jačanje kapaciteta OCD-a mladih i za mlade, njihovo umrežavanje i koordinacija. Uspostavljanje komunikacije između građanskog, školskog i političkog sektora kroz kulturnu i multimedijalnu prezentaciju zajedničkih aktivnosti u cilju bolje educiranosti i informiranosti. Osažiti sustav donošenja odluka većom uključenošću OCD-a.
- **NEPOZNAVANJE I NEDOVOLJNA VALORIZACIJA KULTURNE BAŠTINE** - Približavanje kulturnih vrijednosti mladima kroz suvremene multimedijalne izričaje i komunikacija s društvenim institucijama zaduženim za zaštitu kulturne baštine.
- **NEZADOVOLJAVANJE KULTURNIH POTREBA MLADIH** – Osiguravanje prostora za pružanje alternativnih kulturnih sadržaja kakve mladi imaju u svim razvijenim gradskim i regionalnim sredinama, polazeći od činjenice kako je kultura uvijek kultura, a nekultura uvijek nekultura, bez obzira na predznak.
- **NEKVALITETNO PROVOĐENJE SLOBODNOG VREMENA** - Uspostavljanje praktične suradnje između školskih ustanova i OCD-a koji se bave kreativnim provođenjem slobodnog vremena mladih uz logistiku svih relevantnih društvenih institucija. Neformalnom edukacijom djelovati preventivno na sve, u daljnjem tekstu, navedene štetne psihološke učinke društvene krize.
- **MANJAK SAMOPOUZDANJA, SAMOINICIJATIVE I TOLERANCIJE** – Realizacija prezentacije multikulturalne različitosti, razmjene iskustava, kreativnu suradnju i izgrađivanje nediskriminacijske svijesti o ljudskim i društvenim odnosima. Posvećivanje više pažnje i razumijevanja u komunikaciji prema mladima. Naravno, ne samo formalno, nego kroz konkretne programe i sadržaje OCD-a mladih i za mlade.
- **ALKOHOL, DROGA I NASILJE** – Smanjenje društveno neprihvatljivog ponašanja pružanjem alternative dosadi, besciljnosti, usamljenosti, neinformiranosti, neimaštini i komercijalizaciji svega i svačega. Kroz različite sadržaje kontinuirano upozoravati i utjecati na samosvijest mladih, te im razvijati osjećaj odgovornosti prema samima sebi. Povećati programsku suradnju civilnog sektora sa Zavodom za javno zdravstvo.....

- ISTRAŽIVANJE O MLADIMA U DUBROVAČKO-NERETVANSKOJ ŽUPANIJI (sažetak)

Provoditelj: EUROPSKI DOM DUBROVNIK za potrebe projekta POKRENIMO JUG!

Autorica: Ana Marija Pilato

Najvažniji rezultati istraživanja

Kada je riječ o tome koje izvore informiranja mladi najčešće koriste, evidentno je da je mladima internet najvažnije sredstvo informiranja (78,73%). 10,45% ispitanika spomenulo je televiziju, dok su ostali izvori informacija znatno rjeđe navedeni. Ispitanici traže informacije o temama koje ih zanimaju najčešće od prijatelja, njih 50,00%, te 37,59% od roditelja i članova obitelji.

Iz navedenog proizlazi da bi aktivnosti, kojima se promiču politike prema mladima i mogućnosti mladih osoba, trebalo organizirati putem interneta i televizije jer su to mladima najvažniji mediji. Ovoj preporuci u prilog ide i rezultat samoprocjene informiranosti ispitanika o mogućnostima mladih prema kojem se čak 50,12% mladih izjašnjava kako o tome uopće nisu informirani.

Slijedom prethodnog rezultata, nije iznenađujući podatak da 77,01% ispitanika nije upoznato s činjenicom da svaka općina, grad i županija od 2007. godine ima zakonsku obvezu osnovati savjet mladih kao savjetodavno tijelo lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Relativno mali postotak mladih, njih 30,86%, članovi su udruga, društava, klubova i sličnih oblika organiziranja, a članstvo se najviše odnosi na udruge sportskog i kulturnog djelovanja. Uočeno je da su mladi koji žive u manjim naseljima i gradovima aktivniji u društvu, dok su sudionici istraživanja iz većih sredina, koje nude veću i sadržajno raznolikiju ponudu, manje angažirani u bilo kojem vidu organiziranih aktivnosti. Prema podacima za mjesto Blato, u udruge je učlanjeno čak 45,00% ispitanika, dok u Dubrovniku samo njih 24,09%.

Nezainteresiranost mladih Dubrovačko-neretvanske županije za aktivnosti vezane za poboljšanje njihova statusa i mogućnosti u društvu vidljiva je i kroz nesudjelovanje (90,00% ispitanika) na javnim tribinama koje se bave pitanjima mladih i pridonose njihovoj informiranosti o politikama prema mladima i za mlade kao i kreiranju novih politika.

Prema rezultatima istraživanja, većina mladih (69,90%) ne sudjeluje u volonterskim aktivnostima. Kako bi se podigla svijest o važnosti volonterskog aktivizma, potrebno je identificirati organizacije i institucije na dubrovačko-neretvanskom području kojima su potrebni volonteri. Nadalje, nužno je informirati mlade o prednostima volonterskog rada, koji je prvenstveno prilika za učenje, razvijanje i stjecanje novih iskustava, osim očigledne društvene koristi ovakvog rada.

Stavljajući u odnos nezadovoljstvo mladih ponudom sadržaja u mjestu stanovanja od 79,14% te prethodne rezultate koji pokazuju nisku razinu angažmana i informiranosti mladih, potrebno je zapitati se koriste li mladi u dovoljnoj mjeri i one mogućnosti koje im stoje na raspolaganju.

Podatak preuzet iz istraživanja Europskog doma Dubrovnik o mladima u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Europski dom Dubrovnik, 2013.

5. ZAKLJUČNE NAPOMENE

Socijalna slika Grada Dubrovnika prvi je dokument ovakvog sadržaja koji ukazuje na socijalne situacije u gradu Dubrovniku. Izradi Socijalne slike prethodila je izrada Gradske slike zdravlja 2006. godine, kao dokumenta izrađenog po metodologiji Hrvatske mreže zdravih gradova kojeg je izradila udruga „Dubrovnik-zdravi grad“.

Podatci sadržani u Socijalnoj slici Grada Dubrovnika značajni su zbog ukazivanja na demografske trendove i položaj pojedinih korisničkih skupina stanovnika, na osnovu kojih će se poduzimati primjerene mjere i intervencije. U prilogu je objavljena lista indikatora pomoću kojih je izvršena analiza.

Može se konstatirati da bi za utvrđivanje kvalitetnih mjera zaštite ugroženih skupina građana trebalo periodično utvrđivati ne samo opću socijalnu sliku grada, nego i ciljane analize o kvaliteti života pojedinih društvenih skupina ili skupina korisnika socijalnih usluga, budući da su i potrebe svake skupine specifične. Rezultati takvih analiza bili bi kvalitetna osnova za utvrđivanje dodatnih ili kvalitetnijih mjera njihove zaštite.

U skorom očekivanju nužnih i značajnih promjena u sustavu socijalne skrbi u RH, kao što je donošenje novog zakona o socijalnoj skrbi ovakav je pristup je nužan. On bi uključio ne samo stručne statističke obrade podataka, već i podatke o potrebama i stavovima različitih ranjivijih skupina o primjerenosti socijalnih intervencija. Takvi cjeloviti podatci bili bi najbolja smjernica za socijalnu politiku grada.

Iz podataka dobivenim kroz provođenje socijalnog programa Grada Dubrovnika može se uočiti da ustanovljene mjere predstavljaju kontinuirane procese koje imaju za cilj očuvanje životnog standarda građana te primjereno zadovoljavanje potreba socijalno osjetljivih skupina. Mjerama socijalnog programa Grada Dubrovnika osigurava se kontinuitet društvene brige, unaprjeđenje životnog standarda i kvalitete života građana u područjima socijalne skrbi, obiteljske politike, zdravstvene zaštite, mladih, te civilnog društva kao partnera u pružanju socijalnih usluga.

Socijalna politika Grada Dubrovnika nastoji se uskladiti s nacionalnim strategijama i dokumentima te u tom smislu slijediti i prioritete zadane Zajedničkim memorandumom o socijalnom uključivanju, a čija je svrha osuvremenjivanje sustava socijalne zaštite. Osim skupina isključenih s tržišta rada, siromaštvo i isključenost pogađaju starije osobe (osobito žene) bez mirovinskih primanja, osobe s invaliditetom, jednoroditeljske obitelji i obitelji s većim brojem djece i beskućnike.

S ciljem planiranja i razvoja mreže socijalnih usluga i ostvarivanja prava, obveza, mjera i ciljeva socijalne skrbi na svom području u tijeku je izrada socijalnog plana koji se sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi donosi na nivou jedinica područne (regionalne) samouprave).

Izradom socijalne slike Grada Dubrovnika učinjen je značajni korak ka utvrđivanju i sustavnom praćenju socijalnih pokazatelja kao osnovi za socijalno planiranje, provođenje socijalnih intervencija kao osnovi za razvoj strategije socijalne politike u Gradu Dubrovniku.

Ova Socijalna slika ukazala je na niz zanimljivih trendova, prije svega na znatan pad broja stanovnika u odnosu na 2001. godinu. Evidentno je i starenje stanovništva i velika zastupljenost starijeg stanovništva u Gradu Dubrovniku kao i u DNŽ i RH.

Karakteristično je sve kasnije stupanje u brak i sve kasnije rađanje djece (najveći broj majki živorođene djece je u dobi od 30-39 godina). Ohrabruje činjenica da je u 2011. godini na području Dubrovnika veći broj rođenih nego umrlih, pa je prirodni prirast pozitivan za razliku od DNŽ i RH.

Dubrovnik ima povoljniju obrazovnu strukturu stanovništva u odnosu na RH. Po tipu obitelji u Dubrovniku ima najviše obitelji koje čine bračni par s djecom, ali obitelji u kojima je majka sama s djecom ima više u Dubrovniku nego u DNŽ i RH.

Na kraju 2012. godine u Dubrovniku je bilo više nezaposlenih u odnosu na isti mjesec prethodne godine, međutim gledajući svih 12 mjeseci prosječno se nezaposlenost smanjila u odnosu na prosjek cijele prethodne godine.

Vodeći uzroci smrtnosti u Dubrovniku su bolesti krvožilnog sustava od kojih naročito umiru žene. U Dubrovniku je 9 % stanovnika osobe s invaliditetom, a najveći broj od njih su u radno aktivnoj dobi.

Udio korisnika pomoći za uzdržavanje u Dubrovniku znatno je manji od prosjeka u RH, a broj korisnika prehrane u Pučkoj kuhinji je zadnjih nekoliko godina nepromijenjen. 58% korisnika pomoći za uzdržavanje su nezaposleni i radno sposobni, a najviše ih ima srednju stručnu spremu.

Broj starih osoba na listama čekanja za smještaj u domove za stare i nemoćne osobe je konstantno visok, dok je broj korisnika Službe za pomoć i njegu u kući izrazito nizak. S obzirom na prikazane trendove ovaj problem će postati još izraženiji, zapravo već sada upozorava na nedovoljnu promidžbu i razvoj izvaninstitucionalnih oblika skrbi za starije i nemoćne osobe, što dovodi do nepotrebne institucionalizacije.

U mladoj populaciji (15-30 godina) i dalje na prvom mjestu kao visoko rizično ponašanje prevladava konzumacija alkohola (početak pijenja, učestalost pijenja, sudjelovanje u prometu pod utjecajem alkohola) te konzumacija opojnih droga (u zabrinjavajućim brojkama) što je obično popraćeno i sa kriminalnim radnjama. Vidljiv je i visok rizik seksualnih ponašanja mladih u smislu ne korištenja zaštite od spolnih bolesti te ranih ulazaka u spolne odnose. Nadalje, mladi pokazuju visok stupanj nemotiviranosti za sudjelovanje u javnom životu (mali broj ih uključen u udruge, kulturna i sportska društva). Mladi su slabo zainteresirani za sudjelovanje u participiranju kod odlučivanja o njihovim pravima te pokazuju slabu informiranost o sadržajima za mlade i pravima. Postoji i visok stupanj nepovezanosti u ukupnoj populaciji mladih.

U Dubrovniku postoji velik broj udruga civilnog društva koji svojim programima i projektima djeluju kao nadopuna državnim i javnim ustanovama i organizacijama u pružanju socijalnih usluga. Financiranje programa i projekata udruga potrebno je provoditi i nadzirati kroz jasno definirana prioritetna područja u zajednici, te sukladno razvoju kompetencija pružatelja usluga.

Na osnovu podataka iz ove socijalne slike, kao i na osnovu iskustvenih pokazatelja predstavnika pojedinih institucija koji se bave socijalnim potrebama građana došlo se do spoznaja o prioritetnoj problematici, odnosno potrebama različitih kategorija stanovnika u Gradu Dubrovniku i to:

- unaprjeđenje mjera pronatalitetne politike
- potreba razvijanja socijalnih usluga za starije osobe (smještaj, dnevni boravci, pomoć u kući, udomiteljstvo) sa naglaskom na promociju izvaninstitucijskih usluga
- potreba poticanja okolnosti za zapošljavanje osoba s invaliditetom
- razvoj socijalnog poduzetništva kako bi se pospješile inovacije u području zapošljavanja, posebno socijalno isključenih skupina
- razvoj sustavne podrške mladim obiteljima u postizanju ekonomske i stambene sigurnosti
- razvoj programa socijalne stanogradnje
- otvaranje info centara, centara za mlade, klubova za mlade u kojima bi se organizirale aktivnosti za mlade i pružale savjetodavne usluge mladima
- kroz aktivnije djelovanje Savjeta za mlade razvijati bolju povezanost među mladima i poticati ih na aktivnije sudjelovanje u društvu
- jačanje kapaciteta civilnog sektora u pružanju socijalnih usluga
- razvijati mrežu dostupnih, kvalitetnih i standardiziranih socijalnih usluga koje moraju biti sveobuhvatne i s naglaskom na stvarne potrebe korisnika

Izrada socijalne slike identificirala je niz otvorenih pitanja i potrebu daljnjih analiza. To se naročito odnosi na procjenu učinkovitosti socijalnih intervencija u Gradu Dubrovniku koji se iznosom za socijalna davanja svrstava u sam vrh jedinica lokalnih samouprava u Republici Hrvatskoj. Nameće se i potreba za većom suradnjom i umreženosti svih pružatelja socijalne skrbi na gradskoj razini kroz koordinaciju aktivnosti.

IZVOR PODATAKA

Državni zavod za statistiku (2013). Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011.
Hrvatski zavod za zapošljavanje, područna služba Dubrovnik
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
Ministarstvo financija RH
Ministarstvo socijalne politike i mladih RH
Centar za socijalnu skrb Dubrovnik
Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Dom za stare i nemoćne osobe Dubrovnik
Dom za stare i nemoćne osobe Domus Christi
Grad Dubrovnik, Upravni odjel za obrazovanje, šport, socijalnu skrb i civilno društvo
Grad Dubrovnik, Upravni odjel za gospodarenje nekretninama
Europski dom Dubrovnik
Udruga mladih Orlando

PRILOG I.: Pregled socijalnih indikatora za izradu socijalne slike Grada Dubrovnika

STANOVNIŠTVO

- Ukupan broj
- Spolna struktura
- Dobna struktura
- Prosječna starost stanovništva
- Indeks starenja stanovništva
- Koeficijent starosti
- Stanovništvo staro 15 i više prema zakonskom bračnom stanju
- Stanovništvo prema aktivnosti
- Obrazovna struktura stanovništva
- Mortalitet
- Prirodno kretanje stanovništva
- Živorodeni prema starosti majke, redu rođenja i broju djece
- Živorodeni prema spolu, bračnosti, mjestu porođaja i pomoći pri porođaju
- Živorodeni prema postignutom obrazovanju i aktivnosti majke
- Broj i sastav manjina

KUĆANSTVA I OBITELJ

- Broj kućanstava i obitelji
- Obiteljska kućanstva prema broju članova
- Prosječan broj članova privatnih kućanstava
- Tip obitelji
- Broj djece u obitelji
- Broj sklopljenih brakova
- Stopa nupcijaliteta
- Broj razvedenih brakova
- Stopa divorcijaliteta
- Broj razvedenih na 1000 sklopljenih brakova

STAMBENI STANDARD

- Ukupan broj stanova prema namjeni
- Broj beskućnika
- Potražnja za socijalnim stanovima

ODGOJ I OBRAZOVANJE

- Broj javnih i privatnih jaslica, vrtića i škola
- Postotak djece u javnim i privatnim jaslicama i vrtićima
- Udio upisane djece u javno financiranim jaslicama i vrtićima
- Broj osnovnih i srednjih škola
- Broj i struktura upisanih i diplomiranih studenata
- Broj djece obuhvaćene produženim boravkom u školi
- Broj dodijeljenih stipendija i struktura primaoca stipendija

ZAPOSLENOST I NEZAPOSLENOST

- Ukupan broj zaposlenih
- Zaposleni prema vrsti djelatnosti
- Ukupan broj nezaposlenih prema spolu i vrsti obrazovanja
- Udio osoba koje prvi puta traže zaposlenje
- Udio dugotrajne nezaposlenosti (1-2 godine)
- Udio vrlo duge nezaposlenosti (više od 2 godine)
- Udio pojedinih dobnih skupina u strukturi nezaposlenih
- Udio korisnika naknada za nezaposlene
- Udio žena koje prvi puta traže zaposlenje
- Prosječna mjesečna bruto plaća po područjima djelatnosti

ZDRAVLJE

- Umrli prema najčešćim uzrocima smrti
- Nasilne smrti
- Standardizirane stope smrtnosti prema različitim tipovima bolesti
- Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola
- Ovisnici o alkoholu i opojnim drogama
- Osobe s invaliditetom

SOCIJALNA ZAŠTITA

- Broj ustanova socijalne skrbi u Gradu Dubrovniku
- Prava iz nadležnosti centra za socijalnu skrb Dubrovnik
- Pomoć za uzdržavanje
- Pomoć za uzdržavanje prema osobnim značajkama, spolu i dobi
- Korisnici doplatka za pomoć i njegu i osobne invalidnine
- Korisnici smještaja u državne i nedržavne domove socijalne skrbi
- Korisnici smještaja u udomiteljsku obitelj
- Osobe pod skrbništvom
- Korisnici socijalne skrbi koja se financira iz gradskog proračuna
- Korisnici mirovina prema vrstama mirovina
- Korisnici pomoći i njege u kući
- Rezultati istraživanja o mobilnosti, anksioznosti i depresiji osoba u dobi 65+
- Popis pružatelja socijalnih usluga u Gradu Dubrovniku

MLADI

- Udio mladih u stanovništvu Dubrovnika
- Popis ustanova i udruga koje skrbe o djeci i mladima
- Kretanje nezaposlenosti kod mladih Dubrovnika za period 2010 do 2012
- Rezultati Istraživanja o mladima u DNŽ
- Rezultati Udruge mladih Orlando – „Izvješće o okviru politike za mlade“ u sklopu projekta Youth Adrinet (dijelovi istraživanja)
- Konzumiranje sredstava ovisnosti kod učenika srednjih škola u Dubrovačko-neretvanskoj županiji srpanj, 2011. Priprema istraživanja i analiza podataka autor: dr. sc. Petar Bezinović, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu – Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja, proveo Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
- „Život i studiranje u Dubrovniku“ – Mišljenja studenata dubrovačkog Sveučilišta o životu u Gradu, studiranju i rizičnim ponašanjima studenata autor: dr.sc.Petar Bezinović, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu; listopad, 2011. proveo Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko – neretvanske županije.